Strategia Rozwoju Gminy Potęgowo na lata 2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Potęgowo na lata 2023-2030

Wykonanie zlecił:

Urząd Gminy Potęgowo
76-230 Potęgowo, ul. Kościuszki 5
www.potegowo.pl

Spis treści

Wstęp ... 4
Metodologia ... 5
Etapy powstawania dokumentu strategicznego ... 5
Diagnoza ... 8
Położenie i lokalizacja ... 8
Główne elementy struktury przestrzennej ... 9
Demografia ... 10
Działalność gospodarcza ... 11
Bezrobocie ... 12
Funkcjonowanie gminy ... 13
Budżet gminy ... 14
Gospodarka przestrzenna ... 16
Mienie komunalne ... 17
Gospodarowanie odpadami ... 18
Działalność społeczna ... 18
Środowiskowy Dom Samopomocy ... 21
Sieć szkół i placówek oświatowych ... 22
Działalność kulturalna ... 23
Centrum Promocji Produktu Lokalnego w Karżnicy ... 23
Bezpieczeństwo ... 24
Integracja i aktywność obywatelska ... 25
Raport Społeczny. Oceny jakości życia i warunków życia mieszkańców gminy ... 26
Analiza SWOT ... 72
Potencjały i bariery rozwojowe ... 76
Obszar społeczny ... 76
Obszar gospodarczy ... 78
Obszar środowiskowo-przestrzenny ... 79
Wizja, cele strategiczne, kierunki działań i oczekiwane rezultaty w perspektywie lat 2023-2030 ... 81
Wizja rozwoju gminy ... 81
Misja gminy ... 83
Obszary interwencji ... 84
Obszary i cele strategiczne ... 86
Kierunki i proponowane działania w obszarze społecznym ... 87
Kierunki i proponowane działania w obszarze gospodarczym ... 91
Kierunki i proponowane działania w obszarze środowiskowo przestrzennym ... 95

Ramy finansowe i źródła finansowania 99
Obszary strategicznej interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 103
Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy 106
Cele przestrzenne zagospodarowania terenów gminy 111
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy 116
Obszary funkcjonalne 117
Główne ośrodki funkcjonalne gminy 119
Obszary strategiczne 121
Osadnictwo 122
Usługi 123
Energia odnawialna 124
Rozwój zrównoważony 124
Ochrona przed powodzią 127
Obszary problemowe 130
Gmina Potęgowo w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gmin sąsiednich 131
Zgodność strategii z aktami prawnymi i dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym 131
System realizacji strategii 134
Wytyczne do sporządzania dokumentów strategicznych 134
Wdrażanie strategii 135
Monitorowanie strategii 136
Aktualizacja strategii 136
Ewaluacja strategii 137

Wstęp

Dążenie do rozwoju, zaspokajania indywidualnych i zbiorowych potrzeb społeczności lokalnej, a także zapewnienie najwyższego standardu życia jest podstawowym celem działania wszystkich władz samorządowych. Spełnienie tych potrzeb nie wynika tylko z ustawowych zadań własnych, ale przede wszystkim wymaga dbania o ciągły i harmonijny rozwój gminy. **Rozwój ten jest możliwy tylko wtedy, gdy opiera się na wieloletniej strategii rozwoju.**

Potrzeba posiadania strategii rozwoju wynika z ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju [Dz. U. z 2014, poz. 1649], gdzie wskazuje się, że *„…politykę rozwoju w skali lokalnej prowadzi samorząd gminny i powiatowy na podstawie strategii rozwoju…”*. Dokument ten w wymiarze **niematerialnym** utożsamiany jest z procesami planowania strategicznego i wdrażaniem założeń strategii. W wyniku tego procesu określa się wizję rozwoju i cele w długim czasie oraz plan działań i metody, które posłużą do ich realizacji. W postaci **materialnej** strategia przyjmuję formę dokumentu, która przyjmują jednolitą formę i treść. Zmniejsza to ryzyko nietrafionych interpretacji oraz uwiarygodnia plany rozwoju przed mieszkańcami i innymi interesariuszami, w tym podmiotami zewnętrznymi. Tym samym tworzy ona ramy rozwoju lokalnego na podstawie którego mieszkańcy i inwestorzy mogą wstępnie zweryfikować zbieżność własnych planów, inicjatyw lub inwestycji z ustaleniami samorządu. Spisanie strategii w formie dokumentu umożliwia również promocję jej założeń oraz proponowanych rozwiązań rozwojowych. Dzięki temu łatwiej kreować nowe działania, pozyskiwać partnerów realizacyjnych i zawierać stosowne porozumienia.

Strategia Rozwoju Gminy Potęgowo na lata 2023-2030 to podstawowy dokument planistyczny umożliwiający harmonijny i zrównoważony rozwój całej lokalnej społeczności. Pozwala zdiagnozować najważniejsze uwarunkowania i potrzeby rozwojowe gminy. Jest punktem wyjścia do opracowywania innych dokumentów samorządowych i podstawą do ubiegania się o środki pomocowe ze źródeł krajowych i europejskich. Gmina Potęgowo - lider w pozyskiwaniu środków finansowych i dotacji w latach 2015-2020 - ma świadomość, jak ważne jest posiadanie spójnego i społecznie akceptowalnego wieloletniego planu działania.

Strategia wyznacza kierunki zmian służące zrównoważonemu rozwojowi gminy w obszarze społecznym, gospodarczym i środowiskowo-przestrzennym. Jest to możliwe dzięki wykorzystaniu potencjałów gminy przy uwzględnieniu lokalnej specyfiki oraz oczekiwań mieszkańców. Realizacja zaplanowanych celów to harmonijna kontynuacja lub rozszerzenie działań opisanych w poprzedniej strategii rozwoju realizowanej w latach 2015-2022.

Kierunki działań zaplanowane na lata 2023-2030 są zgodne z zapisami dokumentów strategicznych wyższego rzędu, przy uwzględnieniu obowiązujących uregulowań prawnych i aktualnych danych statystycznych Dokument został przyjęty Uchwałą Rady Gminy i wdrażany będzie przez okres najbliższych 7 lat.

Metodologia

Strategia Rozwoju Gminy Potęgowo na lata 2023-2030 powstała w oparciu o partycypacyjny model planowania strategicznego z uwzględnieniem perspektywy zrównoważonego rozwoju. Wszystkie analizy i decyzje podejmowane w trakcie wypracowywania rozwiązań uwzględniały obszary: **społeczny, gospodarczy i środowiskowo-przestrzenny**. By zrozumieć potrzeby gminy Potęgowo i lepiej zaprezentować kierunki rozwoju opracowano diagnozę społeczno-gospodarczą oraz przeprowadzono badanie ankietowe dotyczące poziomu zadowolenia i jakości życia mieszkańców. Cele i kierunki rozwoju gminy na lata 2023-2030 zostały przyjęte w trakcie konsultacji społecznych. Zadbano też o korelacje dokumentu ze strategią powiatu, województwa, kraju co umożliwia swobodne aplikowanie po środki zewnętrzne i wpisanie się w krajowe programy rozwojowe. Podstawowym założeniem opracowania strategii było wyznaczenie długofalowych kierunków i celów rozwoju samorządu lokalnego oraz wskazanie narzędzia ich realizacji. Należy pamiętać, że strategia jest również punktem wyjścia dla bieżących decyzji inwestycyjnych i prorozwojowych podejmowanych przez lokalne władze i inwestorów prywatnych. Horyzont czasowy dokumentu sięga do roku 2030 i jest opracowaniem długookresowym. Jego okres wdrażania jest zgodny ze stosowanymi praktykami planistycznymi.

Prace nad Strategią Rozwoju Gminy Potęgowo na lata 2023-2030 rozpoczęto z inicjatywy władz gminnych i trwały zgodnie z przyjętym harmonogramem prac od stycznia 2023 do sierpnia 2023. Dokument został opracowany przy współudziale mieszkańców gminy oraz licznych podmiotów publicznych i prywatnych działających na jej obszarze.

Etapy powstawania dokumentu strategicznego

13 listopada 2020 roku weszła w życie przepisy wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw [Dz. U. z 2020 r. poz. 1378], która znacząco zmieniła proces przygotowania nowego dokumentu strategicznego oraz określiły tryb konsultacji społecznych. Nowy tryb opracowania strategii składał się z:

1. Podjęcie uchwały o konieczności opracowania dokumentu strategii

2. Przygotowanie harmonogramu prac

3. Powołanie zespołu strategicznego

W styczniu 2023 roku zarządzeniem wójta gminy Potęgowo został powołany Zespół Strategiczny odpowiedzialny za wypracowanie ostatecznych zapisów dokumentu. W skład zespołu prócz pracowników instytucji publicznych weszli przedstawiciele organizacji i ruchów społecznych działających na trenie gminy oraz lokalni przedsiębiorcy. W trakcie trzech warsztatów, które odbywały się na przestrzeni od lutego do kwietnia 2023 r. opracowano wizję rozwoju gminy, przeprowadzono analizę potencjałów oraz dostępnych zasobów. Przygotowano cele i kierunki działań, jakie gmina powinna zrealizować w kolejnych latach. Dopełnieniem działań partycypacyjnych były prace eksperckie, w trakcie których zebrano i spisano propozycje i wnioski zespołu.

4. Analiza jakościowa i ilościowa

Na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej oraz Raportów o Stanie Gminy za rok 2020, 2021 i 2022 przedstawiono obraz gminy w ujęciu statystycznym wykorzystując dane pierwotne i wtórne. Bazą do jego sporządzenia była analiza zastanych ogólnodostępnych danych statystycznych oraz danych wewnętrznych Urzędu Gminy i jego jednostek organizacyjnych. Wnioski zostały wykorzystane do sformułowania celów operacyjnych w części planistycznej dokumentu. Umożliwiło to również przeprowadzenie ewaluacji ex-ante rozpoczynającą wdrożenie strategii.

W celu zbadania poziomu jakości życia było badania ankietowe przeprowadzone wśród mieszkańców gminy, które zrealizowane zostało w marcu i kwietniu 2023 roku. Ankieta składająca się z 46 pytań (otwartych i zamkniętych) i była dystrybuowana w sposób tradycyjny w formie papierowej oraz elektronicznie przez stronę internetową: www.potegowo.pl. W badaniu udział wzięło 124 mieszkańców gminy. Wnioski z badania wykorzystane w części planistycznej strategii.

5. Opracowanie projektu strategii rozwoju gminy (wersja robocza)

6. Konsultacja dokumentu

Odbyły się konsultacje społeczne, w trakcie których mieszkańcy i zainteresowane podmioty tj. sąsiednie gminy i ich związki, lokalni partnerzy społeczni i gospodarczy mieli okazję do wyrażenia swojej opinii na temat dokumentu i wprowadzenia ewentualnych zmian.

Uwagi do dokumentu wnosić można było w formie elektronicznej poprzez formularz uwag lub podczas spotkań bezpośrednich. Projekt strategii został skonsultowany również z Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz został przedłożony Zarządowi Województwa Pomorskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa.

7. Opracowania ostatecznej wersji dokumentu (wersja ostateczna)

8. Przyjęcia dokumentu przez Radę Gminy Potęgowo

Diagnoza

Położenie i lokalizacja

Gmina Potęgowo położona jest w północno-zachodniej części województwa pomorskiego, we wschodniej części powiatu słupskiego, na wysoczyznach: Damnickiej i Polanowskiej. Jej północno-wschodnią część zajmuje dolina rzeki Łeby, a część zachodnią w kierunku południkowym przecina dolina rzeki Łupawy. Położenie gminy wśród lasów i pól z atrakcyjną i zagospodarowaną rzeką Łupawą, licznymi stanowiskami archeologicznymi - megalitami i innymi obiektami przyrodniczymi świadczy o atrakcyjności turystycznej tego terenu. Dodatkowo gmina Potęgowo oddalona jest 40-60 km od turystycznych miejscowości wybrzeża Morza Bałtyckiego (Łeby, Ustki, Rowów, Kluk, Smołdzina).

Z Potęgowa blisko jest także do atrakcyjnych rekreacyjnie obszarów Pojezierza Kaszubskiego (50 km do Bytowa, 40 km do Sulęczyna, Ostrzyc). **Przyczynia się to do rozwoju zaplecza turystycznego gminy i stanowi ważny walor rozwojowy. Na terenie całej gminy powstają kwatery agroturystyczne, realizowane są usługi turystyczne, hotelarskie i rekreacyjne. Gmina bardzo aktywnie promuje się sport i rekreacje.**

Lokalizacja gminy jest bardzo korzystna komunikacyjnie. Gmina położona jest na jednym z najważniejszych szlaków transportowych północnej Polski, łączącej dwie największe aglomeracje portowe Szczecin i Gdynię, Niemcy z północną i północno-wschodnią Polską oraz Obwodem Kaliningradzkim i Litwą. Szlakiem tym, niemal równolegle przebiegają: Droga Krajowa nr 6 i zelektryfikowana linia kolejowa znaczenia państwowego o relacji Gdynia – Szczecin. W Potęgowie

znajduje się dworzec kolejowy z bocznicą przeładunkową. Planowana jest budowa drugiego toru na pierwszorzędnej, jednotorowej linii kolejowej Stargard Szczeciński – Gdańsk.

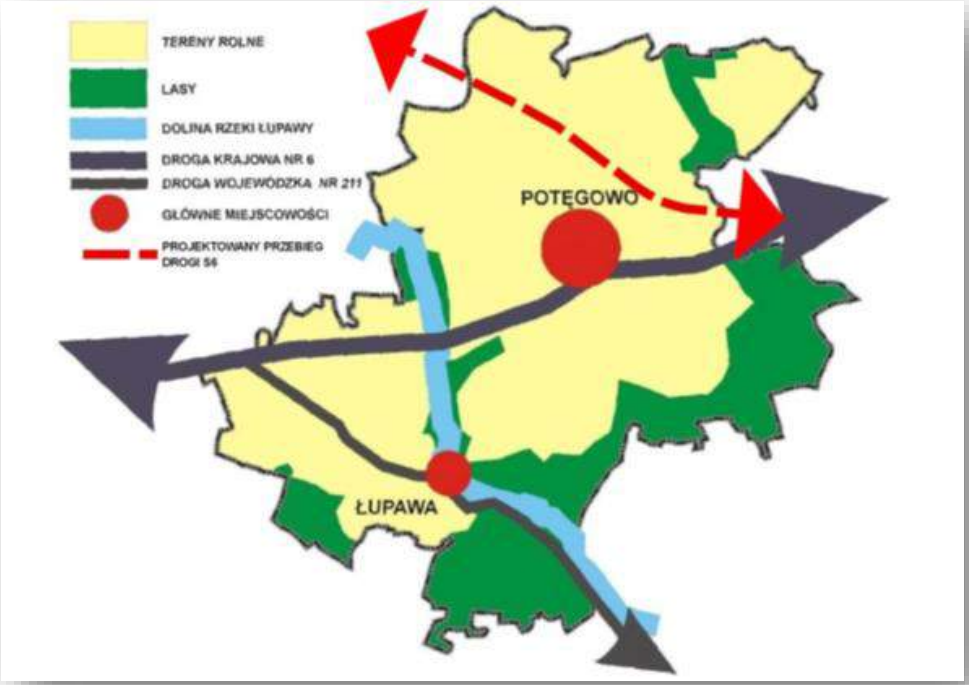
Na terenie gminy przebiega Droga Wojewódzka 211. Lokowany jest również przebieg Drogi Ekspresowej S6. **Obserwuje się ciągły rozwój przestrzenny oraz lokowanie działalności MMŚP i inwestycji strategicznych wzdłuż istniejących szlaków transportowych gminy**.

Charakterystyczna cechą gminy jest dominacja krajobrazu rolniczego. Występują tu przede wszystkim użytki rolne, zajmujące ponad 2/3 obszaru gminy. Wśród nich zdecydowanie przeważają grunty orne, które stanowią ponad 80% gruntów rolnych. Lasy zajmują ok. 28% powierzchni gminy. **Rolnictwo i gospodarka leśna są i będą dominujące i w strukturze użytkowania gruntów**.

Główne elementy struktury przestrzennej

Formy przestrzenne i sposoby zagospodarowania terenów, które w naj najistotniejszy sposób wpływają na sposób funkcjonowania całej gminy, oraz jednocześnie określają zasadnicze ramy jej potencjału rozwojowego to:

- dominujący udział terenów rolnych w gminie;
- przepływająca rzeka Łupawa i jej dolina, która jest lokowana na terenie Obszaru Natura 2000;
- świetne lokowanie komunikacyjne ze względu na przebiegającą przez gminę Drogę Krajową nr 6, Drogę Wojewódzką nr 211 oraz projektowany przebieg Drogi Ekspresowej S6;
- umiejscowienie działalności na terenie dwóch największych miejscowości gminnych (Potęgowo i Łupawa).

Demografia

Gminy Potęgowo zajmuje 228,11 km^2 powierzchni. Składa się z 32 miejscowości skupionych w 28 sołectwach. Wg. stanu na 31.12.2021 r. w gminie zameldowanych było 6 561 osób (6 521 na pobyt stały, a 40 na pobyt czasowy), a w 2022 już tylko 6 433 osoby (6 433 pobyt stały, 29 czasowy). W roku 2021 zmarło 108 mieszkańców gminy, a w 2022 – 73 osoby.

Stan ludności – porównanie lat 2020-2022			
Rok	**Liczba ludności pobyt stały**	**Liczba ludności pobyt czasowy**	**Liczba osób zmarłych**
2020	6 657	29	82
2021	6 521	40	108
2022	6 433	49	73

Wymeldowania z pobytu stałego - porównanie lat 2020-2022			
Rok	**Liczba wymeldowań na wniosek**	**Liczba wymeldowani z powodu zgonu**	**Ogółem**
2020	247	82	329
2021	257	108	365
2022	61	73	134

Zameldowania osób - porównanie lat 2020-2021				
Rok	**Liczba zameldowań na wniosek - na pobyt stały**	**Liczba zameldowań na wniosek - na pobyt czasowy**	**Zameldowania noworodków**	**Ogółem**
2020	225	30	83	338
2021	238	32	59	329
2022	23	15	80	118

Obserwuje się niewielki, choć stały ubytek mieszkańców gminy Potęgowo - średnio 100 osób w skali roku. Pozytywnym trendem jest wysoki przyrost noworodków, który wynosi 1,6% w skali roku.

Niepokojącym niestety zjawiskiem jest bardzo mała liczba zameldowań na pobyt stały w roku 2022. Może to świadczyć o zmniejszającej się atrakcyjności osadniczej gminy oraz o tym, że najbardziej dogodne miejscowości do życia i pracy tj. Potęgowo, Łupawa są już silnie eksploatowane osadniczo.

Działalność gospodarcza

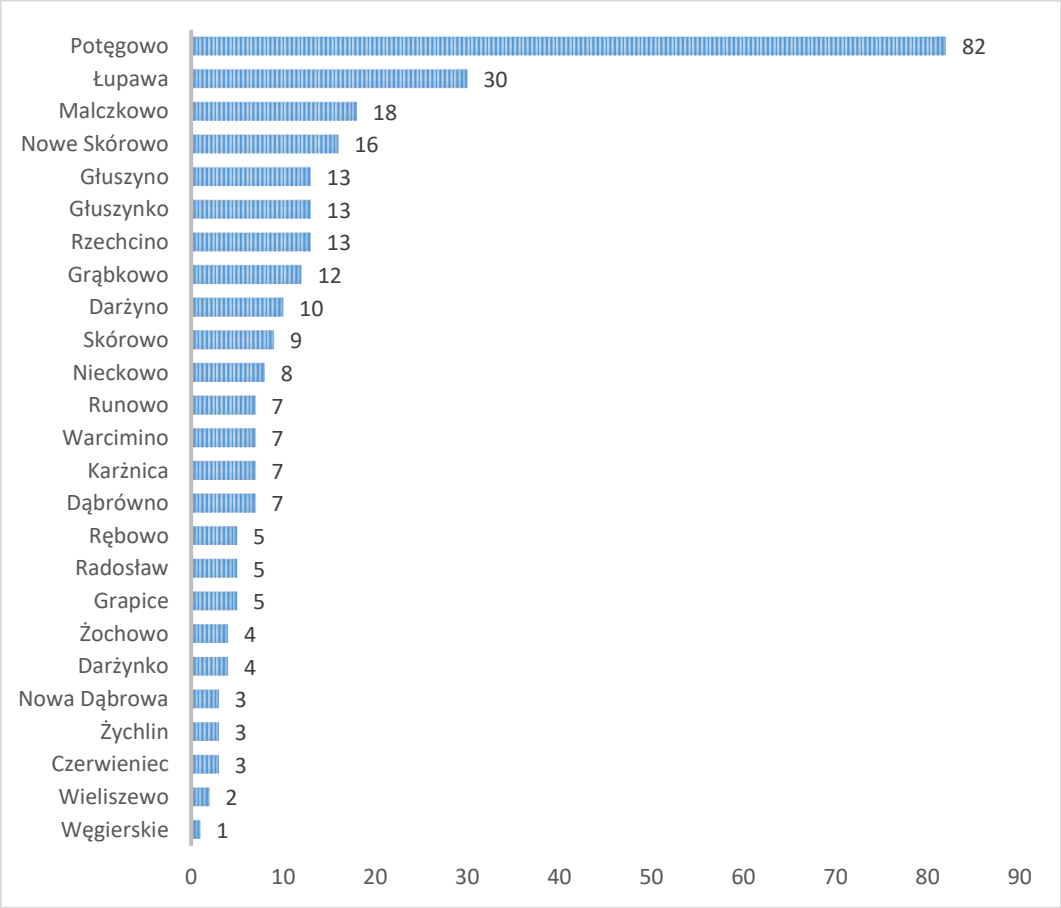
W 2021 r. na terenie Gminy Potęgowo: założono 23 działalności gospodarcze, zawieszono 34, wznowiono 11, a zakończono 16, w 54 wpisach do CEIDG naniesiono zmiany.

Główne profile działalności to handel, usługi transportowe, budowlane oraz działalność hotelarsko-restauracyjna. Obserwuje się odchodzenia od działalności przemysłowej na rzecz sektora usług.

Porównanie ilości wpisów do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w latach 2020, 2021 i 2022 obrazuje poniższa tabela:

Działalność gospodarcza na terenie Gminy Potęgowo					
Rok	Założone	Zakończono	Zawieszono	Wznowiono	Zmiany w CEIDG
2020	23	15	33	22	65
2021	23	16	34	11	54
2022	39	23	34	16	48

Ilość działalności gospodarczych aktywnych oraz chwilowo zawieszonych funkcjonujących w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy w roku 2022 wyglądała następująco:

Lokalnych przedsiębiorców wspiera Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna (SSSE), która jest jednym z najważniejszych narzędzi rozwoju gospodarczego Pomorza. Pod patronatem strefy znajduje się Wielofunkcyjny Ośrodek Przemysłowo-Usługowy w Potęgowie, który jest miejscem szczególnie predysponowanym do rozwoju i lokowania się lokalnej przedsiębiorczości.

Gminni przedsiębiorcy współpracują z Pomorska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., której zadaniem jest inicjowanie, promowanie i wspieranie aktywności służących rozwojowi regionalnemu. Agencja prowadzi działalność szkoleniową, informacyjną i doradczą dla przedsiębiorców, jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów.

Władze gminy również podejmują działania i aktywności służące rozwojowi lokalnemu biznesowi. Aktywnie działa Centrum Promocji Produktu Lokalnego w Karżnicy, które zrzesza i promuje lokalnych wytwórców i rzemieślników. Organizowane raz w miesiącu „Jarmarki w Karżnicy" wpisały się już w koloryt gminy i są nie tylko miejscem, gdzie można kupić zdrową żywność i wyroby lokalne, ale też miejscem gdzie poznaje się lokalne obyczaje, tradycje i zwyczaje kulinarne.

Od roku 2022 z inicjatywy wójta gminy Potęgowo organizowane są śniadania biznesowe, gdzie miejscowi przedsiębiorcy mogą nawiązać kontakty i przedstawiać swój profil działalności.

Widoczny jest stały wzrost postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców gminy, którzy chętnie zakładają i prowadzą działalność gospodarczą, głownie jednoosobową o charakterze usługowym i hotelarsko-restauracyjnym. System dotacji dla młodych przedsiębiorców oraz atrakcyjność Wielofunkcyjnego Ośrodka Przemysłowo-Usługowego w Potęgowie objętego patronatem Słupskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i promowanego przez lokalne władze samorządowe sprzyjają temu trendowi.

Bezrobocie

Liczba bezrobotnych w Gminie Potęgowo w latach 2018-2022:

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Kobiety	128	99	144	143	74
Mężczyźni	83	75	105	100	69
Razem	**211**	**174**	**249**	**243**	**143**

Wyniki badania bezrobocia w gminie Potęgowo, rejestrowanego w Powiatowym Urzędzie Pracy w Słupsku według stanu na koniec grudnia 2022 roku wskazują, że w porównaniu z grudniem 2021 roku nastąpił spadek o 41,1% liczby zarejestrowanych bezrobotnych, a stopa bezrobocia wyraźnie zmalała.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w urzędzie pracy w końcu grudnia 2022 r. wyniosła 143 osoby (w tym 74 kobiet, które stanowiły 52%), natomiast w 2021 wynosiła 243 osoby (w tym 143 kobiety). Dla porównania w roku 2020 zarejestrowanych bezrobotnych było 249 osób (w tym 144 kobiety). Bezrobotni z gminy Potęgowo to osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy: 38,5% to długotrwale bezrobotni (55 os), 25,9% to osoby powyżej 50 roku życia (37os). 24,5% bezrobotnych posiada prawo do zasiłku (32 os), a tylko 1,4% (2 osoby) w ciągu ostatnich 12 miesięcy ukończyły naukę. Najwięcej bezrobotnych ma wykształcenie gimnazjalne i podstawowe 35% oraz zawodowe 30,1%.

Zauważalny jest bardzo pozytywny trend związany ze spadkiem liczby osób bezrobotnych w gminie Potęgowo. Z analizy porównawczej lat 2020, 2021, 2022 obserwuje się 50% spadek wskaźników. Nadal dominującą grupą długotrwale bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy są kobiety z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym. Pandemia COVID spowodowała ok. 30% wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2020 i 2021.

Tendencja ta zdecydowanie zmniejszyła się w roku 2022. Uruchomienie nowych działalności oraz wykreowanie nowych miejsc pracy przyniosło pozytywne zmiany na lokalnym rynku pracy. Nadal istnieje olbrzymie zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników oraz pracowników z wykształceniem wyższym.

Funkcjonowanie gminy

Organem stanowiącym i kontrolnym gminy jest Rada Gminy Potęgowo, którą tworzy 15 wybranych przez mieszkańców radnych. Wójt Gminy Potęgowo pełni funkcję organu wykonawczego i wykonuje uchwały rady gminy. Swoje zadania gmina realizuje poprzez Urząd Gminy oraz jednostki organizacyjne: Zakład Usług Publicznych w Potęgowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Potęgowie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Potęgowie, Szkołę Podstawową w Potęgowie, Łupawie i Skórowie, Przedszkole w Potęgowie i Łupawie, Żłobek w Potęgowie oraz instytucje kultury: Gminny Ośrodek Kultury w Potęgowie, Gminną Bibliotekę Publiczną w Potęgowie oraz świetlice wiejskie.

W skład gminy wchodzi 28 sołectw. Sołtysi wraz ze swoimi radami tworzą jednostki pomocnicze gminy. Rady w swojej dyspozycji mają fundusze, które mogą przeznaczyć na realizację przedsięwzięć służących poprawie warunków życia mieszkańców i integrację własnego sołectwa. Fundusz taki w gminie Potęgowo tworzony jest od roku 2009. W roku 2020 wysokość wykorzystanego funduszy wyniosła 543 136,78 zł, w 2021 – 645 192,70 zł, a w 2022 r. realnie wykorzystano 616 246,73 zł, przy wysokości funduszu sołeckiego 676 000,00 zł. Środki zostały przeznaczone na doposażenie placów zabaw, remonty i wyposażenie świetlic, zakup książek do biblioteki, zakup sprzętu sportowego, doposażenie jednostek OSP, estetyzację wsi, a także organizację imprez integracyjnych.

Zagospodarowanie i wykorzystanie tych środków świadczy o zaangażowaniu mieszkańców w życie społeczne. Władze gminne prowadzą otwarty dialog z mieszkańcami. Są otwarte na ich sugestie. Chętnie podejmują debatę publiczną i korzystają z konsultacji społecznych. Urząd Gminy i inne instytucje publiczne korzystają z różnych narzędzi i metod komunikacyjnych – spotkania bezpośrednie, portale społecznościowe, social media, strona WWW. W 2022 r. gmina wznowiła wydawnictwo biuletynu gminnego „Głos Potęgowa", a co miesiąc publikowany jest „Informator Gminy Potęgowo".

O sprawności zarządzania i dobrej współpracy świadczyć też może liczba uchwał podjętych przez Radę Gminy i realizowanych przez jednostki gminne. W roku 2021 było to 125, a w 2022 aż 132 uchwały**.**

Budżet gminy

Dochody ogółem w latach 2020-2022 gmina wykonywała na poziomie 41,4 - 59,4 mln zł, przy czym za 39,5 - 53,9 mln zł z tej kwoty odpowiadały dochodom bieżącym, które z reguły cechuje większa powtarzalność niż dochody majątkowe, które mają charakter incydentalny. Przedstawiony plan na rok 2023 rok przewiduje dochody na łącznie 54,1 mln zł, w tym 40,2 mln zł dochodów bieżących i 13,9 mln zł dochodów majątkowych, co oznacza spadek dochodów ogółem względem wykonania roku poprzedniego o 8,9%. Dochody bieżące w latach 2020-2022 systematycznie rosły od 39,5 mln zł do 53,9 mln zł, co stanowi średnioroczne tempo wzrostu na poziomie 16,8%. Plan na 2023 rok zakłada dochody z tego tytułu w wysokości 40,2 mln zł. Największymi składnikami dochodów bieżących gminy są dochody z dotacji zewnętrznych. Dochody te w latach 2020-2022 kształtowały się na poziomie 15,6 - 20,2 mln zł i stanowiły średnio 38,9% udziału w dochodach bieżących. Według budżetu, w 2023 roku gmina planuje dochody z tego tytułu w kwocie 7,1 mln zł. Środki celowe zwiększają dochody, jednak nie mają wpływu na poziom wypracowywanej nadwyżki bieżącej budżetu. Ważnym składnikiem dochodów jest subwencja ogólna, która w latach 2020-2022 wynosiła między 10,5 - 11,4 mln zł, a plan na 2023 rok zakłada 11,7 mln zł. Na wysokość subwencji gmina nie ma bezpośredniego wpływu. We wszystkich latach największą część subwencji stanowiła jej część oświatowa, która utrzymywała i utrzymuje się na poziomie 7,7 - 8,4 mln zł. Wysokość subwencji oświatowej zależy od zakresu zadań oświatowych realizowanych przez jednostki oraz liczby uczniów i rozdzielana jest według zasad określonych w rozporządzeniu ministra edukacji.

Wpływy z pozostałych dochodów bieżących (w tym podatków i opłat lokalnych) kształtowały się na poziomie 9,2 - 15,1 mln zł. Dochody z podatków i opłat to jedyna kategoria dochodów, na których planowanie gmina ma bezpośredni wpływ. Kolejnym elementem dochodów bieżących gminy są dochody z udziału w PIT, które w latach 2020-2022 kształtowały się na poziomie 4,1 - 7,1 mln zł, co stanowi udział ok. 11,4%. W 2023 roku planuje się dochody z PIT w kwocie 4,1 mln zł, co będzie stanowić 10,1% wszystkich dochodów w 2023 roku. Pomijalną wartością z punktu widzenia budżetu są dochody z udziału w CIT, co świadczy o braku dużych podmiotów gospodarczych na terenie gminy.

Dochody własne gminy (dochody pomniejszone o subwencje i dotacje) w latach 2020-2022 rosły z poziomu 13,4 mln zł do 22,3 mln zł. Udział dochodów własnych w strukturze dochodów bieżących gminy w latach 2020-2022 wyniósł odpowiednio 33,9%, 35,5% oraz 41,4%. Plan budżetu na 2023 rok zakłada ten stosunek w wysokości 53,3%. W badanym okresie dochody majątkowe gminy charakteryzują się istotną zmiennością (1,9 - 13,9 mln zł rocznie), co potwierdza ich incydentalny charakter. Najistotniejszą kategorią dochodów majątkowych były dotacje inwestycyjne krajowe, które w latach 2020-2022 wyniosły łącznie 7,8 mln zł.

Plan na 2023 rok zakłada dochody z tego tytułu na kwotę 13,0 mln zł. Dochody gminy ze sprzedaży majątku w latach 2020-2022 wyniosły łącznie 3,7 mln zł, natomiast plan na 2023 rok zakłada dochód z tego tytułu w wysokości 0,5 mln zł. Budżet na 2023 rok zakłada również dochód gminy z tytułu dotacji z UE w wysokości 0,3 mln zł.

Wydatki ogółem gminy Potęgowo w latach 2020-2022 wynosiły między 44,7 - 59,4 mln zł, przy czym za 37,4 - 49,6 mln zł z tej kwoty odpowiadały wydatkom bieżącym. Przedstawiony plan na rok 2023 rok przewiduje wydatki ogółem na łącznie 62,6 mln zł, w tym 42,9 mln zł jako wydatki bieżące i 19,7 mln zł jako wydatki majątkowe. Wydatki bieżące w latach 2020-2022 systematycznie rosły każdego roku z 37,4 do 49,6 mln zł , co oznacza wzrost o 32,4%. Dla porównania dochody bieżące w analizowanym okresie wzrosły o 36,4% (to jest o -3,9% punktów procentowych mniej w porównaniu do wydatków). W każdym roku największą część budżetu gminy (średnio 33,1%) po stronie wydatków stanowiła oświata. W latach 2020-2022 wydatki na oświatę wynosiły odpowiednio 12,2 mln zł, 13,7 mln zł oraz 16,8 mln zł.

Drugim największym wydatkiem bieżącym gminy były wydatki związane z rodziną. Wydatki te w latach 2020-2022 mieściły się w zakresie od 8,6 mln zł do 14,6 mln zł rocznie. W tym rozdziale zawierają się między innymi wydatki związane z programem „500+”. Kolejnymi dużymi kategoriami wydatków budżetu gminy były administracja publiczna oraz pozostałe wydatki. Pierwsza z wymienionych kategorii stanowiła średnio 10,0% wszystkich wydatków bieżących, natomiast druga kategoria wydatków 8,9%. Należy pamiętać, że w ramach kosztów administracyjnych uwzględnia się nie tylko wynagrodzenia pracowników urzędu, ale także zadania zlecone przez urząd wojewódzki, pobór podatków, promocję gminy itd.

W latach 2020-2022 gmina przeznaczyła 30,1 mln zł na wydatki majątkowe. W strukturze wydatków majątkowych dominują wydatki majątkowe na zadania niedofinansowywane ze środków UE, które stanowią średnio 89,2% wydatków majątkowych ogółem. Aktualnie największym przedsięwzięciem w gminie Potęgowo jest program pt. „Przebudowa dróg gminnych na terenie Gminy Potęgowo - Rębowo, Łupawa, Dąbrówno, Potęgowo”, który zaplanowany jest na lata 2015-2024, a jego łączny koszt to 13,2 mln zł.

Analiza budżetu gminy wskazuje, że sytuacja finansowa gminy jest stabilna, a zakładany budżet gminy wskazuje na ciągły trend związany z inwestycjami w infrastrukturę techniczną i społeczną. W latach 2020-2022 gmina wykonała budżet z łączną nadwyżką 11,1 mln zł. W 2023 r. plan budżetu przewiduje deficyt środków na poziomie -8,5 mln zł. Kwota ta będzie uzupełniona finansowaniem dłużnym lub zmniejszona rewizją planu wydatków. W budżecie znajdą się środki na uregulowanie zobowiązań kredytowych.

Gospodarka przestrzenna

Gmina Potęgowo posiada studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zatwierdzone uchwałą Rady Gminy Potęgowo Nr L/469/2022 z dnia 04 sierpnia 2022r. Wspomniane studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest narzędziem do kształtowania polityki przestrzennej gminy. W obowiązującym studium określono, że głównym celem przestrzennym gminy jest kształtowanie atrakcyjnego środowiska. W studium określono strategiczne cele rozwoju gminy:

- korelacja wszelkich działań rozwojowych związanych z kształtowaniem zagospodarowania przestrzennego, podejmowanych na obszarze gminy;
- tworzenie sprawnie i zgodnie funkcjonującej struktury przestrzennej, złożonej z terenów przyrodniczych, terenów rolniczych oraz terenów zurbanizowanych;
- tworzenie warunków dla podniesienia standardu życia ludności na obszarze gminy;
- stworzenie warunków dla rozwoju energetyki odnawialnej;
- ochrona i zachowanie najcenniejszych elementów środowiska przyrodniczego na obszarze gminy;
- zachowanie i ekspozycja walorów dziedzictwa kulturowego na obszarze gminy.

Ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest spójne z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, co pozwala na realizowanie skorelowanej polityki przestrzennej. W ostatnich latach przystąpiono do procedur planistycznych dla miejscowości gminnych, w których widać największy ruch inwestycyjny.

Na terenie gminy Potęgowo w roku 2022 obowiązywało 37 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP), które pokryły ok. 37% powierzchni gminy Potęgowo. Dla 6% powierzchni przystąpiono do sporządzenia planów miejscowych. Procedury te prowadzone są w większości na obszarach, na których istnieją MPZP, jednak w związku ze zmianą zamierzeń inwestycyjnych zapisy w nich obowiązujące stały się nieaktualne i konieczne było przeprowadzenie nowej procedury. Mechanizm ten rozpoczęty został poprzez ustawę o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (maj 2016 r.), która to mocno ograniczyła nową lokalizację elektrowni wiatrowych, blokując przy tym jednocześnie rozwój inwestycji mieszkaniowych. Od roku 2018 gmina Potęgowo prowadziła działania zmierzające do odblokowania strategicznych miejscowości gminnych, w których ustawa o inwestycjach w zakresie

elektrowni wiatrowych i wprowadzona w niej zasada 10H uniemożliwiła lokalizację nowej zabudowy mieszkaniowej lub mieszanej w skład której wchodzi zabudowa mieszkaniowa. Wspomniana zasada pozwalała na budowę budynków mieszkalnych w odległości wynoszącej co najmniej 10-krotną wysokość turbiny wiatrowej.

Obszar oddziaływania elektrowni wiatrowych, zgodnie ze wskazaną regułą w rzeczywistości wynosił około 1,5-2 km w promieniu istniejącego/planowanego wiatraka. W związku z tym bardzo duży obszar gminy został wyłączony z możliwości zabudowy mieszkaniowej. Ustawa „wiatrakowa" wprowadziła przepisy przejściowe, które umożliwiły gminom uchwalanie MPZP dopuszczających zabudowę mieszkaniową do lipca 2022 r.

Priorytetowym celem polityki przestrzennej gminy Potęgowo było maksymalne wykorzystanie tego okresu. Obecna sytuacja planistyczna gminy Potęgowo jest bardzo dobra. Przez ostatnie lata gmina poczyniła bardzo duży wysiłek organizacyjny i finansowy w celu uchwalenia MPZP obejmujących miejscowości zlokalizowane w sąsiedztwie istniejących oraz planowanych elektrowni wiatrowych.

Mienie komunalne

Grunty Gminy Potęgowo stanowią powierzchnię 499,8 ha i są to grunty w przeważającej części stanowiące drogi gminne.

We własności Gminy Potęgowo znajduje się 111 obiektów. Są to obiekty budowlane w ilości 33 sztuk, które to przekazane są umową użyczenia/administrowania dla jednostek organizacyjnych i instytucji gminnych tj. Szkoła Podstawowa w Potęgowie, Łupawie, Skórowie, Przedszkole i Żłobek w Potęgowie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Potęgowie, Gminne Centrum Kultury w Potęgowie, Centrum Promocji Produktu Lokalnego w Karżnicy.

Gmina przekazała również budynki, lokale komunalne mieszkalne i niemieszkalne w ilości 32 sztuk oddane w formie umowy użyczenia Zakładowi Usług Publicznych Z.B w Potęgowie. Zakład ten posiada w użyczeniu 26 hydroforni wraz z siecią wodociągową i 6 oczyszczalni wraz z siecią sanitarną.

Gmina Potęgowo posiada pełną infrastrukturę społeczną, która spełnia wymagania i oczekiwania mieszkańców w zakresie wysokiej jakości życia. Placówki medyczne, szkoły, przedszkola, świetlice, remizy OSP, instytucje kultury są wyremontowane i doposażone. Podwyższa to jakość świadczonych usług. W roku 2022 gmina Potęgowo zrealizowała dwie kluczowe inwestycje – budowa przedszkola oraz żłobka w Potęgowie. Dodatkowo w latach 2021-2022 wyremontowano i doposażono 10 świetlic wiejskich, gdzie realizowane są usługi społeczne na rzecz dzieci i młodzieży oraz rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Konsekwentnie rozbudowuje się sieć oraz porządkuje się gospodarkę wodno-ściekową w gminie oraz tworzy się przyłącza i węzły ciepłownicze.

Gospodarowanie odpadami

Na terenie gminy Potęgowo wszyscy właściciele nieruchomości zobowiązani są do selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Odpady typu szkło, papier i bioodpady gromadzone są w pojemnikach. Tworzywa sztuczne i metale są zbierane w workach.

Do dyspozycji mieszkańców jest również Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, który funkcjonuje Chlewnicy. Czynny jest dwa dni w tygodniu (środy i soboty). Każdy mieszkaniec gminy może tam legalnie i bez opłat pozbyć się odpadów zielonych oraz mebli, wielkich gabarytów, papy, styropianu, chemikaliów, sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zużytych baterii i akumulatorów, przeterminowanych leków, strzykawek oraz igieł, świetlówek, tekstyliów. Ograniczenia dotyczą jedynie zużytych opon pochodzących z samochodów osobowych oraz materiałów budowlanych i rozbiórkowych.

Ilości odpadów odebranych od mieszkańców i zebranych w PSZOK			
Rok	**2020**	**2021**	**2022**
Ilości odpadów odebranych od mieszkańców i zebranych w PSZOK [Mg]	1 882	1 903	1 856

Również w Chlewnicy zlokalizowane jest składowisko odpadów komunalnych, którego eksploatacją zajmuje się Elwoz Eco sp. z o.o. z Sierakowic. Składowisko spełnia wymogi wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska i ustawy o odpadach oraz znajduje się na liście Marszałka Województwa Pomorskiego. Od 2008 roku na podstawie porozumienia międzygminnego dotyczącego użytkowania i eksploatacji składowiska 12 gmin województwa pomorskiego (Chmielno, Czarna Dąbrówka, Damnica, Sierakowice, Sulęczyno, Gniewino, Kartuzy, Przodkowo, Somonino, Żukowo, Puck i Potęgowo) wspólnie użytkuje i eksploatuje składowisko. Wszyscy członkowie porozumienia partycypują w kosztach wynikających z jego użytkowania.

Na terenie gminy nie ma Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych.

Działalność społeczna

Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Potęgowie opiera się na pomocy ukierunkowanej na różne formy wsparcia i oddziaływania, co pomniejsza obszary niedomagań w życiu wielu osób, rodzin oraz całych środowisk. Skala problemów społecznych istniejących na terenie gminy Potęgowo wskazuje na konieczność zabezpieczenia środków finansowych na realizację nałożonych ustawowo zadań,

wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji życiowej, oraz rozwój działań na rzecz aktywnej integracji społecznej.

Konieczne jest rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób, rodzin i grup społecznych zagrożonych marginalizacją, w tym w szczególności osób niepełnosprawnych, starszych i dzieci oraz bieżące reagowanie na nowe problemy społeczne. Konieczne jest dostosowywanie oferty usług OPS do zmieniających się potrzeb indywidualnych i lokalnych, z zastosowaniem innowacyjnych metod, technik i narzędzi.

Zgodnie z wymogami legislacyjnymi realizowany jest Gminny Program Wsparcia Rodziny na lata 2022-2024, który wyznacza kierunki działań prowadzonych na rzecz rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Realizowany jest również Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, który pozwala na udzielanie skutecznej pomocy ofiarom przemocy domowej. Program podnosi poziom wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększa społeczną wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy. **Mimo wzrostu na terenie gminy liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom przemocy domowej nadal odnotowuje się niską skuteczność działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec sprawców przemocy. Problem ten nie dotyczy jedynie obszaru gminy Potęgowo, ale całego powiatu i województwa pomorskiego i wymaga systemowego usprawnienia.**

Najubożsi mieszkańcy gminy prócz celowej pomocy materialnej mogą korzystać ze wsparcia w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa na lata 2014-2020. Żywność dystrybuuje Fundacja Pod Bocianim Gniazdem, która realizuje to zadanie w ramach zadania zleconego. W roku 2022 z programu skorzystało 583 najuboższych mieszkańców gminy. Dodatkowo realizowane są warsztaty dietetyczne, kulinarne oraz edukacja ekonomiczna.

Na terenie gminy Potęgowo realizowany jest ministerialny program „Posiłek w Szkole i Domu", który umożliwia udzielenie wsparcia finansowego rodzinom i osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Umożliwia to zagwarantowanie posiłków, pieniędzy na żywność lub świadczenia rzeczowego w postaci produktów jedzeniowych.
O potrzebie realizacji programu świadczy fakt, że zarówno w 2021, jak i 2022 roku korzystało z niego ponad 300 osób.

Dodatkowo gmina Potęgowo realizuje program osłonowy „Posiłek dla Dzieci i Młodzieży" na lata 2019-2023. Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji. Program ten przewiduje, że w szczególnie

uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko nie spełnia warunków otrzymania pomocy wskazanych w ustawie o pomocy społecznej, a wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje o tym ośrodek pomocy społecznej, który to finansuje taki posiłek. W roku 2022 programem objęte było 25 dzieci.

W gminie realizowany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Interdyscyplinarna Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. prowadzi działania związane z profilaktyką, szkoleniem i wspieraniem działań promocyjnych na rzecz trzeźwości i promocji zdrowego trybu życia mieszkańców. Prowadzi się działania służące ograniczeniu zdrowotnych i społecznych skutków alkoholizmu i narkomanii. Udziela się także pomocy rodzinie w radzeniu sobie z alkoholizmem bliskiej osoby.

Gmina Potęgowo podobnie jak inne wiejskie gminy powiatu słupskiego zmaga się z problemem starzenia się mieszkańców, ich osamotnieniem i wykluczeniem społecznym. Od 2018 realizowane są w partnerstwie z innymi gminami projekty „Srebrna Sieć" i „Srebrna Sieć II", który skierowane są do osób niesamodzielnych w wieku powyżej 60 lat, które ze względu na podeszły wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia. W ramach projektu realizowane są animacje środowiska seniorów, sąsiedzkie usługi opiekuńcze czy szkolenia i warsztaty z zakresu pielęgnacji i profilaktyki. Ideą projektu jest zadbanie o seniorów z mniejszych miejscowości gminnych, szczególnie tych wykluczonych komunikacyjnie. Od roku 2020 realizowane są „Usługi indywidualnego transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych" - projekt transportowy dedykowany pełnoletnim mieszkańcom, gminy o ograniczonej mobilności.

OPS realizuje rządowe projekty dedykowane dla osób niepełnosprawnych i seniorów .Program „Opieki Wytchnieniowej" wspiera opiekunów osób zależnym w środowisku domowym. Domowi opiekunowie mogą być zastąpieni na pewien czasu przez zawodowych opiekunów.

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" umożliwia wprowadzenie usługi asystenckiej jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób z orzeczeniem o niepełnosprawności. Niepełnosprawni są stymulowani do podejmowania aktywności w sferze społecznej i zawodowej.

Od 2017 roku gmina Potęgowo realizuje Program „Karta Seniora Gminy Potęgowo". Dzięki tej karcie seniorzy 60+ mogą korzystać z ulg i uprawnień oferowanych przez podmioty, które przystąpiły do programu. W ramach Programu wydano 588 „Kart Seniora Gminy Potęgowo". Ulgi i uprawnienia oferuje 18 podmiotów gospodarczych z terenu gminy.

Od 2018 roku realizowany jest również projekt „Koperta Życia" mający na celu ochronę życia i zdrowia mieszkańców gminy - osób starszych, zamieszkujących samotnie, cierpiących na choroby przewlekłe.

W kopercie znajduje się zbiór informacji o pacjencie, jego chorobach i przyjmowanych lekach. Kopertę przechowuje się w widocznym i łatwo dostępnym miejscu. Pozwala to służbom medycznym w trakcie interwencji w szybki sposób zapoznać się z informacjami o stanie zdrowia i przebytych chorobach seniora. Przedsięwzięcie to jest działaniem długofalowym. Władzom gminnym zależy aby na stałe wpisało się w zachowania zdrowotne mieszkańców 60+.

OPS w Potęgowie od 2018 roku realizuje usługę teleopieki domowej. Osoby starsze, samotne, schorowane, niepełnosprawne zostały wyposażone w specjalny aparat telefoniczny oraz niewielki nadajnik w formie bransoletki, która umożliwia całodobowe monitorowanie parametrów życiowych oraz wezwania pomocy w przypadku zagrożenia życia, zdrowia lub bezpieczeństwa.

Od 2018 działa Gminna Rada Seniorów, która ma na celu reprezentowanie potrzeb i interesów osób starszych zamieszkujących teren gminy. Do zadań rady należy [1] konstruowanie i opiniowanie wprowadzanych rozwiązań prawnych; [2] podejmowanych przedsięwzięć mających wpływ na jakość życia osób starszych; [3] określanie potrzeb seniorów; [4] zgłaszanie dostrzeżonych problemów; [5] formułowanie wniosków i zadań na rzecz osób 60+ w perspektywie krótko i długoterminowej. Rada seniorów współpracuje z organami gminy oraz organizacjami i instytucjami, które zajmują się problemami osób zależnych. Kadencja rady trwa 4 lata.

W roku 2022 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Potęgowie w roku 2022 udzielał wsparcia finansowego i rzeczowego obywatelom Ukrainy, którzy znaleźli schronienie na terenie gminy. Udzielana była pomoc finansowa, rzeczowa, psychologiczna. Załatwiano sprawy urzędowe i wypełniano dokumenty pobytowe imigrantów z Ukrainy.

Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy w Potęgowie jest ośrodkiem wsparcia dla osób przewlekle i psychicznie chorych oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną. Obejmuje wsparciem 28 osób (14 kobiet i 14 mężczyzn) w wieku od 25 do 65 lat. Usługi świadczone są w formie zajęć grupowych i indywidualnych zgodnie z ustalonym dla każdego uczestnika indywidualnym planem postępowania wspierająco-aktywizującego. Udział w zajęciach i treningach polega na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Zajęcia realizowane są w pracowni kulinarnej/gospodarstwa domowego, stolarskiej, krawiecko-rękodzielniczej, plastycznej i multimedialnej. Placówka finansowana jest ze środków Wojewody Pomorskiego. Środowiskowy Dom Samopomocy w Potęgowie ogromy nacisk kładzie na integrację swoich uczestników z lokalnym środowiskiem. Terapeuci placówki animują różnego rodzaju działania służące prezentacji talentów i możliwości ich niepełnosprawnych podopiecznych.

Sieć szkół i placówek oświatowych

Od roku 2019 sieć szkół w gminie Potęgowo tworzą 3 placówki:

- Szkoła Podstawowa im. Lucjana Kowalskiego w Skórowie (Skórowo 13a) obejmujące edukacją dzieci i młodzież z miejscowości: Czerwieniec, Nieckowo, Nowe Skórowo, Radosław, Skórowo, Węgierskie;
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Potęgowie (ul. Szeroka 16), do której uczęszczają uczniowie z miejscowości :Chlewnica, Darżyno, Darżynko, Gaje, Głuszyno, Głuszynko, Grapice, Grapiczki, Nowina, Piaseczno, Potęgowo, Runowo, Rzechcino, Warcimino, Żychlin;
- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Łupawie (Łupawa 22) obejmująca dzieci z miejscowości: Dąbrówno, Grąbkowo, Karżnica, Łupawa, Malczkowo, Malczkówko, Nowa Dąbrowa, Poganice, Rębowo, Wieliszewo i Żochowo.

Każdy uczeń w szkołach znajdujących się na terenie gminy otrzymuje szansę dobrego, rzetelnego, wszechstronnego przygotowania umożliwiającego mu podjęcie nauki na następnym etapie edukacyjnym. Uczniowie ze wszystkich szkół chętnie biorą udział w licznych konkursach szkolnych, gminnych, powiatowych, wojewódzkich, gdzie zajmują wysokie lokaty. Od 2016r. w gminie Potęgowo przyznawane są stypendia wójta gminy. W roku 2022 wypłacono stypendia naukowe, artystyczne i sportowe ogółem na kwotę 21 900,00 zł.

Wyniki egzaminów ośmioklasistów z roku 2022 potwierdzają wysoki poziom nauczania i dobrą ofertę edukacyjną świadczoną przez szkoły i placówki oświatowe.

Nazwa szkoły	Język polski	Matematyka	Język angielski
Szkoła Podstawowa w Skórowie	wynik 53	wynik 46	wynik 44
Szkoła Podstawowa w Potęgowie	wynik 54	wynik 45	wynik 54
Szkoła Podstawowa w Łupawie	wynik 60	wynik 53	wynik 55
Średni wynik:	Gmina - 57 Powiat - 53 Województwo - 59 Kraj - 60	Gmina - 48 Powiat - 47 Województwo - 56 Kraj - 57	Gmina - 54 Powiat - 57 Województwo - 67 Kraj - 67

Na terenie gminy działają 4 placówki przedszkolne - 3 oddziały przedszkolne działające przy szkołach oraz nowe (2022) publiczne przedszkole w Potęgowie (ul Darżyńska 16). Od roku 2022 na terenie gminy funkcjonuje też Żłobek w Potęgowie (ul. Darżyńska 16), który może świadczyć usługi dla pięćdziesięciu maluchów.

Działalność kulturalna

Na terenie gminy bardzo aktywnie działają placówki kulturalno-oświatowe – Gminny Ośrodek Kultury w Potęgowie oraz 11 świetlic wiejskich rozmieszczonych w miejscowościach: Czerwienie, Dąbrówno, Głuszynko, Głuszyno, Grąbkowo, Łupawa, Rzechcino, Żochowo, Nowa Dąbrowa, Wieliszewo, Malczkowo. Różnorodność zajęć, wielość imprez o charakterze kulturalno-rozrywkowymi charytatywnym jest imponująca. Placówki kultury organizują cykliczne i jednorazowe wydarzenia o charakterze gminnym lub powiatowym. Na terenie gminy wspiera się też rozwój talentów muzycznych, tanecznych i teatralnych. Mieszkańcy bardzo dobrze oceniają działalność placówek kulturalnych w gminie i chętnie korzystają z oferty kulturalno-animacyjnej. Gminny Ośrodek Kultury prócz działalności kulturalnej podejmuje się promocji wszystkich ciekawych inicjatyw lokalnych związanych z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem lokalnych zasobów. Wspiera również lokalne organizacje pozarządowe, koła gospodyń wiejskich oraz rady sołeckie. Atmosfera i zaangażowanie pracowników kultury oraz ich nastawienie do realizacji zadań społecznych służy integracji międzypokoleniowej mieszkańców i prawdziwej integracji społecznej. W salach ośrodka kultury spotykają się dzieci i młodzież z terenu gminy, seniorzy z projektu „Srebrna Sieci II" oraz Klubu Seniora, młodzież z „Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży", chór parafialny, przedstawiciele stowarzyszeń i kół gospodyń wiejskich.

Ośrodek Kultury szczególny nacisk kładzie na edukację artystyczną. Organizowane są zajęcia z instruktorami wokalno-instrumentalnymi, muzykami, trenerami tańca. Ośrodek wspiera lokalne amatorskie zespoły muzyczne: „Wiśta Wio", „Dancing Band", „Mleczaki". Oprócz bardzo rozbudowanych sekcji z edukacji muzycznej regularnie odbywały się zajęcia plastyczne w formie zajęć artystycznych, kreatywnych pracowni dla malucha i starszaka, warsztatów z robotyki i elektroniki. Średnio tygodniowo w organizowanych popołudniowych zajęciach regularnie uczestniczy około 200 osób. Mieszkańcy gminy bardzo pozytywnie oceniają działalność tej placówki i traktują ją jako jeden z większych zasobów gminnych.

W budynku ośrodka kultury w Potęgowie znajduje się Gminna Biblioteka Publiczna z czytelnią, której księgozbiór wynosi blisko 19 000 woluminów (stan na 2022), a aktywnych zarejestrowanych czytelników jest 566 osób, co stanowi 8,5% wszystkich mieszkańców gminy. Księgozbiór uzupełniany jest na bieżąco z uwzględnieniem potrzeb czytelników (w każdym z działów w bibliotece). Biblioteka posiada swoją filię w Łupawie.

Centrum Promocji Produktu Lokalnego w Karżnicy

Centrum Promocji Produktu Lokalnego w Karżnicy działa w obszarze propagowania i promocji producentów produktów lokalnych i rękodzieła oraz szeroko rozumianej działalności w obszarze kultury i promocji gminy. Promocja odbywa się głównie poprzez organizacje comiesięcznych jarmarków w Karżnicy. Dodatkowo centrum umożliwia wystawcom sprzedaż swoich produktów na jarmarkach

regionalnych i wojewódzkich w Słupsku, Bytowie i Gdańsku. W centrum prowadzone są różnego rodzaju warsztaty garncarskie, tkackie, ziołowe, ogrodnicze, dzikiej kuchni. Pokłosiem działalności centrum jest powstanie Koła Gospodyń Wiejskich Polanki oraz Pomorskiego Stowarzyszenie Producentów Produktów Lokalnych i Rękodzieła Wigor.

Podsumowując, należy stwierdzić, że na terenie gminy Potęgowo bardzo aktywnie działają placówki kulturalno-oświatowe i animacyjne. Gminny Ośrodek Kultury wraz ze świetlicami wiejskimi tworzy sieć placówek, które obejmują swoim zasięgiem cały obszar gminy i w pełni zaspakajają potrzeby kulturalne i rozwojowe mieszkańców. Różnorodna oferta, wielość zajęć, aktualność ich tematyki oraz dostępność (zajęcia odbywają się zarówno w godzinach porannych, jak i popołudniowych) powoduje, że mieszkańcy bardzo chętnie i aktywnie korzystają z form animacji. Rozwijają swoje talenty, odkrywają pasje. Pracownicy instytucji kultury współpracują z liderami i przedstawicielami lokalnych organizacji pozarządowych tworząc klimat sprzyjający współpracy międzysektorowej. Wynikiem tych działań jest realizacja bardzo ciekawych i innowacyjnych projektów społecznych. W gminie szczególny nacisk kładzie się na promocje talentów oraz aktywnego wypoczynku, rekreacji i sportu. Władze gminne zachęcają mieszkańców do odkrywania swoich potencjałów artystycznych oraz uprawiania sportu i dbania o własną kondycję. Organizowane są festiwale, konkursy, turnieje, rajdy, biegi i zawody.

Bezpieczeństwo

System bezpieczeństwa publicznego w gminie Potęgowo tworzą organy i instytucje zarówno państwowe – Posterunek Policji, jak i samorządowe – Ochotnicze Straże Pożarne w Potęgowie i Łupawie, a także Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, które ze sobą współdziałają i współpracują. Na terenie Gminy ma swoją siedzibę również Podstacja Pogotowia Ratunkowego.

Ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa realizowana jest przez Ochotnicze Straże Pożarne (103 osoby - 88M i 15K) i Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze (33 os - 14M i 19 K). Na wyposażeniu jednostek OSP znajduje się 6 samochodów ratowniczo-gaśniczych, w tym: 1 samochód lekki, 1 samochód średni oraz 4 samochody ciężkie.

Za porządek publiczny na terenie gminy odpowiada posterunek w Potęgowie, który zatrudnia 5 policjantów. Do obowiązków funkcjonariuszy należy realizowanie zadań służby prewencyjnej, rozpoznawanie zagrożeń przestępczością oraz wykonywanie czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych w celu ścigania sprawców przestępstw i wykroczeń oraz realizowania zadań administracyjno-porządkowych. Posterunek dysponuje jednym radiowozem.

Integracja i aktywność obywatelska

Na terenie gminy Potęgowo działa liczne organizacji pozarządowych, w tym: Ochotnicze Straże Pożarne, fundacje, stowarzyszenia, kluby sportowe (UKS), koła gospodyń wiejskich. Najbardziej aktywne to Towarzystwo Sportowe „Pomorze Potęgowo", Uczniowski Klub Sportowy "Tęcza", Fundacja „Inicjatywa", Fundacja Bocianie Gniazdo w Runowie. Organizacje społeczne prowadzą głównie działania na rzecz sportu, aktywności fizycznej, edukacji oraz promocji turystyki aktywnej. Działania tych podmiotów przyczyniają się głownie do promocji zdrowego stylu życia oraz integracji mieszkańców. Organizacje propagują rozwój różnych dziedzin sportu wśród dzieci i młodzieży (piłki nożnej, ręcznej, unihokeja, tenisa stołowego, lekkiej atletyki). Promują sport według zasad fair-play oraz organizują różnego rodzaju wydarzenia sportowe. Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzona jest z poszanowaniem zasad pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. Stowarzyszenia realizują zadania publiczne współfinansowane ze środków budżetu samorządu lub państwa. Są to projekty dotyczące kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury ,sportu, profilaktyki zdrowotnej i usług społecznych.

W ramach uchwalonego programu współpracy z organizacjami pozarządowymi gmina Potęgowo w roku 2022 przeznaczyła w ramach konkursu kwotę 194 179,09 zł dla 9 organizacji pozarządowych.

Raport Społeczny. Oceny jakości życia i warunków życia mieszkańców gminy.

W celu zebrania opinii na temat jakości życia oraz potencjalnych kierunków rozwoju obszarów strategicznych gminy Potęgowo w miesiącach marzec - maj 2023 przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy. Opinie i uwagi zaprezentowane w badaniu stały się bazą do sporządzenia raportu, który jest bezcennym źródłem informacji dla włodarz gminy oraz dla zespołu strategicznego opracowującego dokument strategii. Wsłuchanie się w potrzeby i oczekiwania mieszkańców pogłębiło się w partycypację społeczną i gwarantuje, że zaproponowane rozwiązania w sferze społecznej, gospodarczej i środowiskowej w dokumencie strategii zostaną zaaprobowane i służyć będą rozwojowi całej lokalnej społeczności. Dystrybucja ankiet odbywała się dwoma kanałami komunikacji. Ankieta w wersji papierowej dystrybuowana była przez pracowników urzędu gminy, ośrodka kultury, biblioteki, ośrodka pomocy społecznej, sołtysów i radnych. Przez cały okres badania wersja papierowa dostępna była w Urzędzie Gminy w Potęgowie (ul. Kościuszki 5), w Gminnym Ośrodku Kultury w Potęgowie (ul. Szkolna 2) oraz Gminnej Bibliotece Publicznej w Potęgowie (ul. Szkolna 2b) i jej filii w Łupawie. Ankieta w wersji elektronicznej zamieszczona została na stronie internetowej www.potegowo.pl.

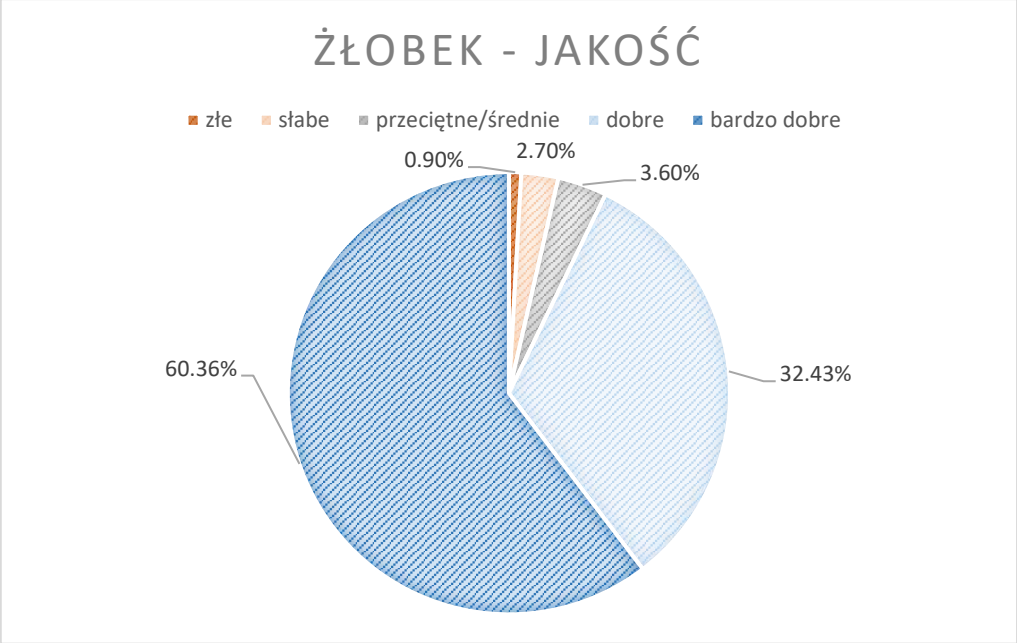
Kwestionariusz się z czterdziestu sześciu pytań w sześciu sekcjach problemowych. Czterdzieści jeden pytań zamkniętych dotyczyło jakości warunków życia w gminie i dostępności instytucji i placówek pomocowych. Każde z pytań zamkniętych zawierało 5-cio stopniową skala odpowiedzi, jednokrotnego wyboru (od źle, słabo, przeciętnie, dobrze, bardzo dobrze). Cztery pytania zamknięte dotyczyły problemów społecznych i gospodarczo-strukturalnych gminy oraz ważności realizowanych przedsięwzięć. Pytania te zawierały 4 stopniowy katalog odpowiedzi (od wysokie zagrożenie problemem, przez średnie, niskie i brak problemu). Ostatnia sekcja składała się z pytań otwartych, gdzie mieszkańcy mogli wyrazić swój stosunek i przywiązanie do gminy Potęgowo. Respondenci pytani byli o jakość życia, poziom bezpieczeństwa, stan środowiska, komunikację publiczną, ład przestrzenny oraz dostęp do usług podstawowych i wyższych. Ankietowani mieli okazję wypowiedzieć się na temat jakości zarządzania gminą, realizowane inwestycje i inicjatywy ekologiczne. Oceniano jakość edukacji oraz działalność instytucji kulturalnych, sportowych i prewencyjnych. Nie zabrakło pytań o indywidualne zaangażowanie się w sprawy społeczne i obywatelskie oraz stosunki sąsiedzkie. Na końcu kwestionariusza umieszczono metryczkę. Ankieta zapewniała anonimowość, a wyniki prezentowano jedynie w formie zbiorczej.

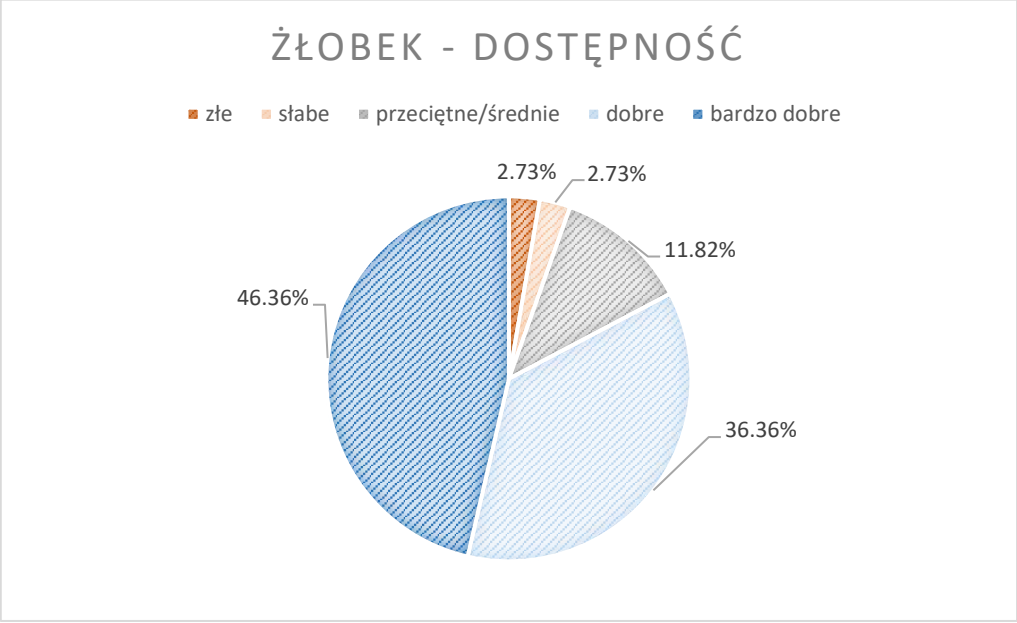
Wszystkie ankiety zostały wypełnione w sposób tradycyjny (papierowy). W badaniu udział wzięło 124 respondentów- 100 kobiet, 24 mężczyzn. 80% wszystkich badanych to kobiety. Dominującą grupą ankietowanych były osoby w przedziale wiekowym 45-54 lata (37 os czyli 29,8% wszystkich badanych) i 35-44 lata (36 os czyli 29% wszystkich badanych), co w konsekwencji daje 58,8% odpowiedzi ze wszystkich ankiet. Najmniej licznie reprezentowana była grupa wiekowa w wieku 18-24 lata (4 os).

Badanie ankietowe ujawniło trudności w dotarci do tej grupy wiekowej interesariuszy. Młodzież nie czuję się związana z miejscem zamieszkania, nie chcę angażować się w sprawy społeczne ani też nie wykazuję chęci do integracji z lokalną społecznością. Dodatkowo ta grupa wiekowa najrzadziej korzysta z tradycyjnych form komunikacji i nie wyraża chęci wypełniania ankiety w wersji papierowej. Mimo możliwości zrealizowania badania w wersji elektronicznej młodzież nie chciała wypowiadać się na temat jakości życia w gminie Potęgowo.

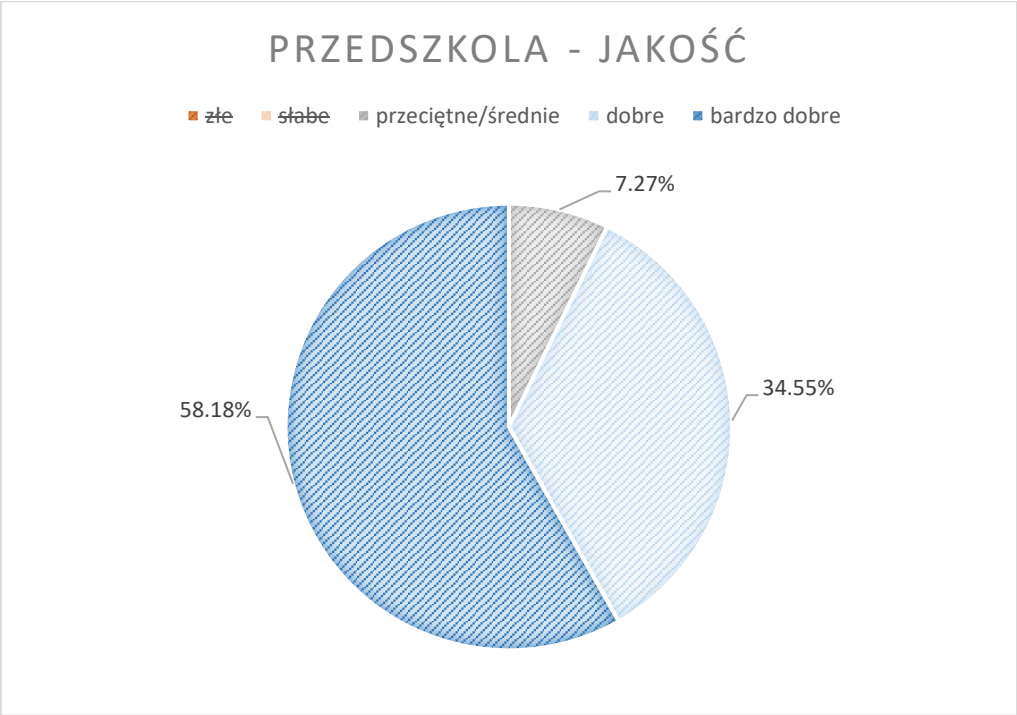
Najczęściej wskazywanym wykształcenie wśród respondentów było wykształcenie wyższe (74 os, 59,6% wszystkich badanych). 58 osób wskazało, że na terenie gminy mieszka powyżej 30 lat (46% wszystkich ankietowanych).

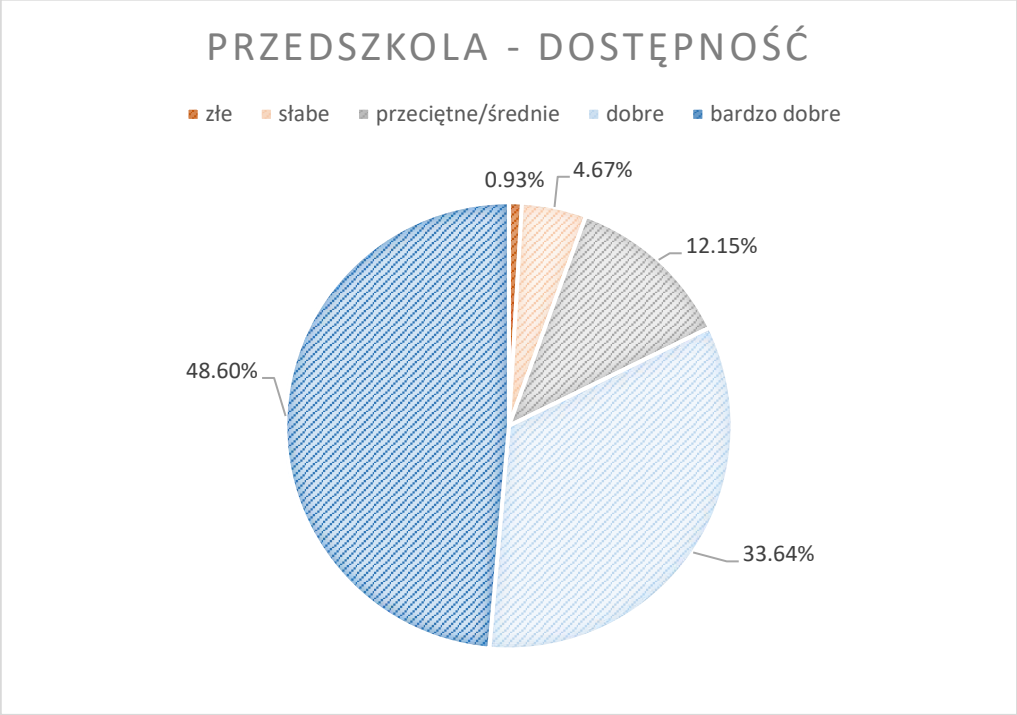
W celu szczegółowej oceny warunków życia zaproponowano czterdzieści jeden pytań, które umożliwiły weryfikację i zbadania jakości i dostępności świadczonych usług w gminie. Pięciostopniowa skala odpowiedzi (od źle przez słabe, przeciętne, dobre i bardzo dobre) pozwoliła na wnikliwą analizę oraz stopnień realizacji usług dla mieszkańców. Poniżej prezentowane są zbiorcze wyniki w wersji graficznej i opisowej

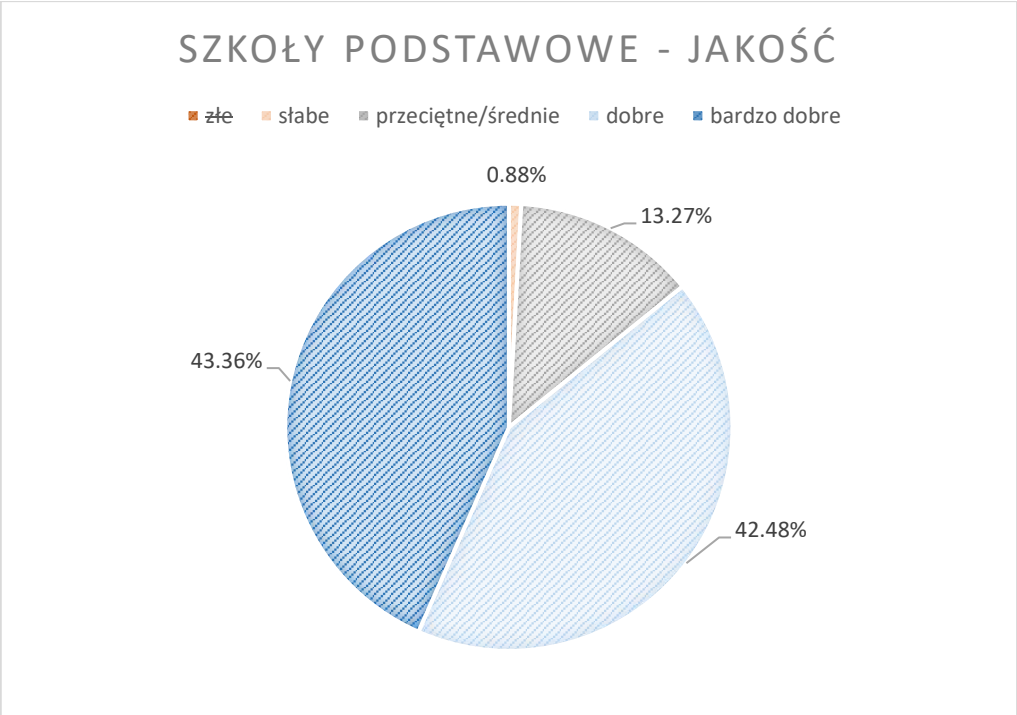

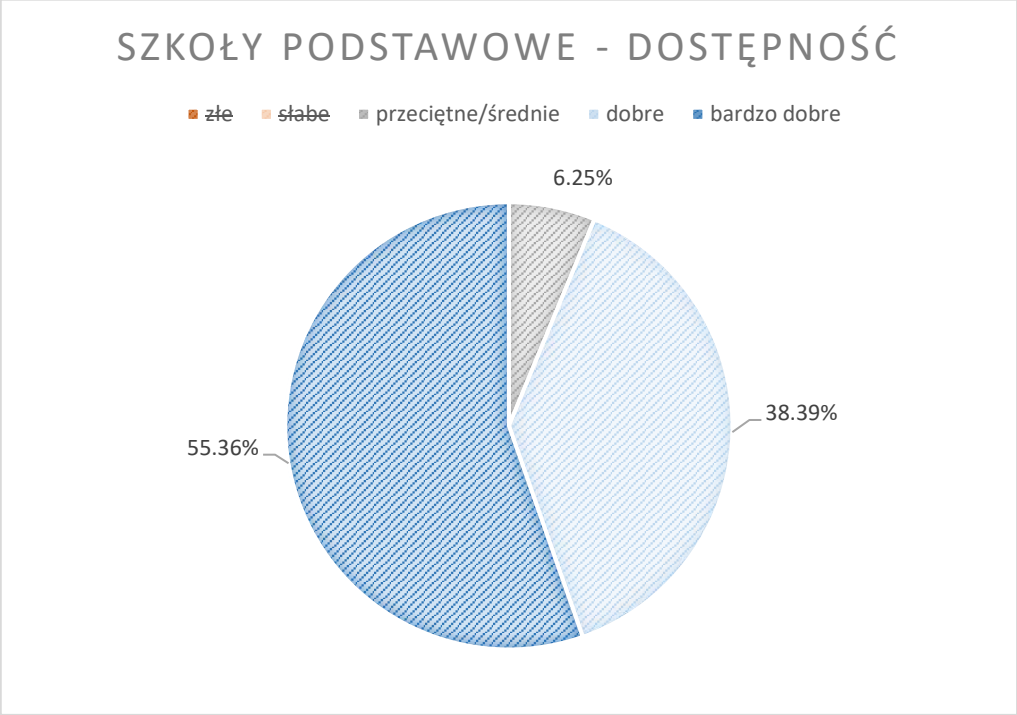
Respondenci bardzo pozytywnie ocenili jakość (92,79%) i dostępność (82,72%) żłobka w Potęgowie. Zapewnienie opieka dla dzieci do lat 3 była zdiagnozowaną potrzebą i wyczekiwaną inwestycją gminną, która została zrealizowana w roku 2022.

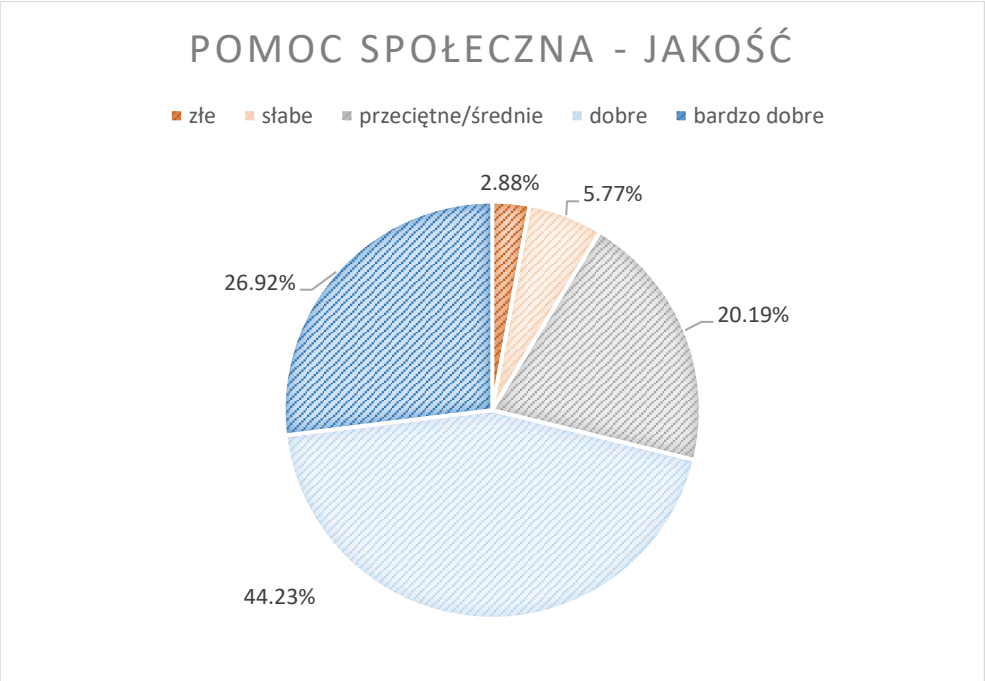

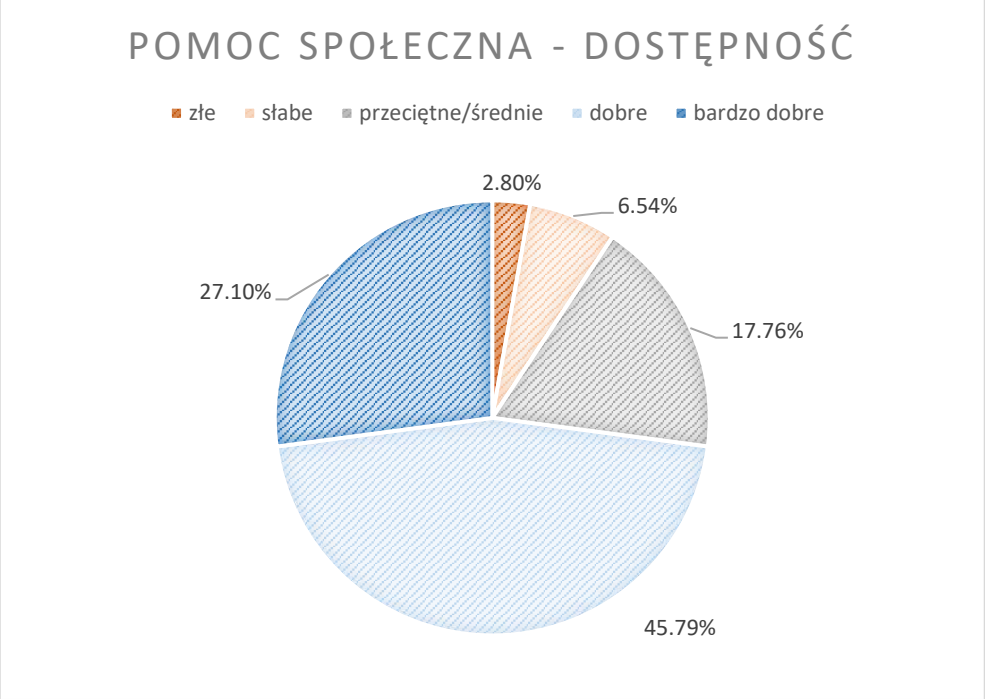
Ankietowani bardzo pozytywnie ocenili jakość (92,73%) i dostępność (82,24%) opieki przedszkolnej w gminie. Obecnie funkcjonujące 4 przedszkola zaspakajają potrzeby w tej sferze. Wysoki przyrost noworodków w gminie świadczyć może o konieczności inwestowania w rozwój opieki żłobkowej i przedszkolnej w gminie.

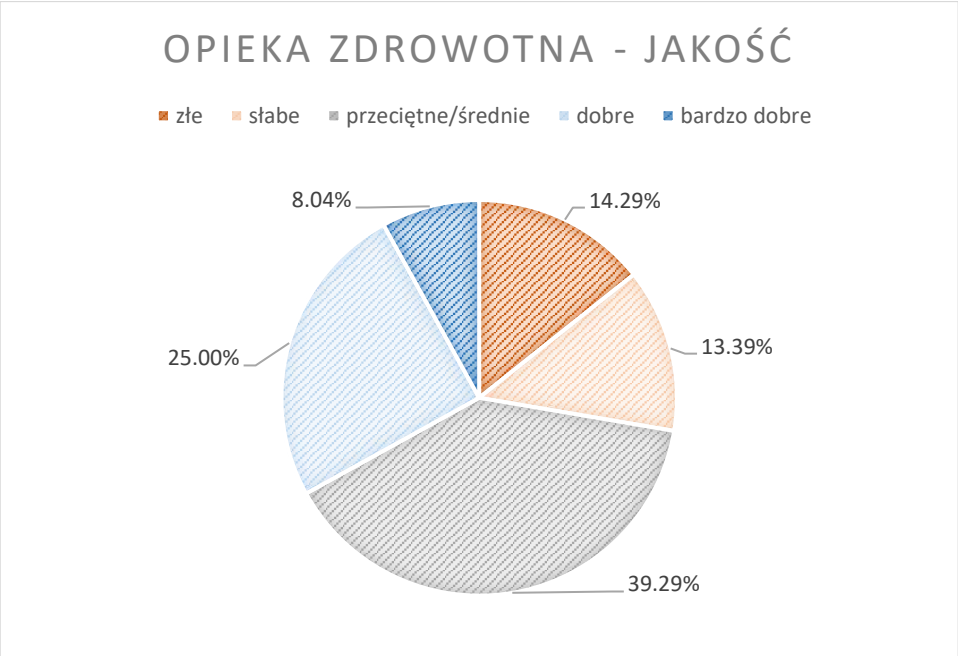

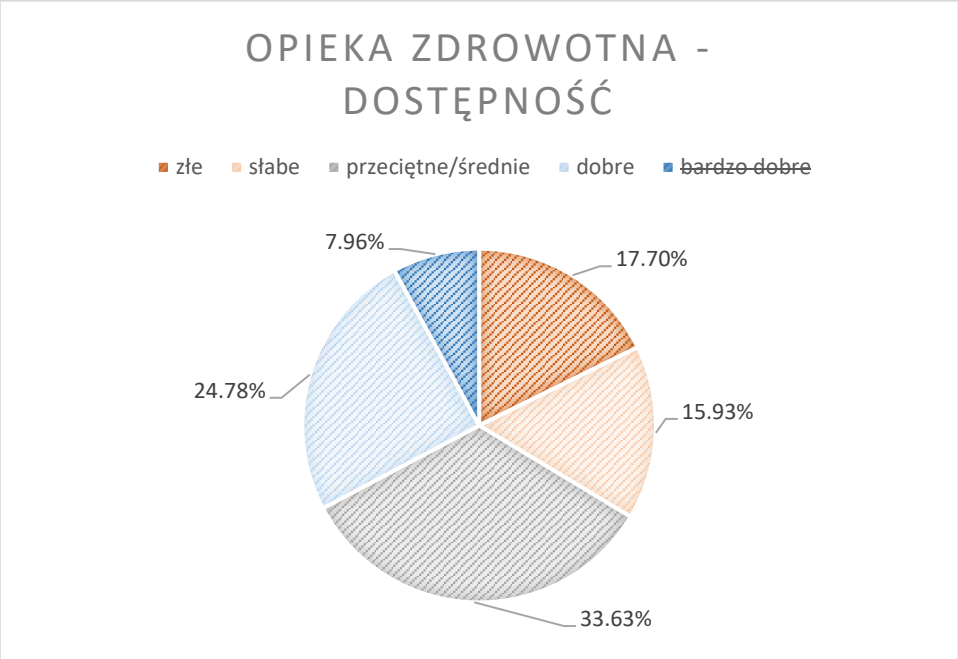
Respondenci bardzo pozytywnie ocenili jakość (85,84%) i dostępność (93,75%) szkół w gminie. Obecnie funkcjonujące 3 placówki (Potęgowo, Łupawa, Skórowo) w pełni zaspakajają potrzeby edukacyjne dzieci i młodzieży. Szkoły są wyremontowane i doposażone. Uczniowie prócz zajęć edukacyjnych korzystają z licznych zajęć dodatkowych i wyrównawczych. O pozytywnym odbiorze przekazywanych treści może świadczyć brak negatywnych ocen w badaniu. Nie pojawia się odpowiedź źle.

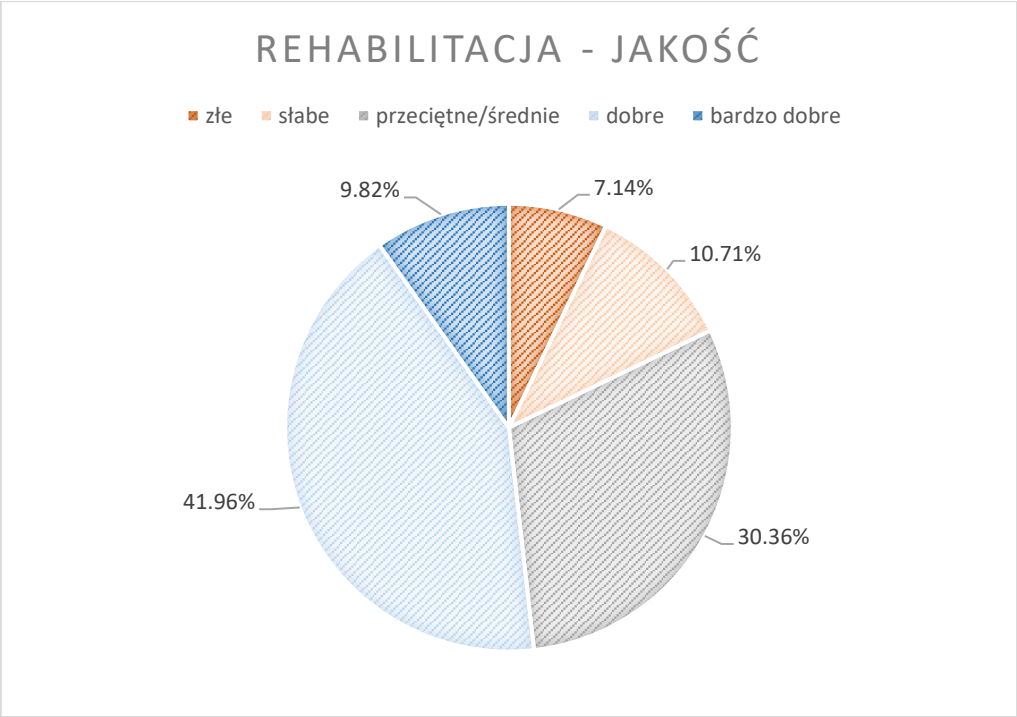

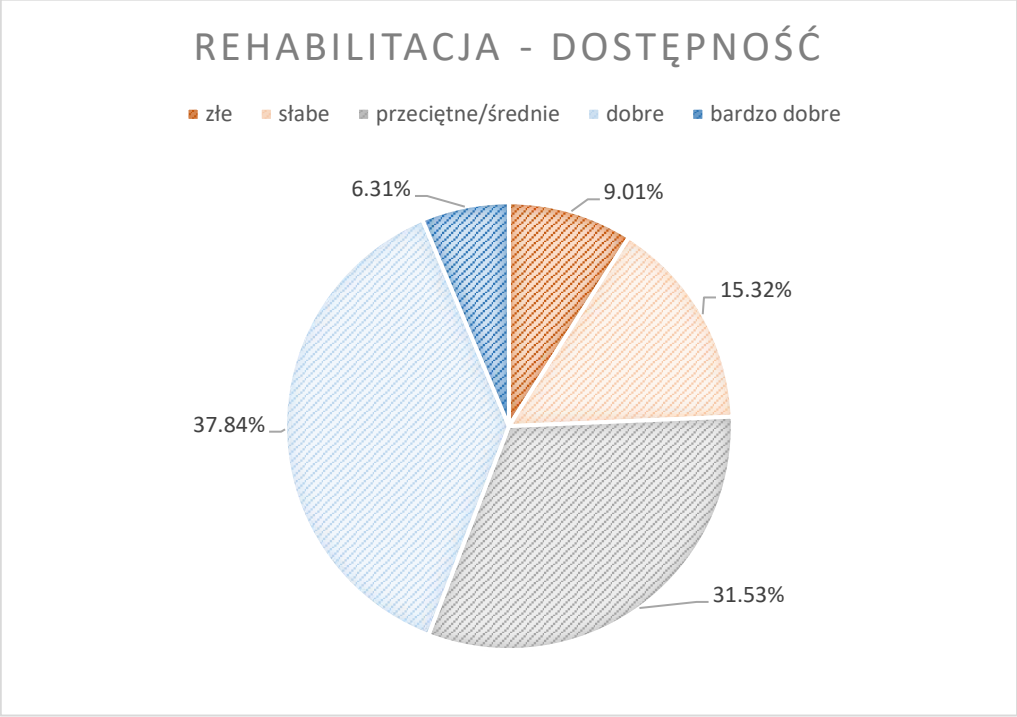
Jakość usług w sferze pomocy społecznej została pozytywnie (dobrze i bardzo dobrze) oceniona przez 71,15% , a dostępność przez 72,89% ankietowanych. Wpływ na ocenę miała wielość działań i inicjatyw podejmowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Potęgowie oraz Środowiskowy Dom Samopomocy. Respondenci szczególną uwagę zwracali na projekty społeczne, które realizowane są w gminie, które niwelują dysproporcje strukturalne i przeciwdziałają wykluczeniu. Źle o pomocy społecznej wypowiedziało się tylko 2 ankietowanych.

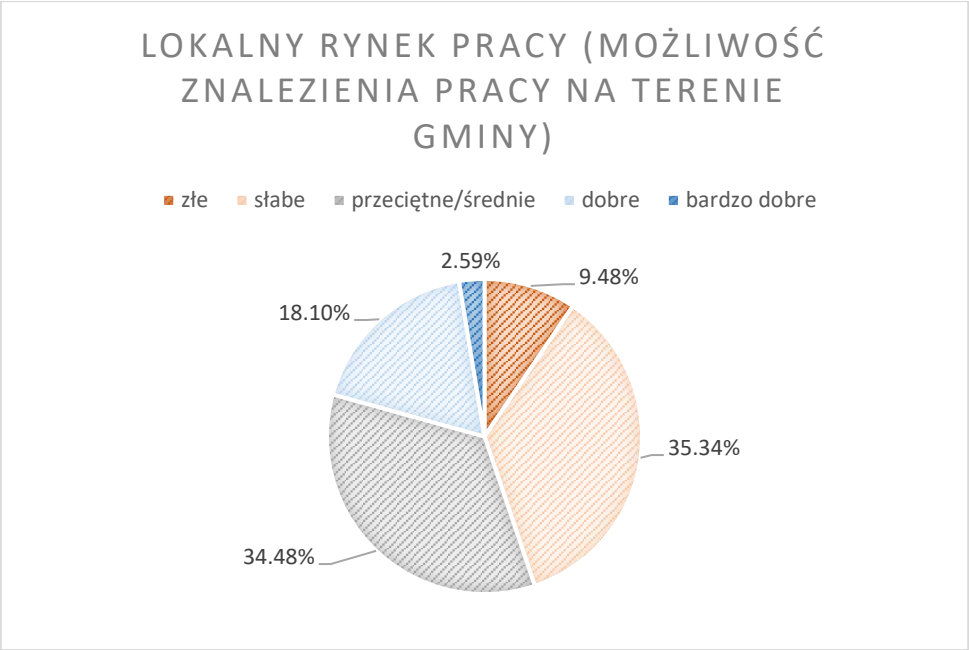

Opieka zdrowotna jest przedmiotem troski ankietowanych. Źle i bardzo źle podstawową opiekę zdrowotną w zakresie jakości i dostępności oceniło kolejno 27,68% i 33,63% badanych. Przeciętnie o opiece zdrowotnej wypowiada się od 39 do 33% ankietowanych. Jakość i dostępność opieki zdrowotnej bardzo dobrze ocenia 8% , a dobrze 25% respondentów. Są to przeważnie mieszkańcy głównych miejscowości gminnych tj. Potęgowa i Łupawy, gdzie lokowane są placówki medyczne. W części opisowej ankietowani bardzo często wskazywali na potrzebę zwiększenia dostępu do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i specjalistów. Liczą na wdrożenia usług z zakresu telemedycyny oraz usprawnienia transportu do placówek medycznych w Słupsku, Lęborku i Bytowie.

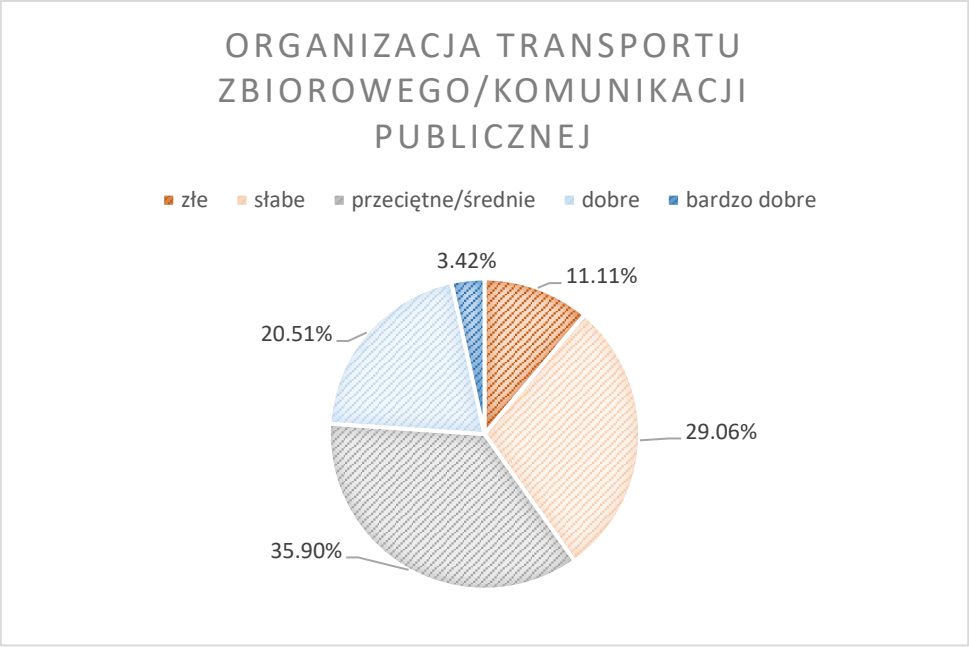

Ankietowani doceniają lokowanie placówki świadczącej usługi rehabilitacyjne na terenie gminy. 51,78% badanych dobrze i bardzo dobrze oceniło jakość rehabilitacji, a 44,15% pozytywnie wypowiedziało się o dostępności usług. 30% respondentów (24 osoby) przeciętnie ocenia świadczone usługi, a 19 osób jest niezadowolona z lokalnej rehabilitacji. W części opisowej mieszkańcy oczekują zwiększenia działań o charakterze rehabilitacyjnym i profilaktycznym. Oczekują realizacji projektów zdrowotnych w gminie i wdrożenia rehabilitacji domowej dla osób niesamodzielnych.

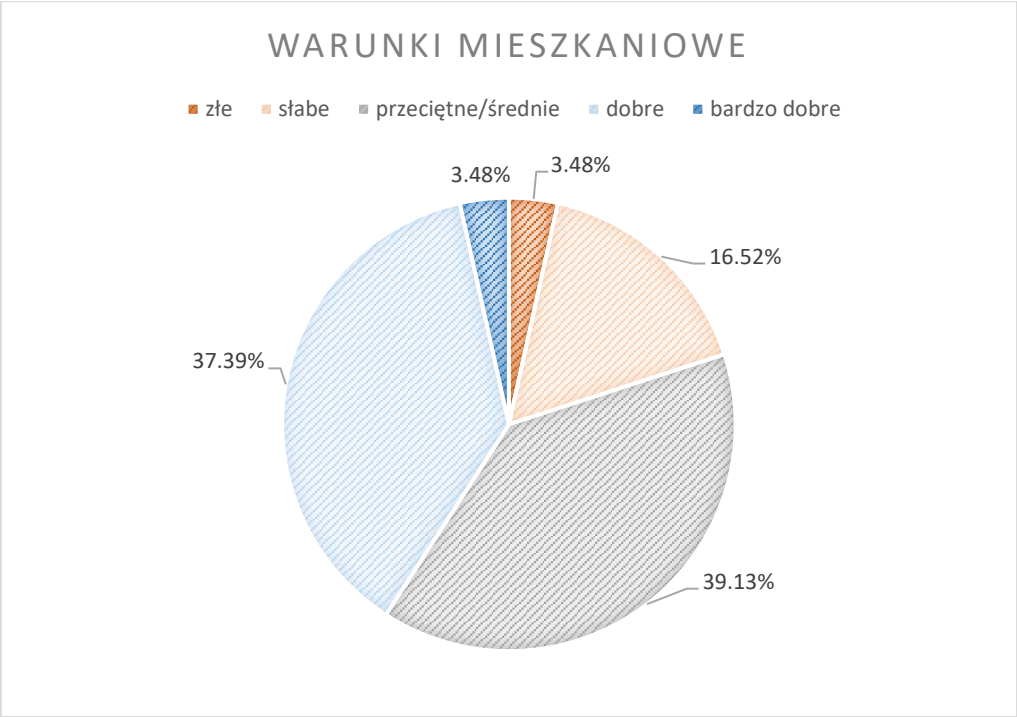

44,82% respondentów źle i bardzo źle oceniło możliwość znalezienia pracy na terenie gminy Potęgowo. Ankietowani uważają, że możliwości znalezienia pracy dają większe aglomeracje miejskie- Słupsk, Lębork, Gdynia, Gdańsk. Niemożność znalezienia pracy na terenie gminy jest jedną z poważniejszych barier rozwojowych.

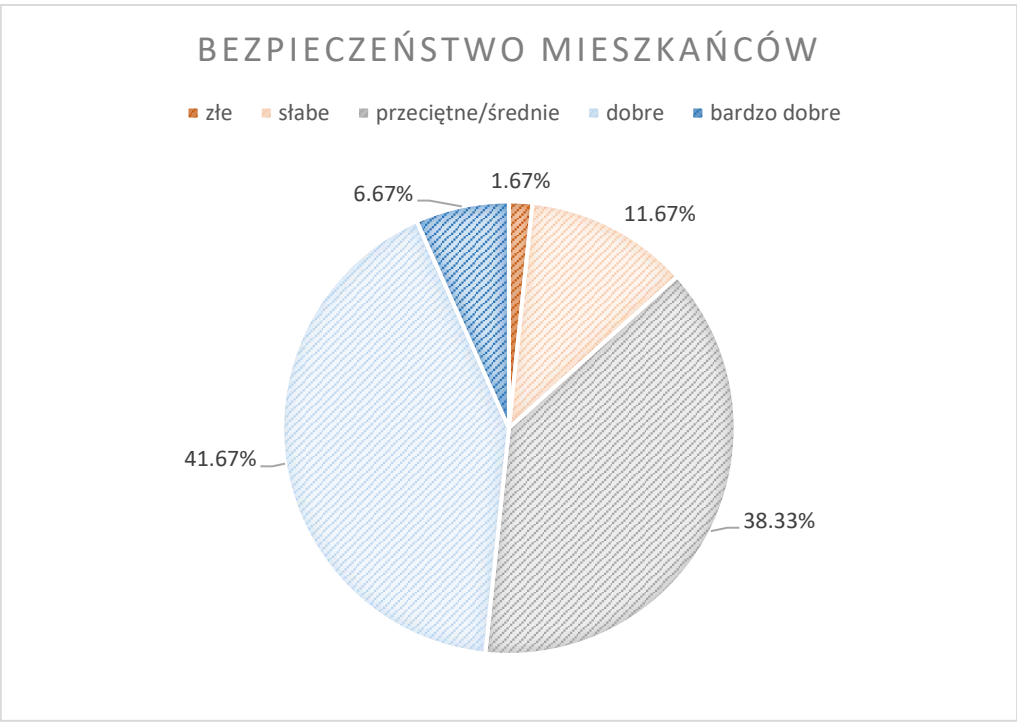

40,17% respondentów źle, a 35,9 % przeciętnie oceniło organizację transportu zbiorowego. 23,93% zadowolonych ankietowanych to mieszkańcy głównych miejscowości gminnych (Potęgowo, Łupawa), gdzie transport zbiorowy jest dobrze zorganizowany.

Inne miejscowości gminne ankietowani traktują jako wykluczone komunikacyjnie.

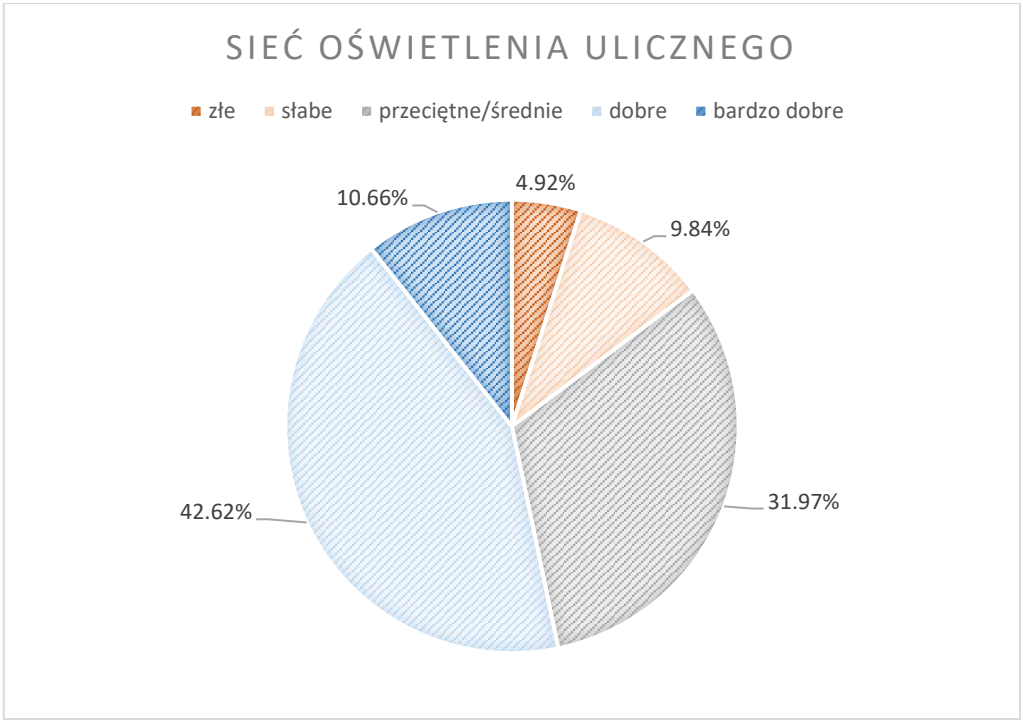

40,87% respondentów pozytywnie oceniło warunki mieszkaniowe w gminie. 20% twierdzi, że warunki są złe lub słabe. Blisko 40% uważa, że warunki są przeciętne. Niestety od 2022 r. obserwuje się obniżone zainteresowanie osadnictwem na terenie gminy, co skutkuje małą liczbą zameldowań na pobyt stały i zmniejszająca się liczbą mieszkańców.

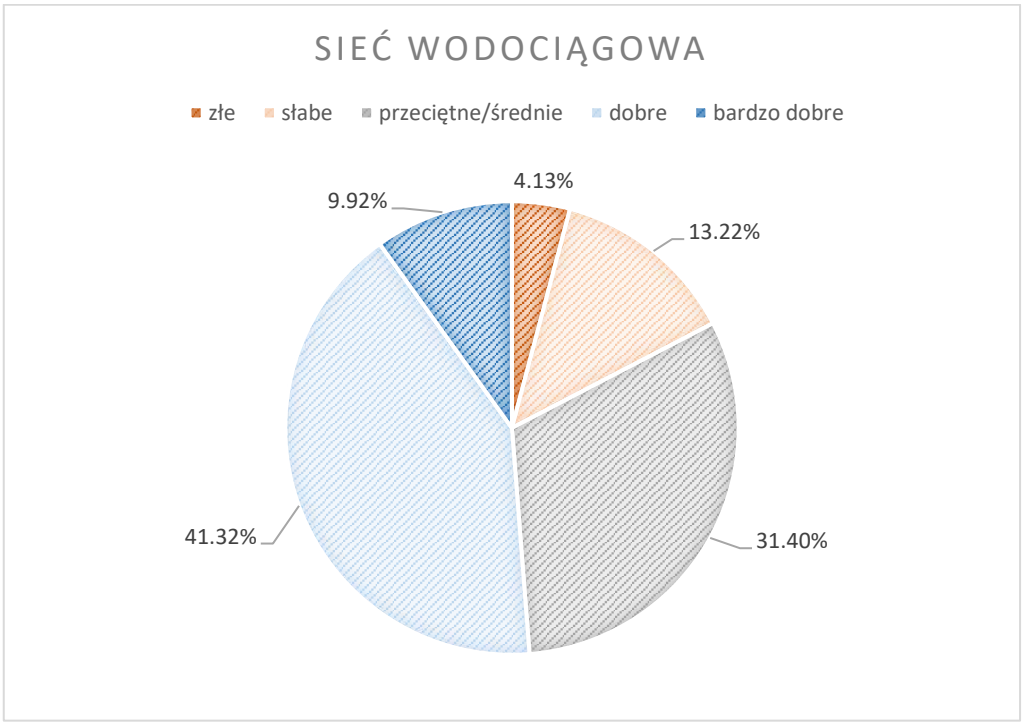

48,34% ankietowanych czuję się bezpiecznie w gminie Potęgowo.

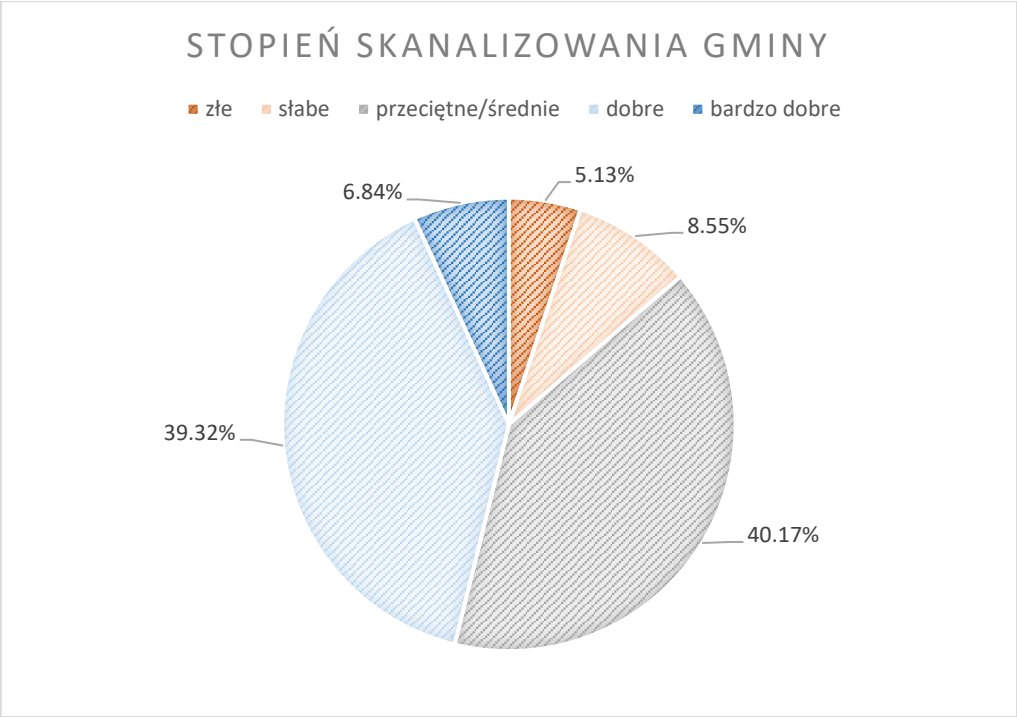
Tylko 13,34% (16 badanych) uważa, że poziom bezpieczeństwa jest zły lub słaby.

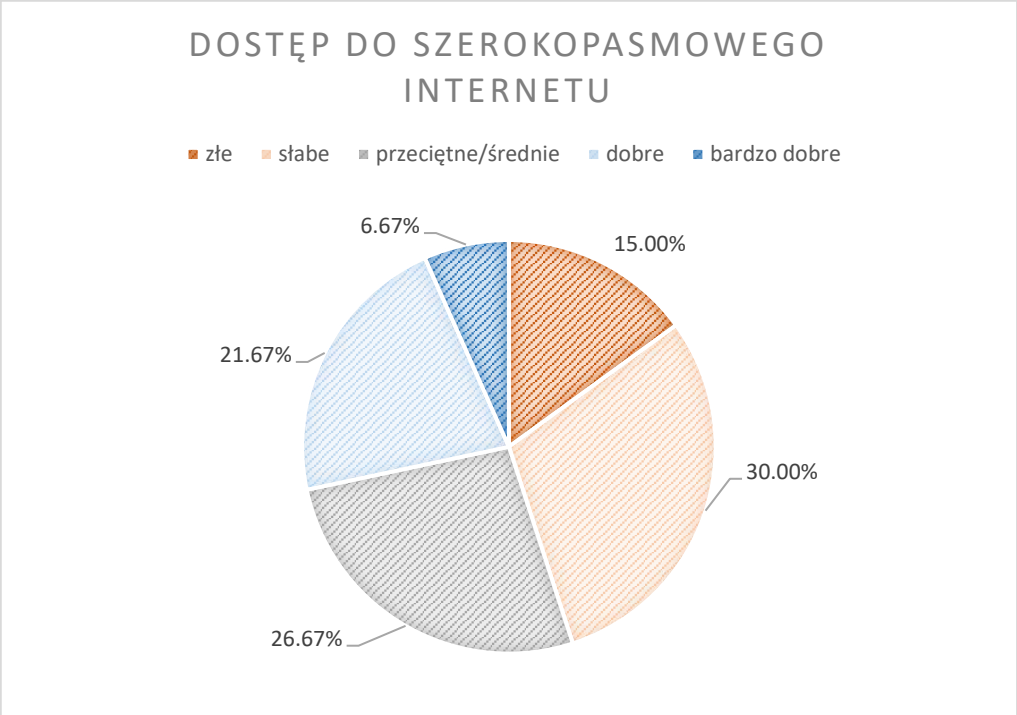
53,28% ankietowanych pozytywnie oceniają sieć oświetlenia ulicznego w gminie.

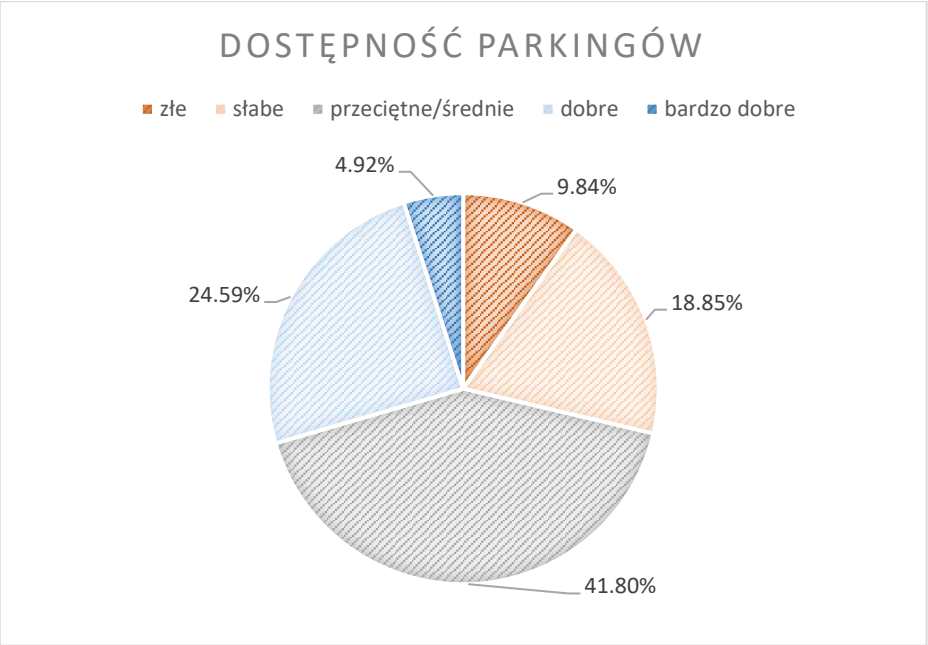
51,24% ankietowanych pozytywnie oceniają sieć wodociągową w gminie.

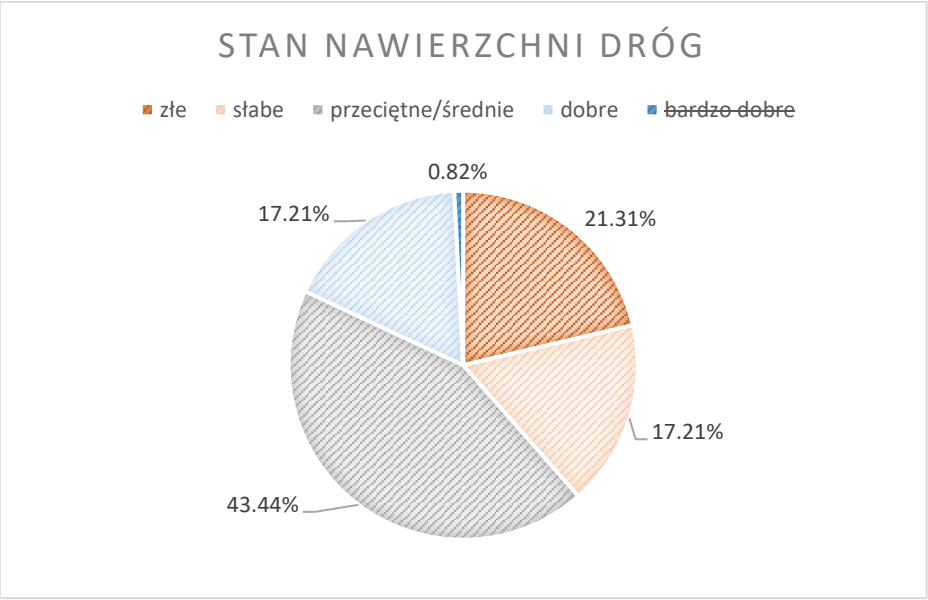
46,16% ankietowanych pozytywnie oceniają stopień skanalizowania gminy

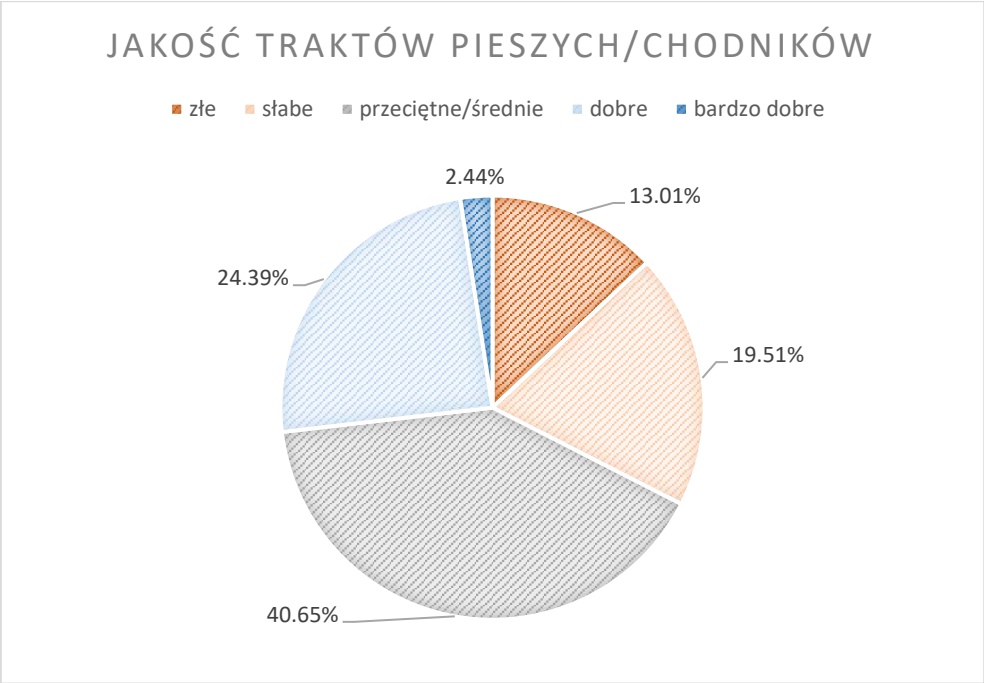
Niestety 45% ankietowanych źle ocenia dostęp do szerokopasmowego Internetu. Respondenci uważają, że gmina jest wykluczona cyfrowo z tego powodu, a brak swobodnego dostępu do Internetu jest poważną barierą rozwojową.

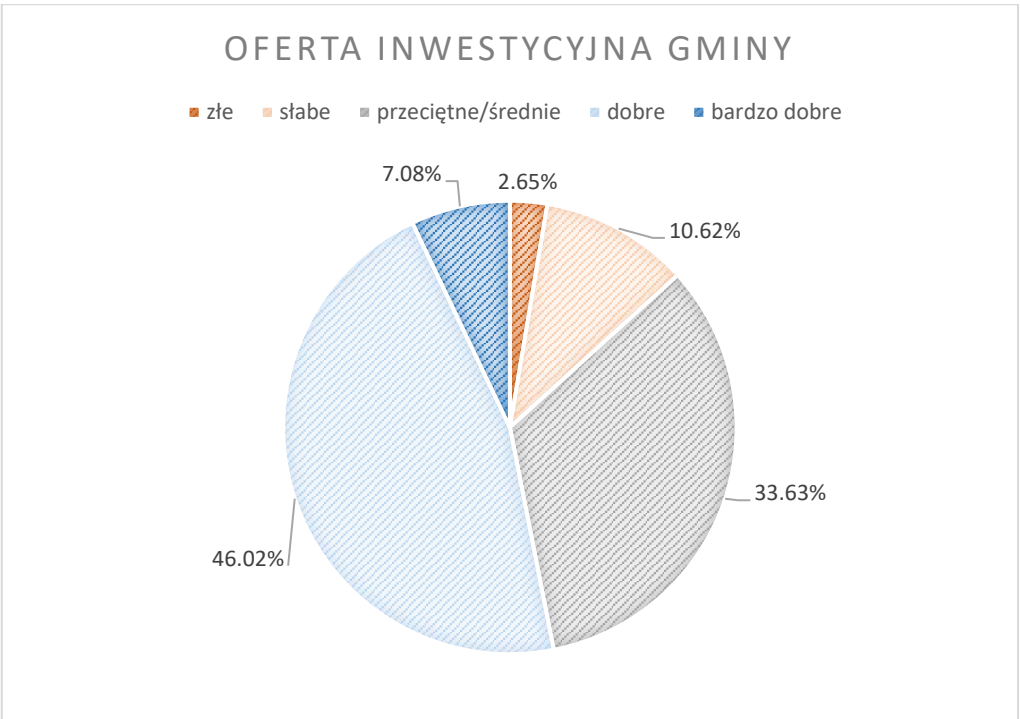
Tylko 29,51% badanych uważa, że w gminie jest wystarczająca liczba parkingów. Zbliżona grupa tj. 28,64% badanych uważa, że miejsc postojowych na terenie gminy jest zbyt mało. W związku z dominującym transportem samochodowym i zwiększającą się liczbą samochodów w indywidualnych gospodarstwach domowych bardzo ważne jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury postojowej.

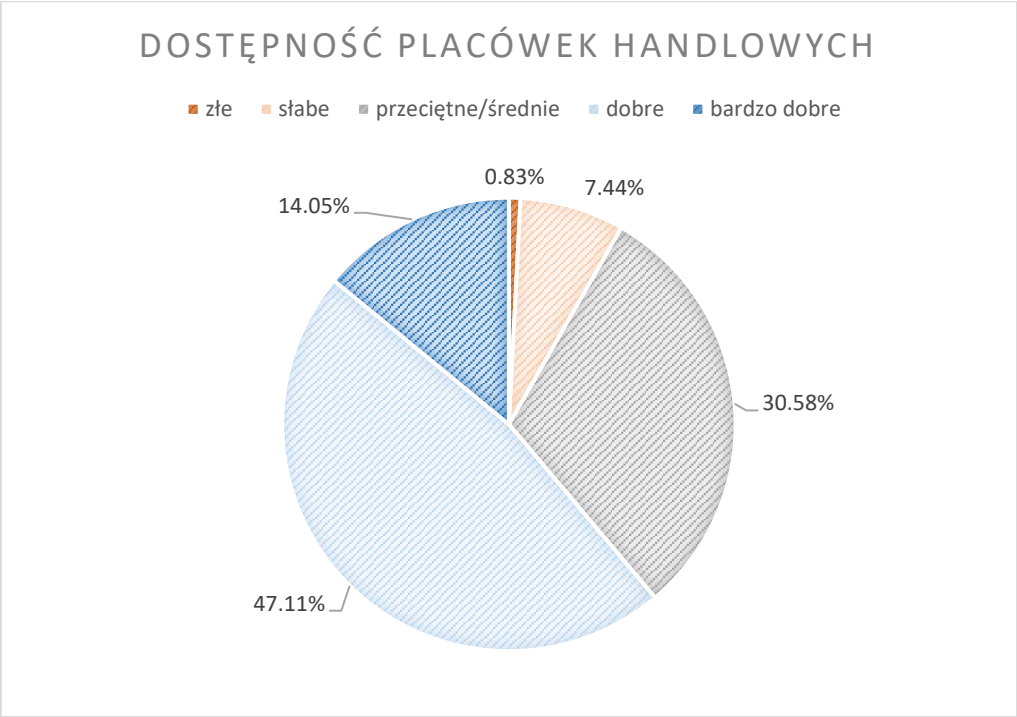
38,52% ankietowanych negatywnie oceniło stan nawierzchni dróg w gminie. 43,44% badanych uważa, że drogi są przeciętne. Należy podkreślić, że władze samorządowe od lat wykonują działania służące poprawie gminnej infrastruktury drogowej. Inwestycje te traktowane są priorytetowo.

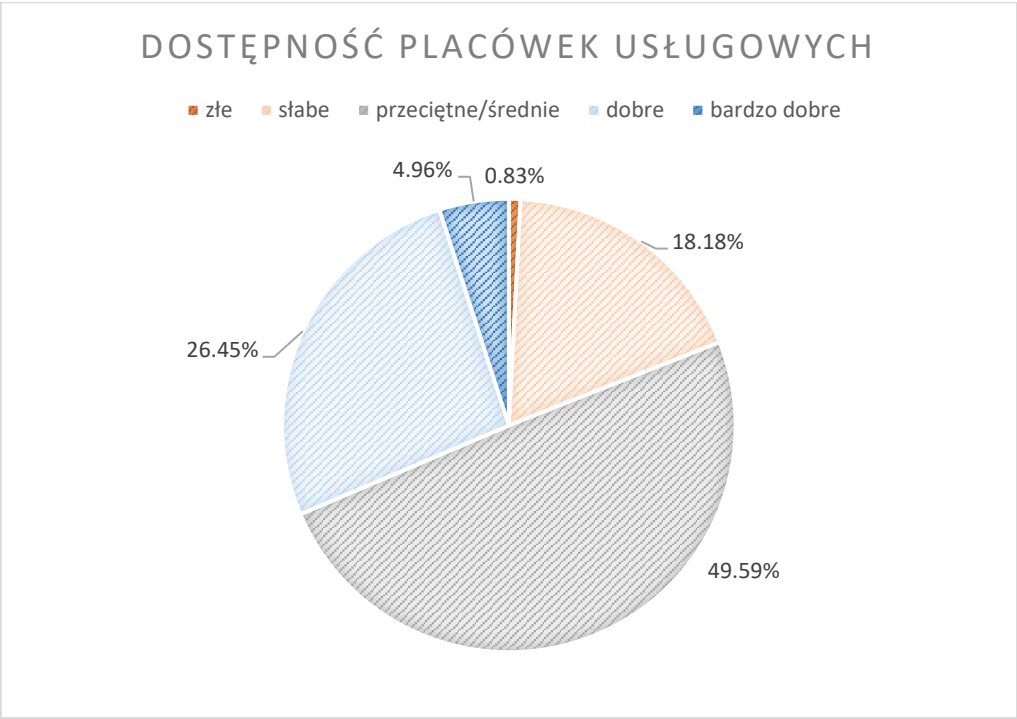
Badani nie mieli określonego zdania w sprawie jakości chodników gminnych. 32,52% oceniło je negatywnie, a 26,83% pozytywnie. 40, 65% ankietowanych uważa, że trakty piesze są przeciętne. Budowa nowych i remonty istniejących traktów pieszych ważnym elementem działań rozwojowych.

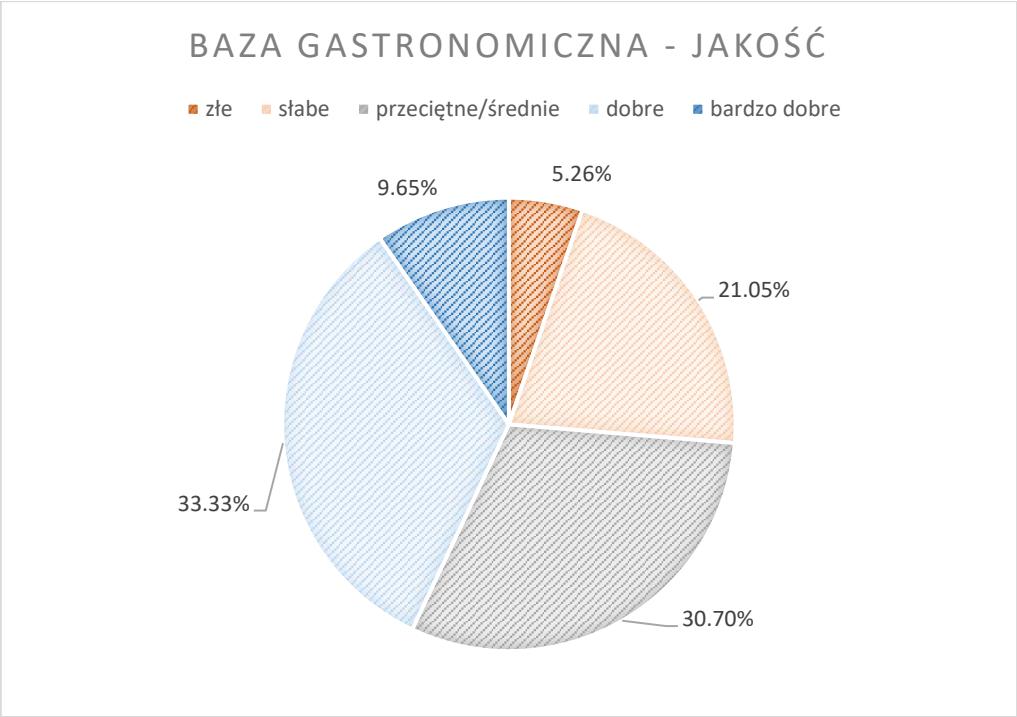
Respondenci bardzo pozytywnie ocenili ofertę inwestycyjną gminy. 53,1% badanych uważa, że oferta ta jest dobra lub bardzo dobra. Tylko 13,37% uważa, że gmina Potęgowo nie jest w stanie przyciągnąć inwestorów na swój teren.

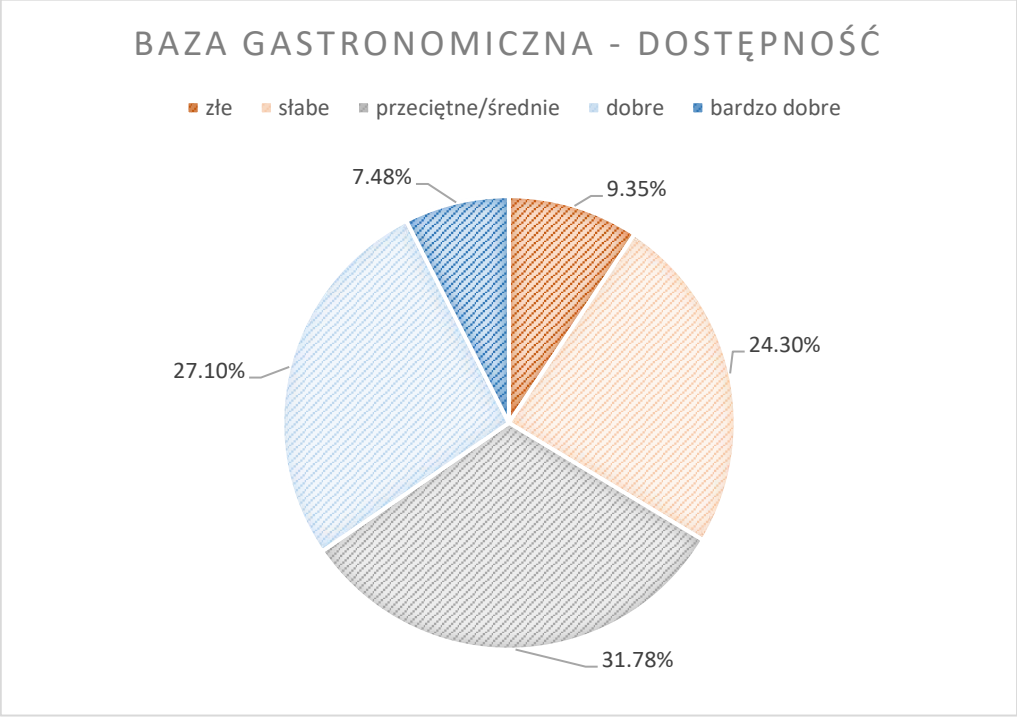

61, 16% ankietowanych pozytywnie postrzega dostępność placówek handlowych w gminie. Badani stwierdzili, że na terenie gminy istnieje pełen wachlarz placówek handlowych, które w pełni zaspakajają potrzeby zakupowe mieszkańców.

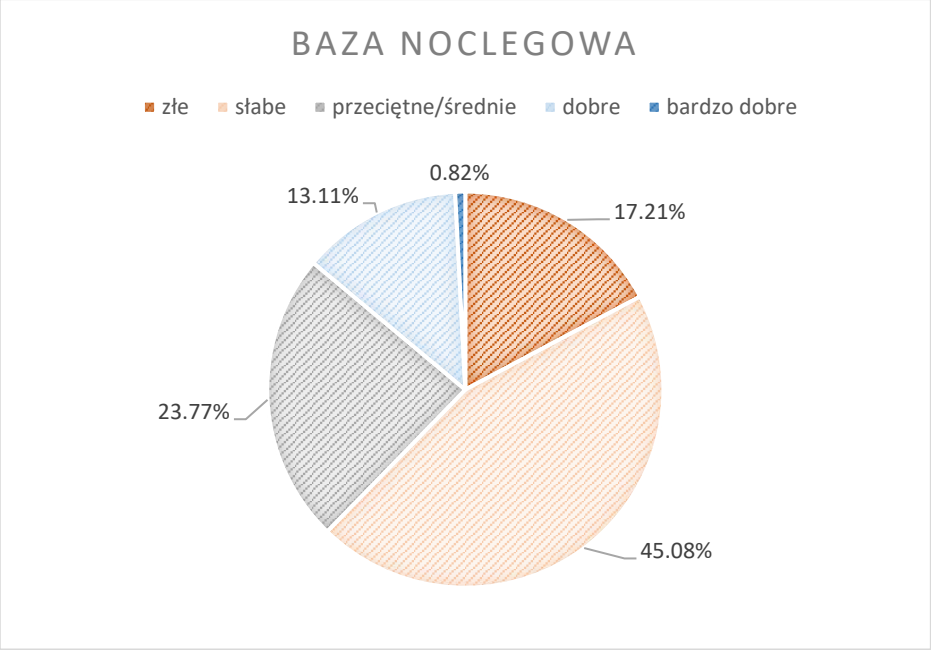

Tylko 31,41% ankietowanych pozytywnie postrzega dostępność placówek usługowych w gminie Potęgowo. 49,59% uważa, ze dostępność do usług jest przeciętna, a 19% badanych twierdzi, że jest źle. Ankietowani twierdzą, że w gminie nie ma optyka, krawca, fryzjera i protetyka.

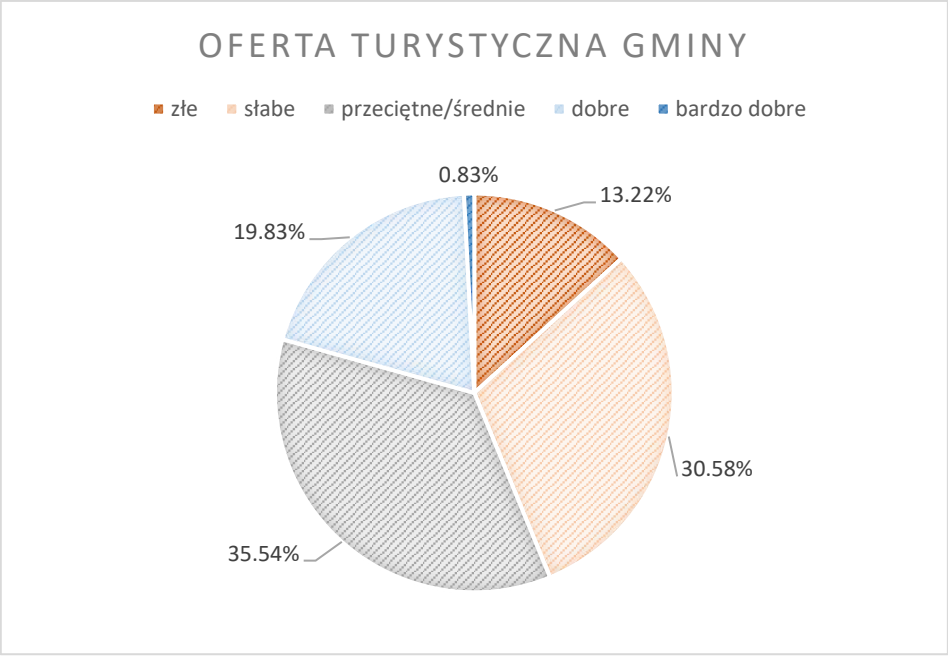

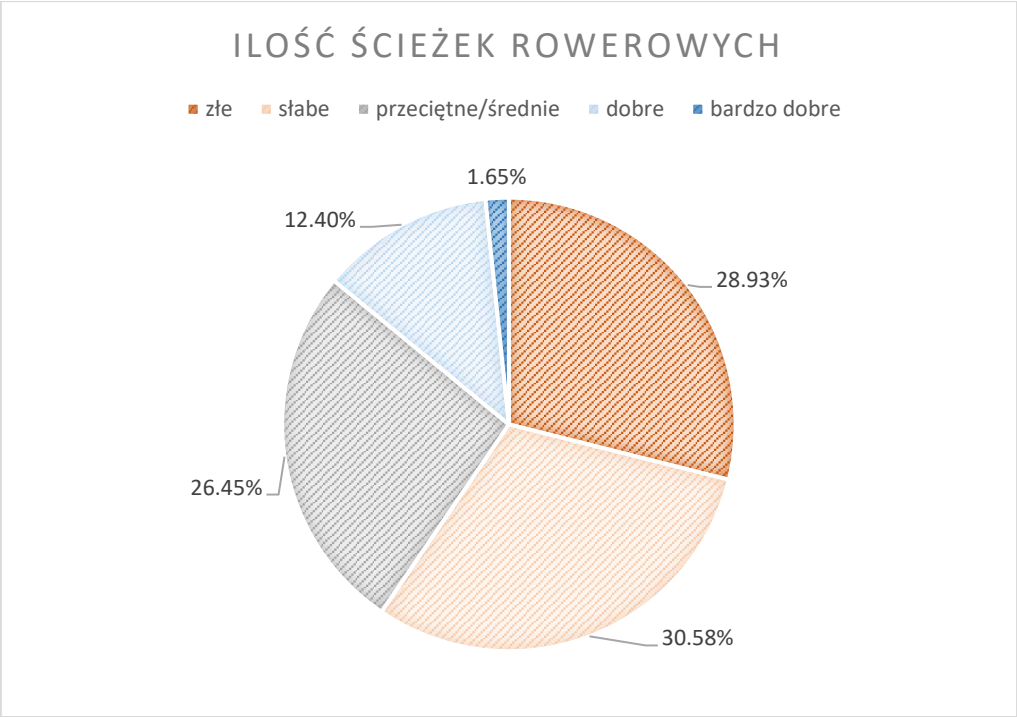
Ankietowani rożnie oceniali jakość i dostępność bazy gastronomicznej. 42,98% badanych uważa, że jakość bazy gastronomicznej w gminie jest dobra, a 34,58% pozytywnie ocenia jej dostępność. Negatywnych głosów nt. jakości bazy gastronomicznej jest 26,31%, a dostępności 33,65%. Na terenie gminy obserwuje się stały wzrost bazy gastronomicznej. Nowe bary, restauracje i pizzernie dbać muszą o jakość oferowanych usług własnych.

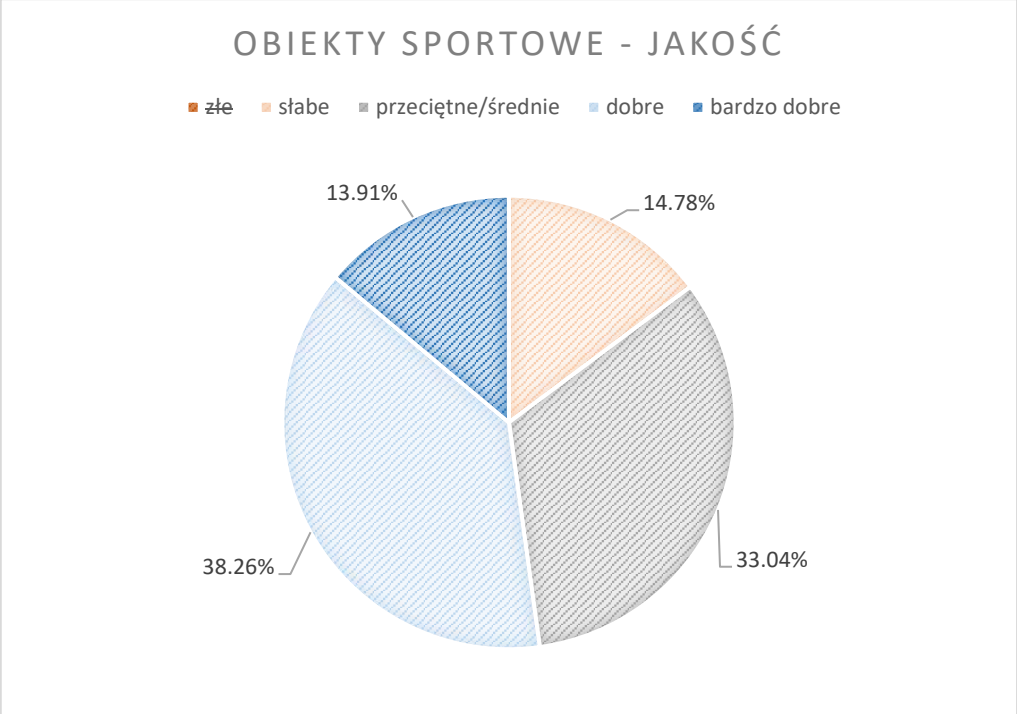
62,29% ankietowanych źle oceniło bazę noclegową gminy. Respondenci uważają, że mimo obserwowanego wzrostu usług noclegowych w gminie (kwatery agroturystyczne, pensjonaty) nadal brakuje miejsc, gdzie turyści mogliby skorzystać z oferty noclegowej. Krytykują też jakość świadczonych usług noclegowych.

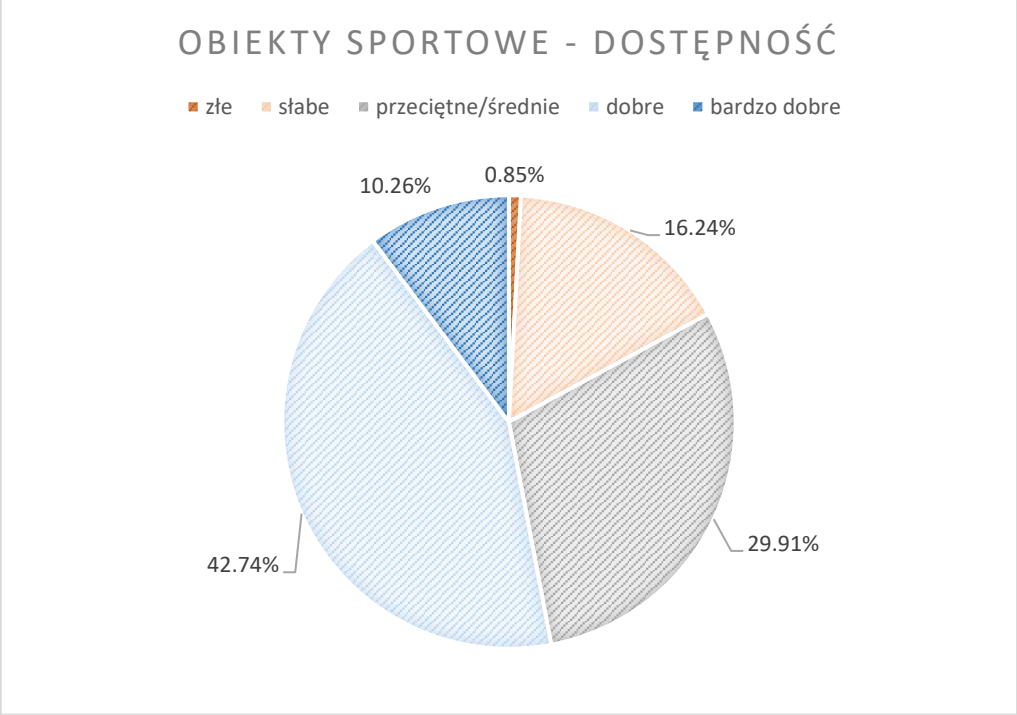

43,8% badanych źle oceniło ofertę turystyczną gminy. Respondenci uważają, że oferta turystyczna jest niespójna i mało atrakcyjna. Ankietowani podkreślają konieczność stworzenia pełnej oferty rekreacyjno-wypoczynkowej, która powinna zawierać elementy regionalizmu i być promowana przez wszystkie podmioty i jednostki działające w gminie.

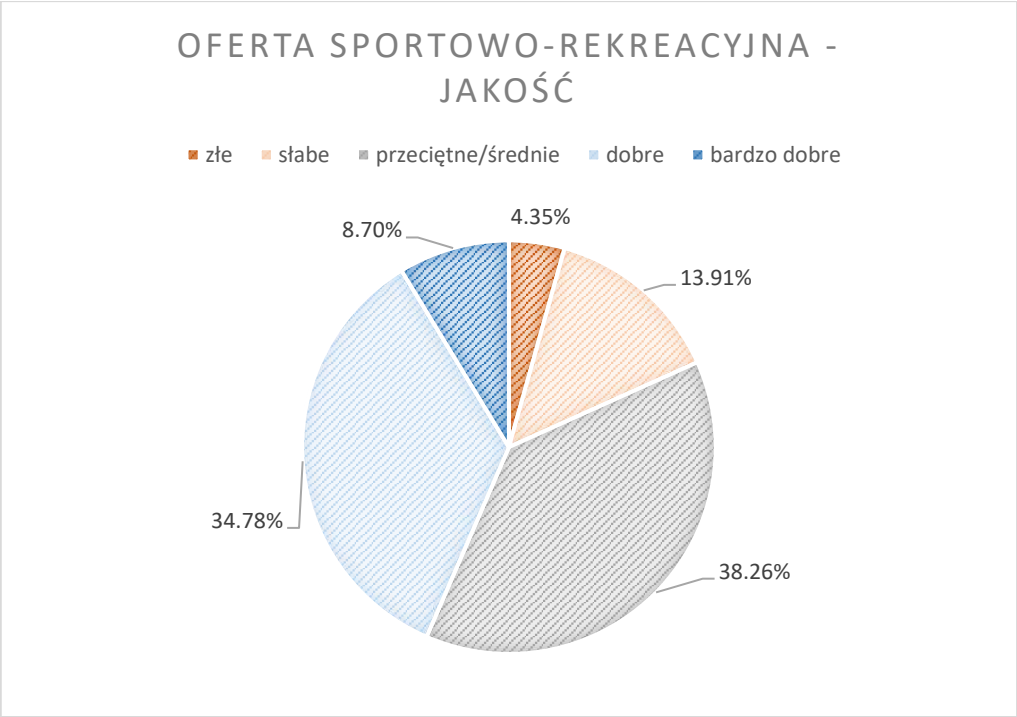

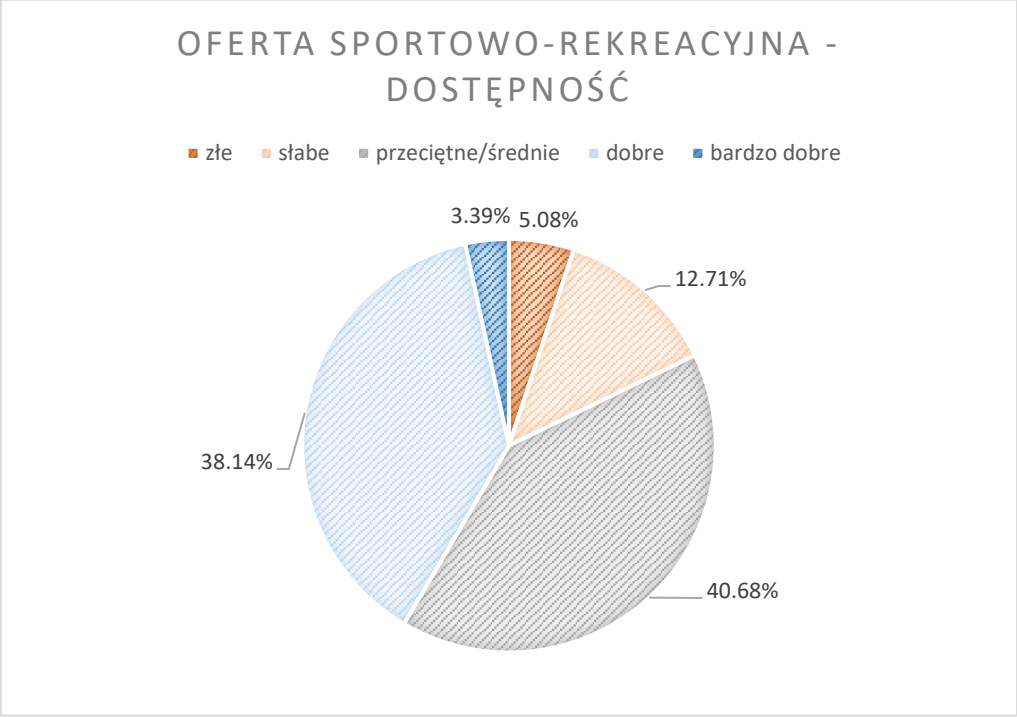
59,51% badanych negatywnie oceniło ilość ścieżek rowerowych w gminie. Ankietowani uważają, że w gminie brakuje ścieżek rowerowych oraz miejsc rekreacji, skwerów i terenów zielonych. Należy pamiętać, że ścieżki rowerowe w gminach wiejskich stanowią ciągi komunikacyjne, gdyż mieszkańcy wsi wykluczonych komunikacyjnie traktują rower jako środek transportu. Sieć ścieżek rowerowych będzie nie tylko uatrakcyjniać turystycznie obszar gminy ale będzie też ważnym elementem bezpieczeństwa komunikacyjnego jej mieszkańców.

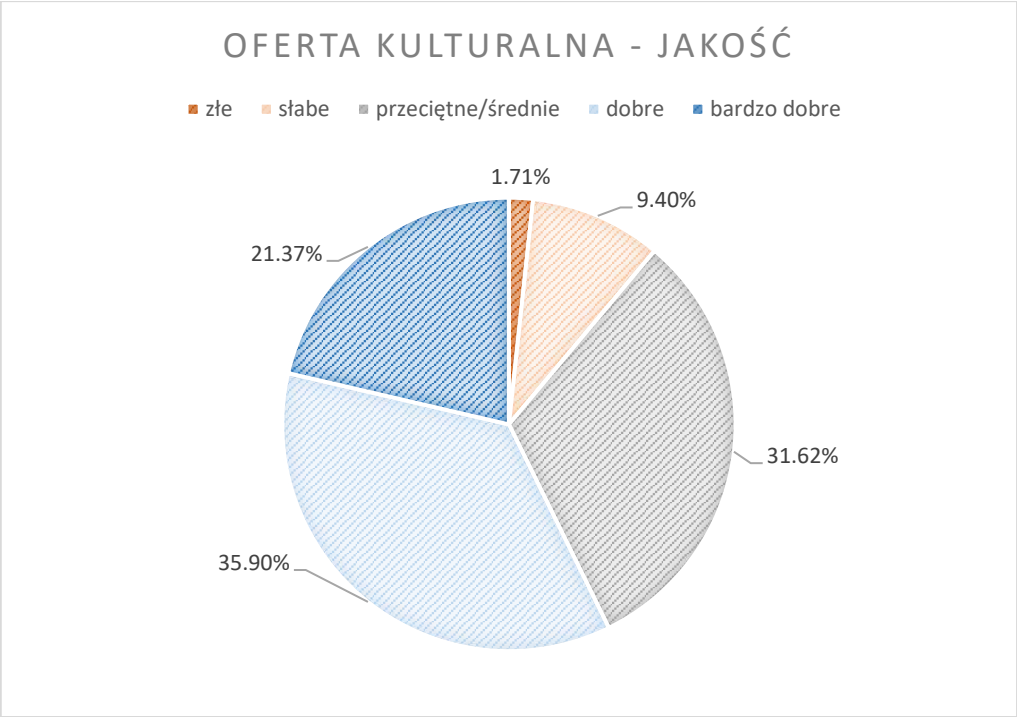

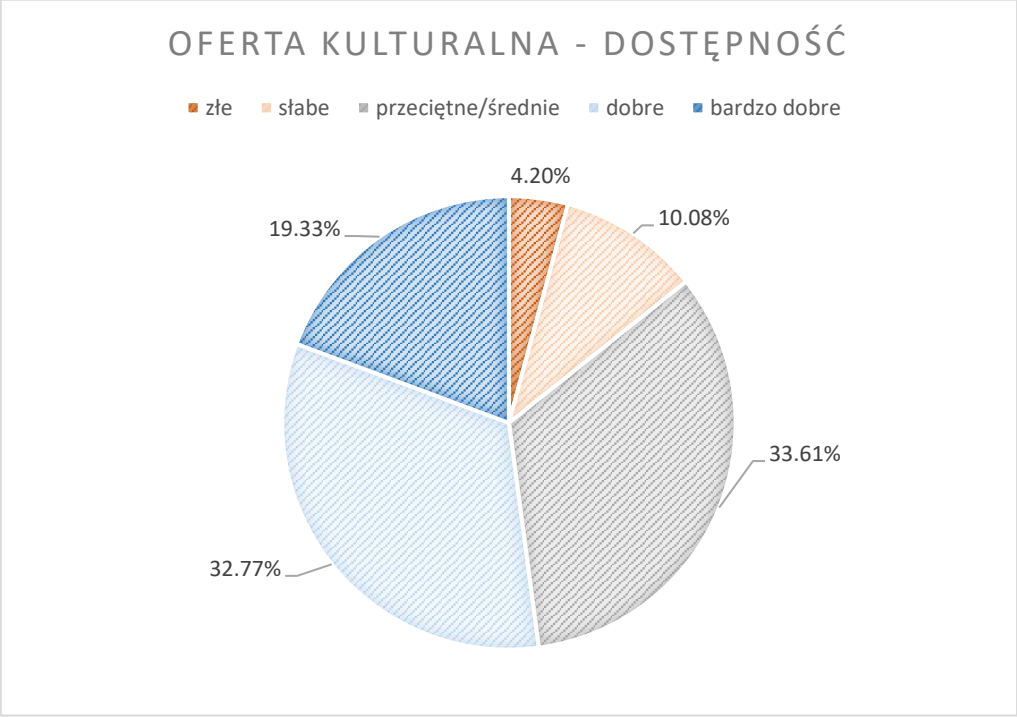
Respondenci pozytywnie ocenili jakość 52,17% i dostępność 53% obiektów sportowych funkcjonujących w gminie. W oparciu o istniejące obiekty sportowe organizuje się liczne wydarzenia i animacje sportowe służące promocji zdrowego i aktywnego stylu życia.

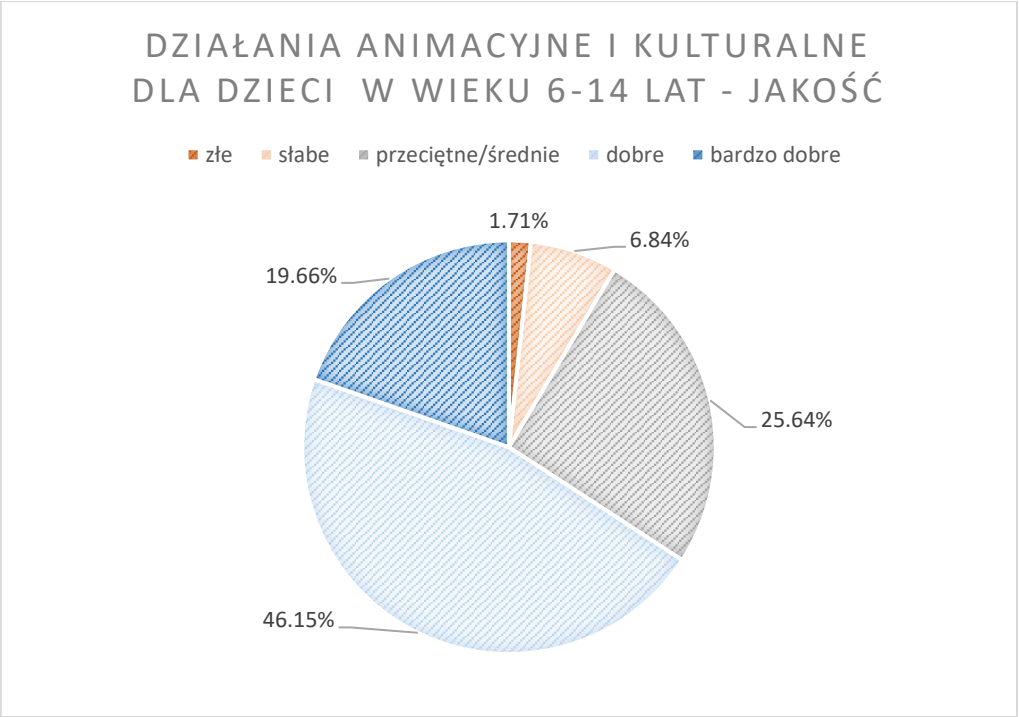

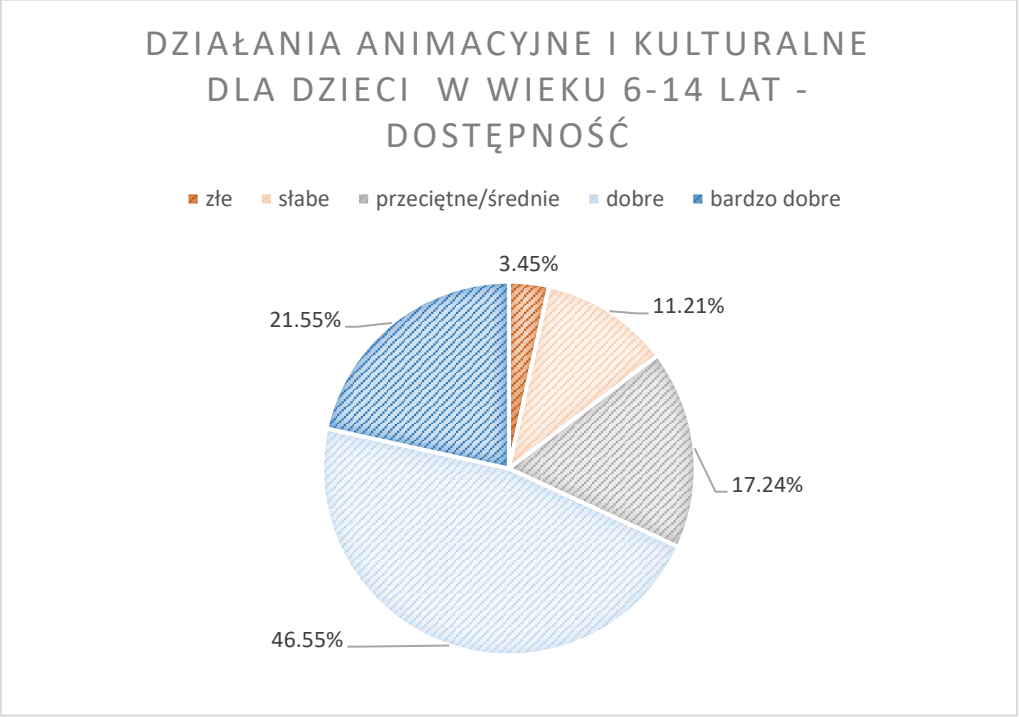
Ankietowani pozytywnie ocenili jakość 43,48% i dostępność 41,53% oferty sportowo-rekreacyjnej gminy Potęgowo. Władze gminne, jednostki publiczne tj. ośrodek kultury, świetlice wiejskie ,szkoły oraz lokalne organizacje pozarządowe kładą ogromny nacisk na realizację zadań z zakresu profilaktyki i zdrowego stylu życia. Zachęca się mieszkańców gminy do aktywności, uprawiania sportu i dbania o swoje zdrowie.

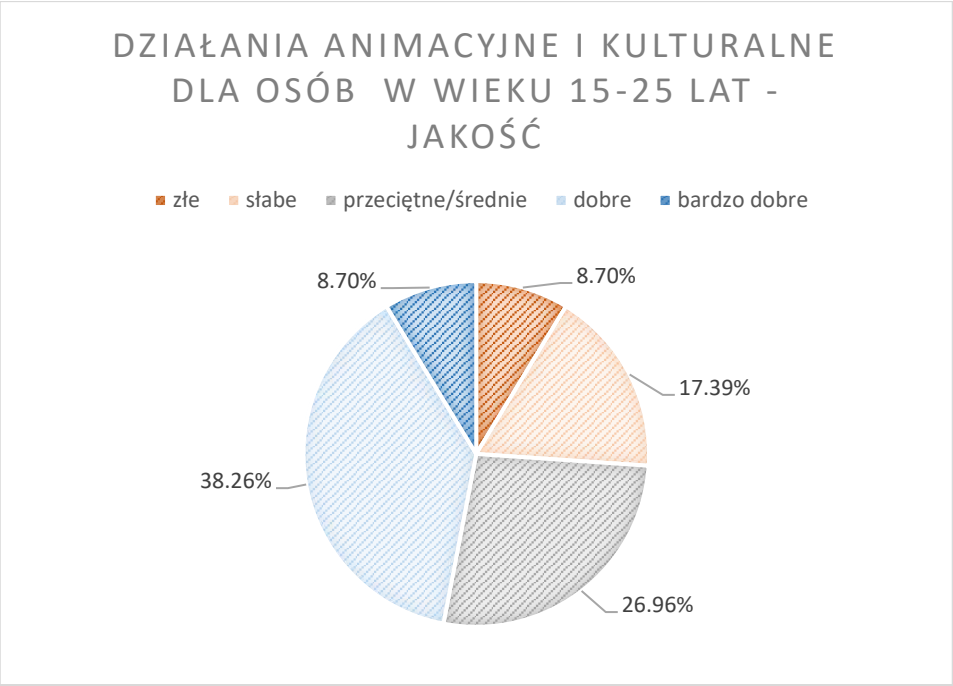

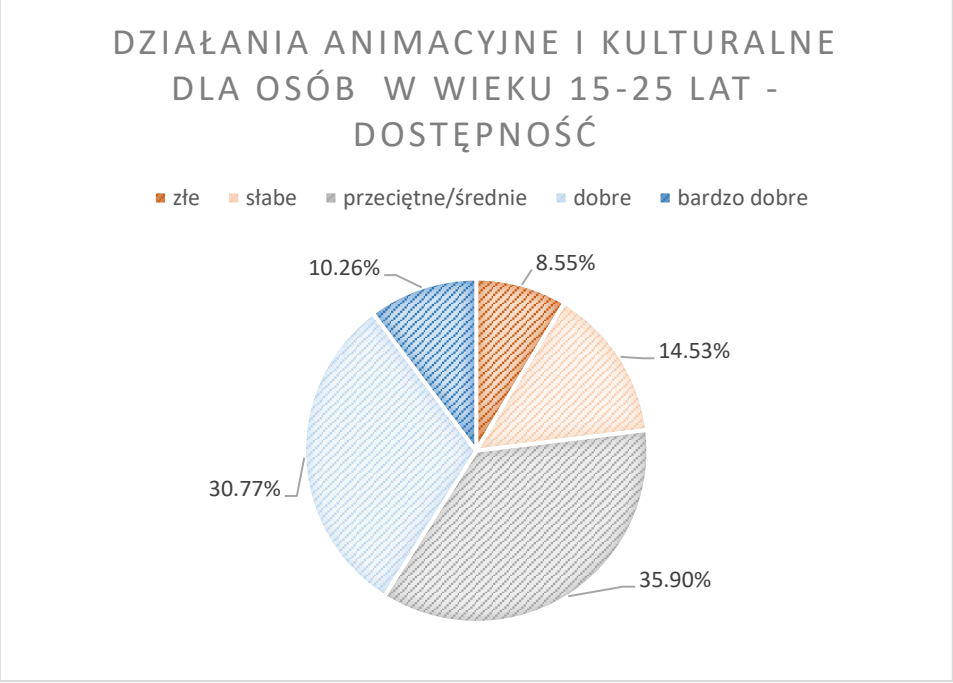
Ankietowani bardzo pozytywnie ocenili jakość i 57,27% dostępność 52,1% oferty kulturalnej proponowanej mieszkańcom przez gminne placówki kultury i świetlice wiejskie. Respondenci podkreślają bogactwo proponowanych zajęć oraz ich różnorodność. W wywiadach indywidualnych bardzo wysoko ocenili jakość świadczonych usług w zakresie kultury i rozrywki.

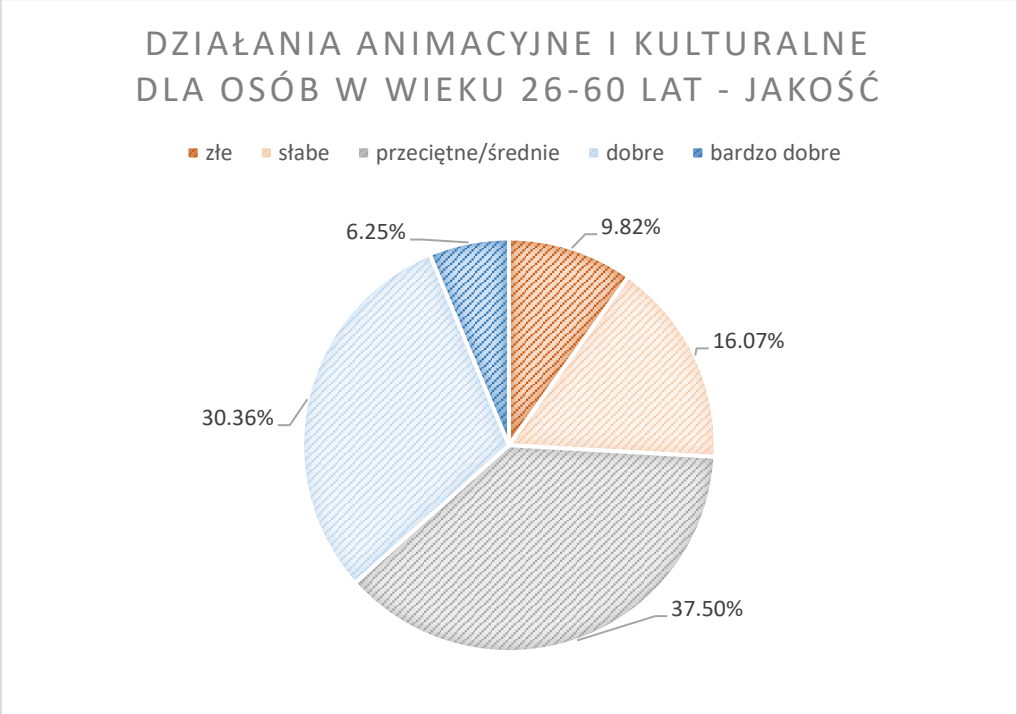

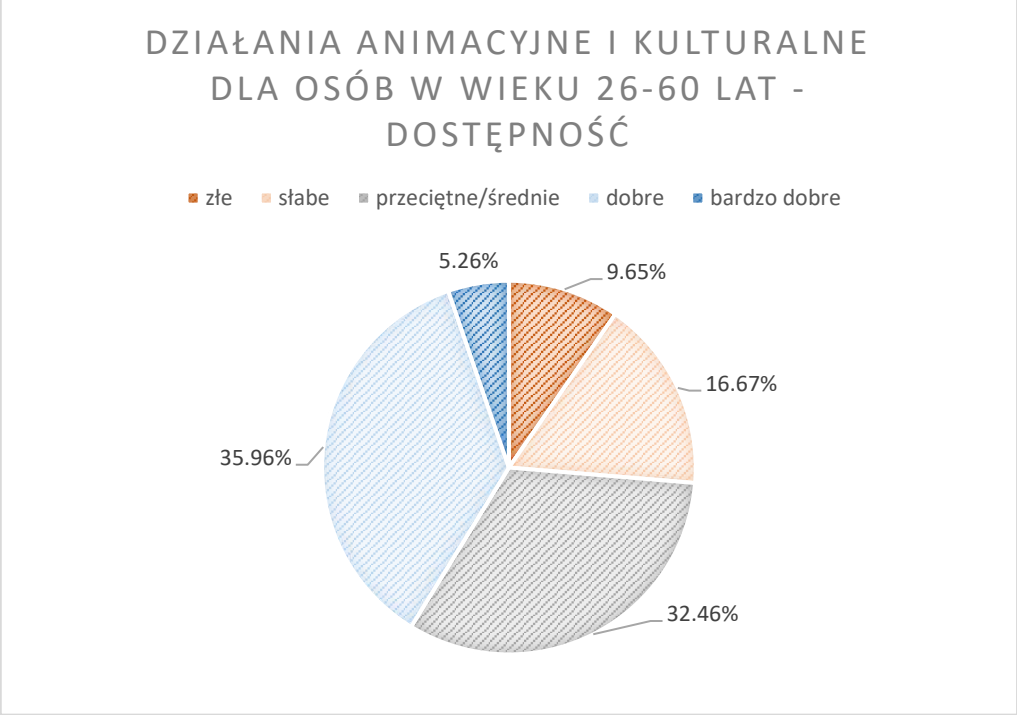
Respondenci bardzo dobrze ocenili jakość 65,81% i dostępność 68,1% działań animacyjnych i kulturalnych świadczonych na rzecz dzieci w wieku 6-14 lat. Tylko 4 ankietowanych źle oceniło te działania. Również te pytania zawierały najmniejszą liczbę wskazań, gdzie zajęcia zostały określone jako przeciętne. Ankietowani doceniają wysoki poziom prowadzonych zajęć, wyposażenie placówek oraz zaangażowanie animatorów i pracowników kultury realizujących poszczególne zajęcia.

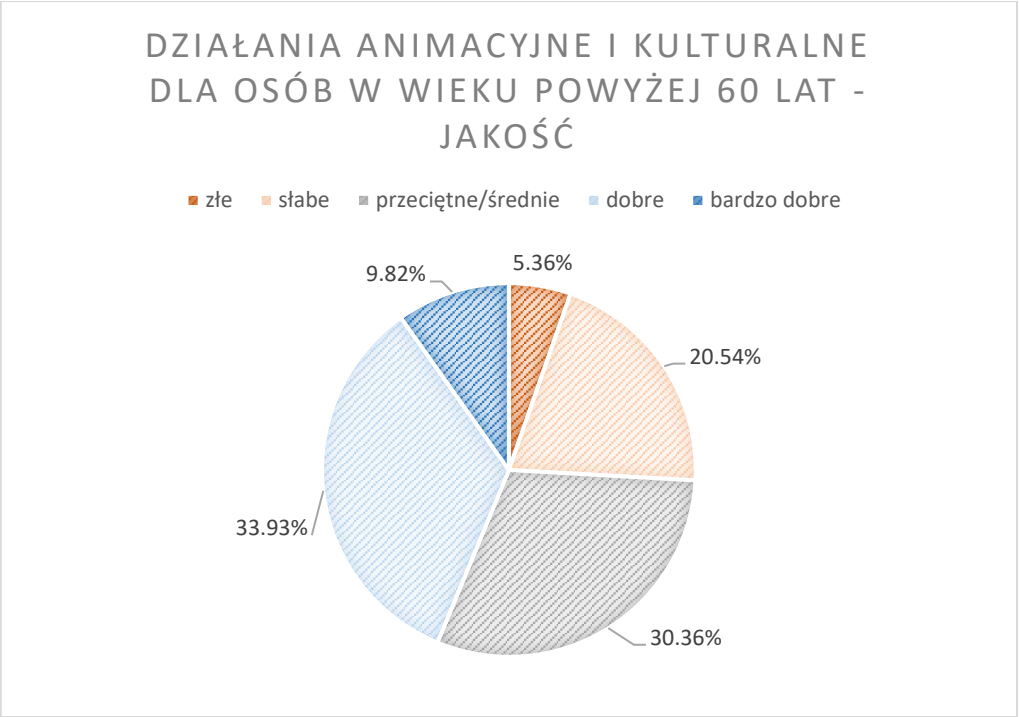

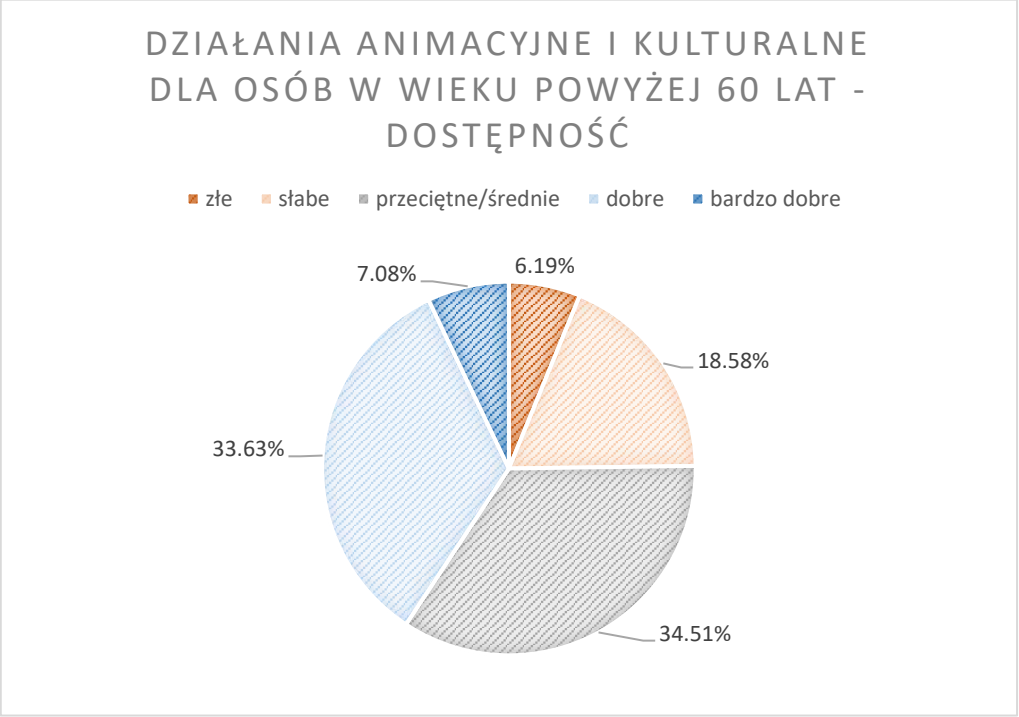
Ankietowani dobrze i bardzo dobrze ocenili jakość 46,96% i dostępność 41,03% działań animacyjnych i kulturalnych świadczonych na rzecz osób w wieku 15-25 lat. 10 badanych źle oceniło działania animacyjne dla młodzieży. W opinii ankietowanych młodzież, to szczególna grupa beneficjentów. Młodzi ludzie kończą edukację w szkołach podstawowych. Rozpoczynają naukę w szkołach średnich. Ich relacje towarzyskie oraz „przywiązanie" do rodzinnej miejscowości ulegają rozluźnieniu. Ważne jest zaangażowanie młodzieży do działań aktywizacyjnych i integracyjnych. Konieczne jest zapewnienie ciekawego i dostosowanego do zainteresowań nastolatków programu animacyjnego.

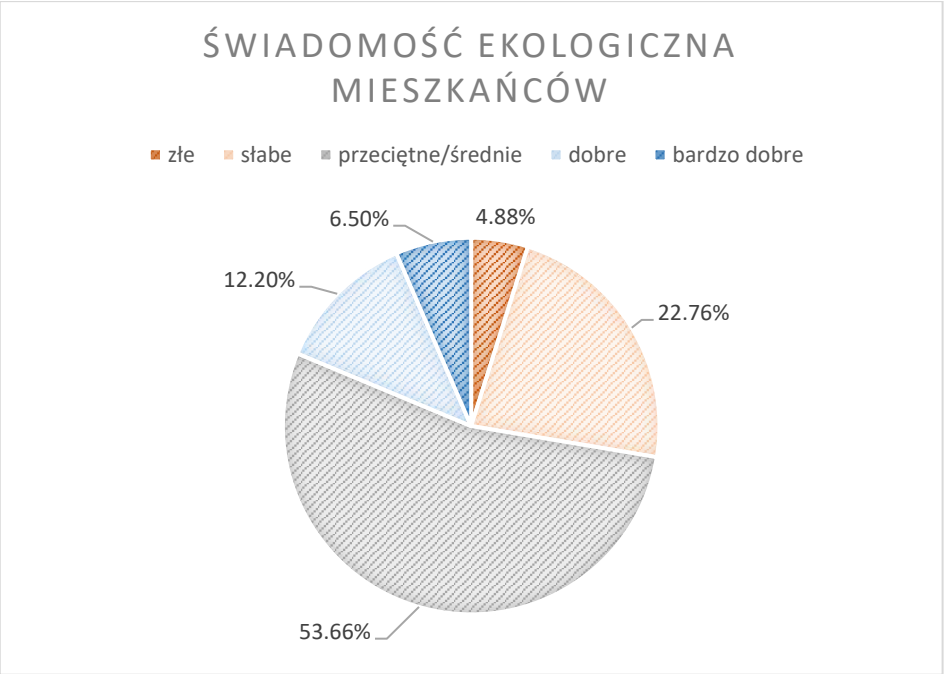

36,61% ankietowani dobrze ocenili jakość, a 41,22 % badanych dostępność działań animacyjnych i kulturalnych świadczonych na rzecz osób do 60 roku życia. Osoby dorosłe mają sprecyzowane oczekiwania w zakresie rozwoju własnych pasji i zainteresowań. Chętnie uczęszczają na zajęcia śpiewu, tańca, robótek ręcznych, nauki języka obcego, samoobrony i pomocy przedmedycznej.

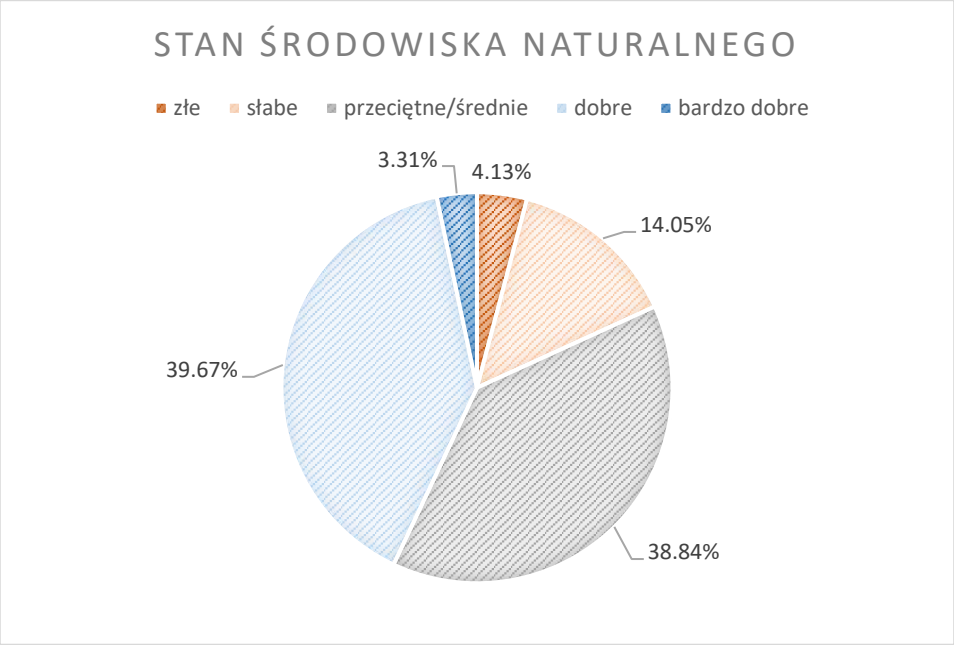

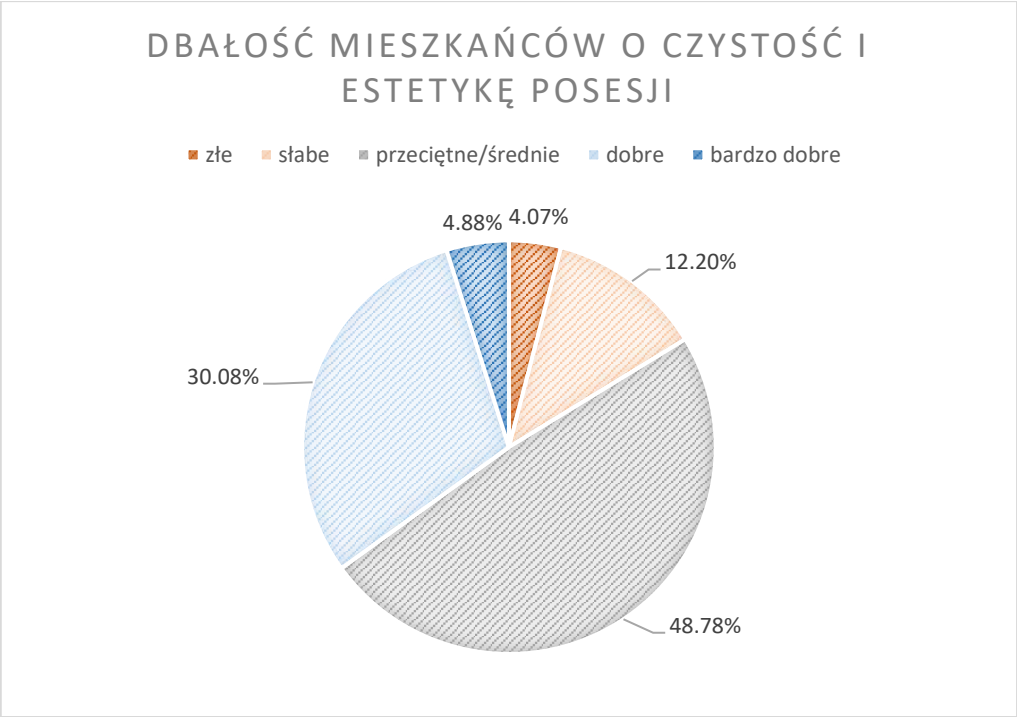
Respondenci bardzo dobrze ocenili jakość 49,76% i dostępność 40,71% działań animacyjnych i kulturalnych świadczonych na rzecz seniorów. 5 ankietowanych negatywnie oceniło jakość i dostępność tych zajęć. Seniorzy biorący udział w ankiecie podkreślają wymiar integracyjny spotkań animacyjnych. Regularne zajęcia są antidotum na samotność i wykluczenie społeczne.

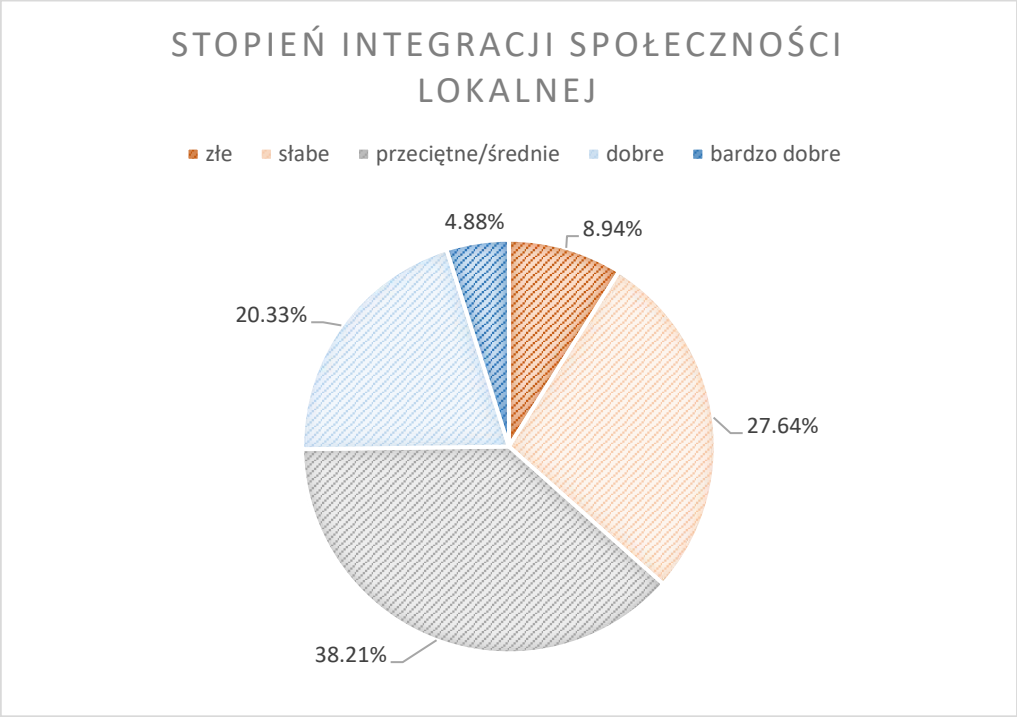
27,64% respondentów źle oceniło świadomość ekologiczną mieszkańców. Ankietowani uważają, że mieszkańcy gminy nie dbają o ekologię i nie wdrażają standardów środowiskowych (segregacja śmieci, zastosowanie zielonej energii, likwidacja kopciuchów) promowanych przez włodarzy gminy.

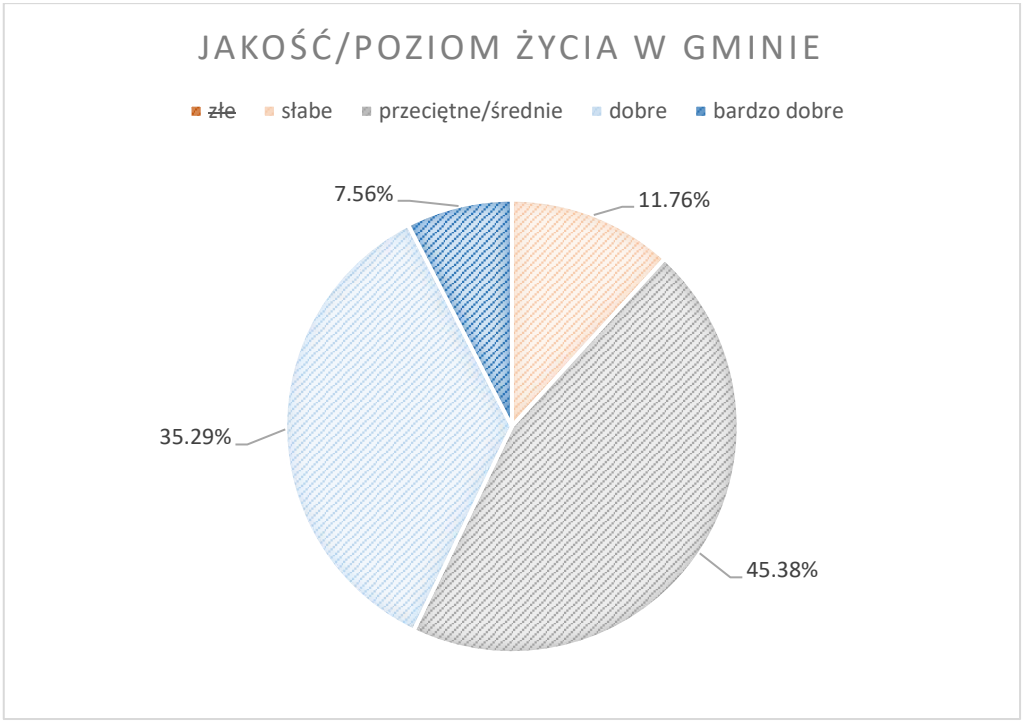
42,98% ankietowanych dobrze i bardzo dobrze oceniło stan środowiska naturalnego. Respondenci podkreślają, że walory przyrodnicze i stan środowiska przyrodniczego są największym zasobem rozwojowym gminy.

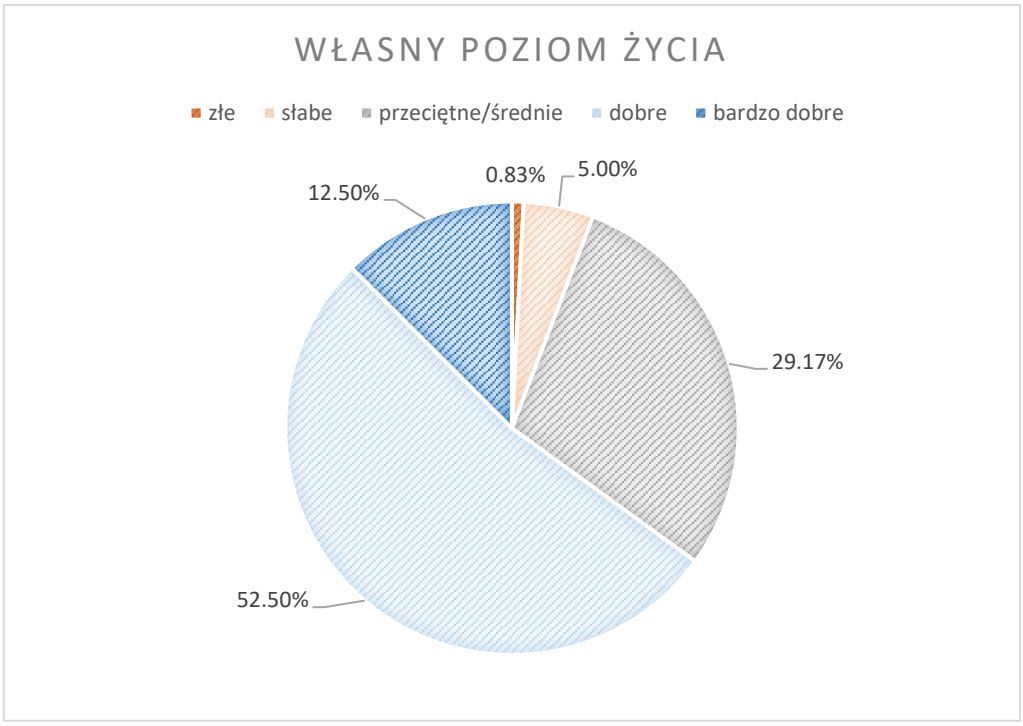
Tylko 34, 96% badanych uważa, że mieszkańcy dbają o czystość i estetyzację własnych posesji. Ankietowani uważają, że najładniejszą i najbardziej zadbaną miejscowością gminną jest Łupawa.

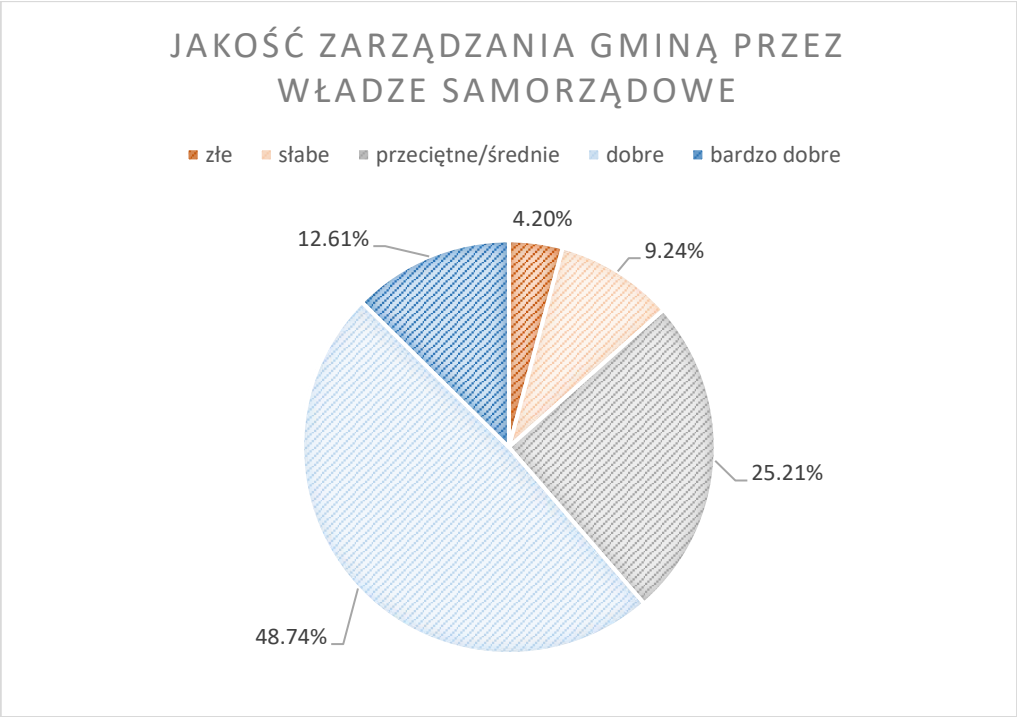
Ankietowani nie umieli jednoznacznie określić stopnia integracji lokalnej społeczności w gminie. 25,21% badanych uważa, że integracja jest dobra i bardzo dobra, 36,58% twierdzi, że jest zła. 38,21% badanych twierdzi, że integracja jest przeciętna. Wynik badania wskazuje, że należy w sposób szczególny traktować idee integracji społecznej i stale stymulować działania służące integracji lokalnej.

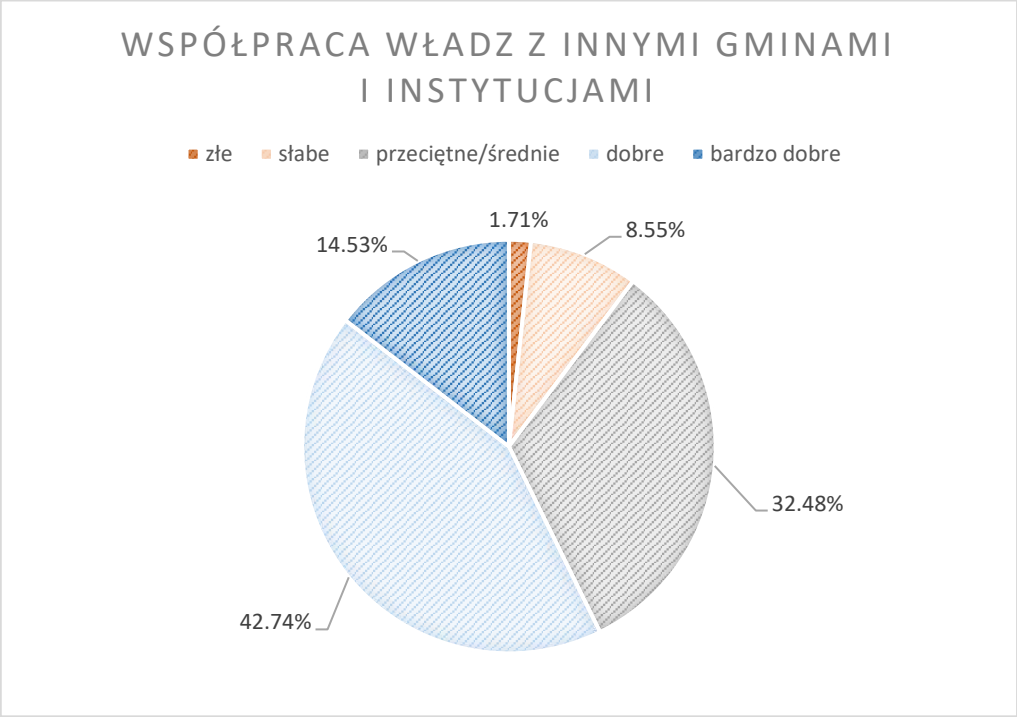
42,85% ankietowanych bardzo dobrze oceniło jakość życia w gminie Potęgowo. Nikt z badanych nie wskazał odpowiedzi „zły". Tylko 9 respondentów twierdzi, że poziom życia jest niski. Ankietowani uważają gminę za dobre miejsce do życia, pracy i rekreacji. Czują się w niej dobrze i chcą aby ich dzieci w przyszłości mieszkały na tym terenie.

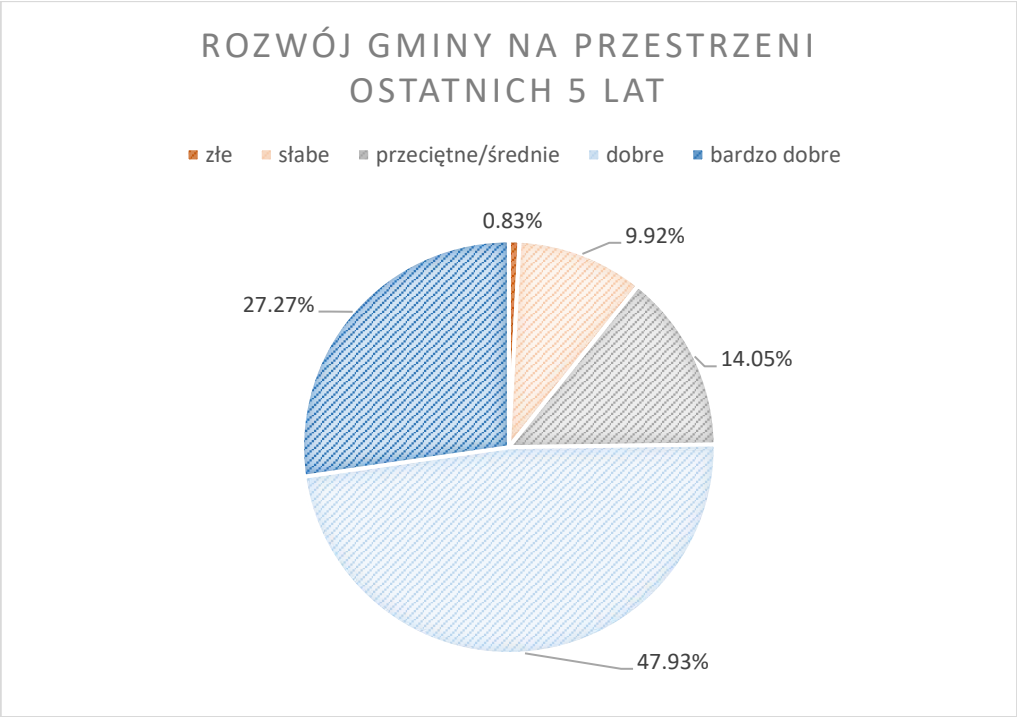
65% respondentów dobrze i bardzo dobrze oceniło własny poziom życia. Źle o swoim życiu wypowiedziało się tylko 5 ankietowanych.

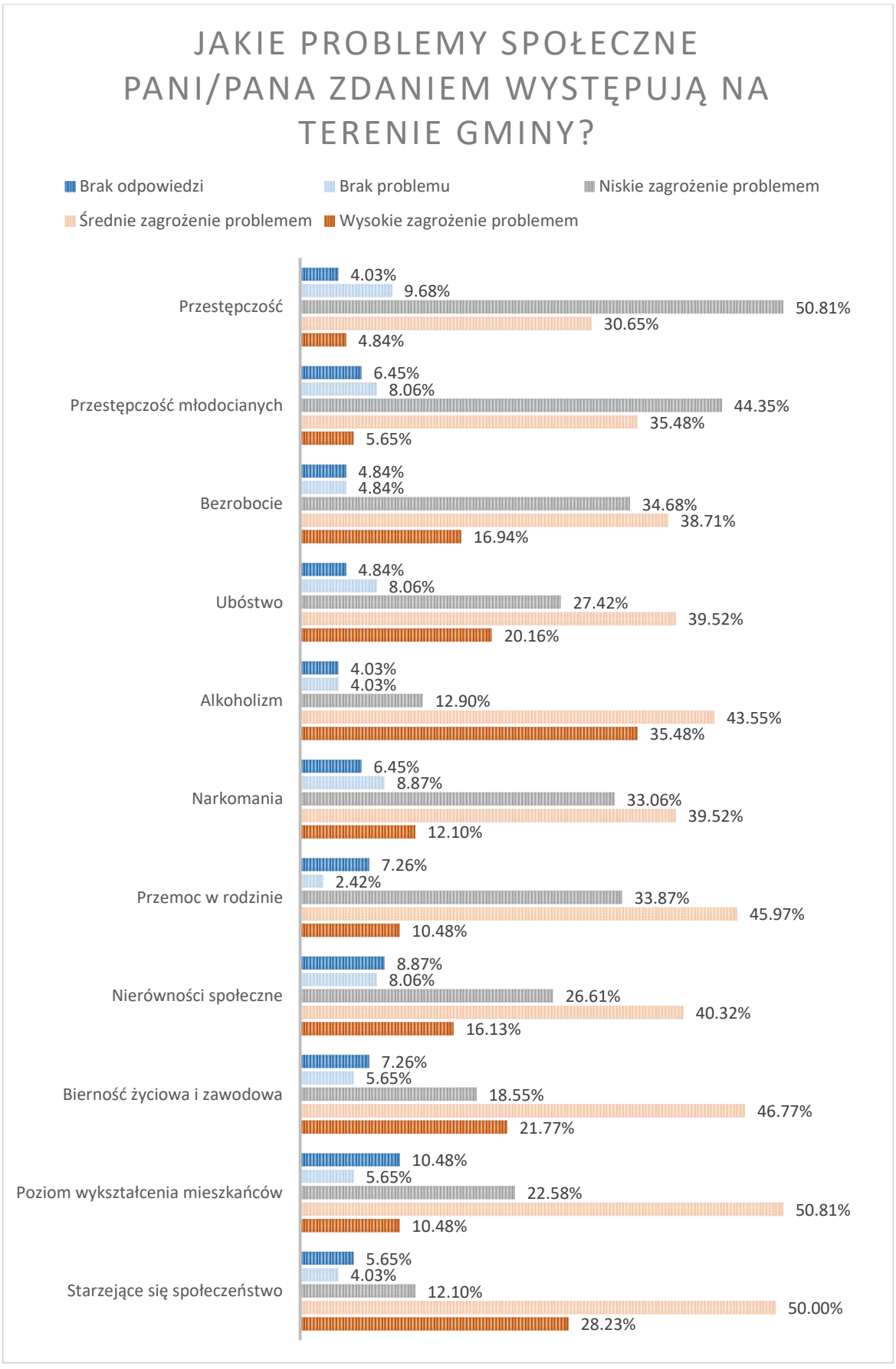
Ankietowani dobrze oceniają gminne władze samorządowe.61,35% badanych oceniło zarządzanie gminą jako dobre i bardzo dobre. Błędy władzy widzi 13, 44% respondentów (11 osób).

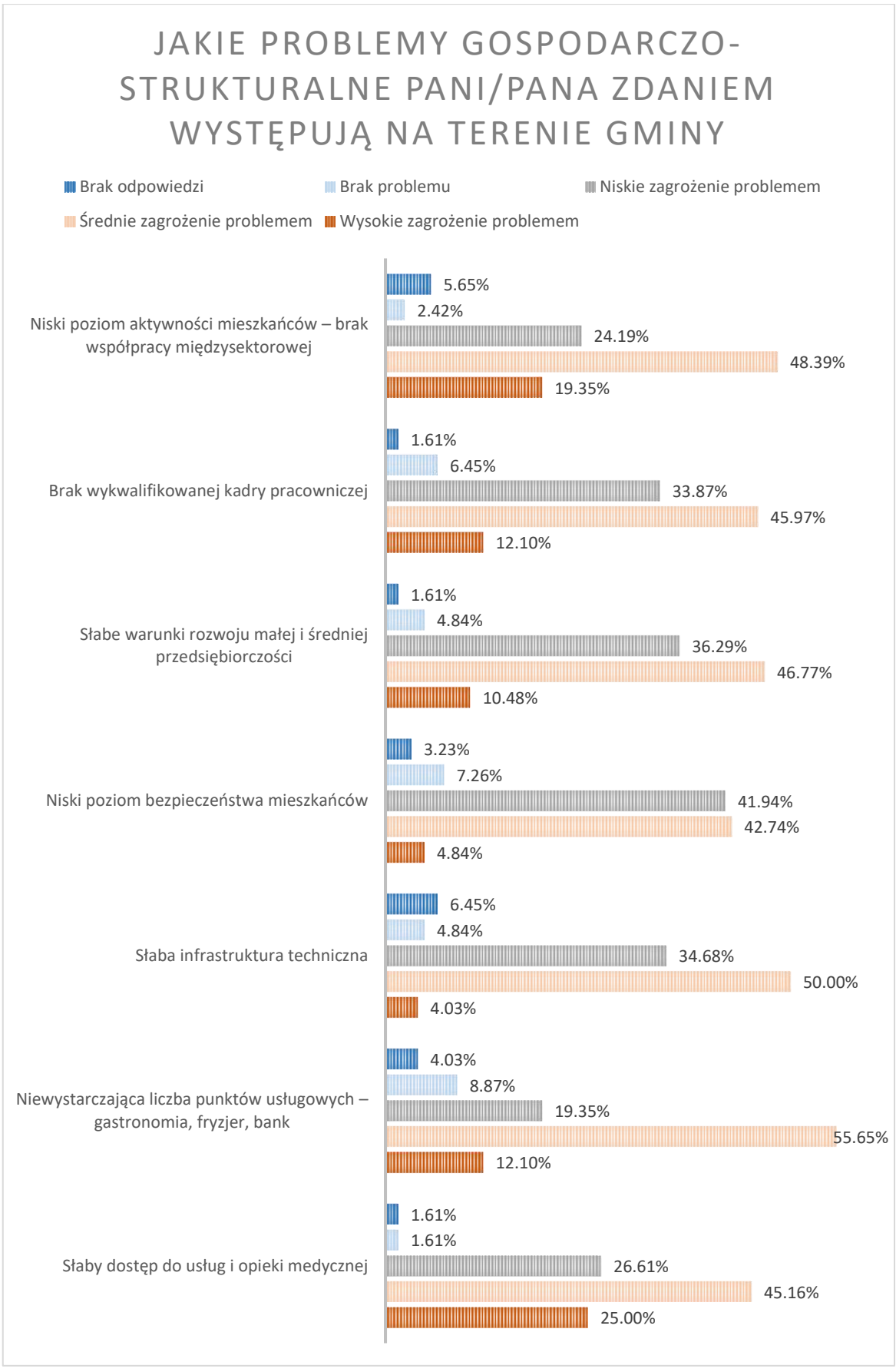

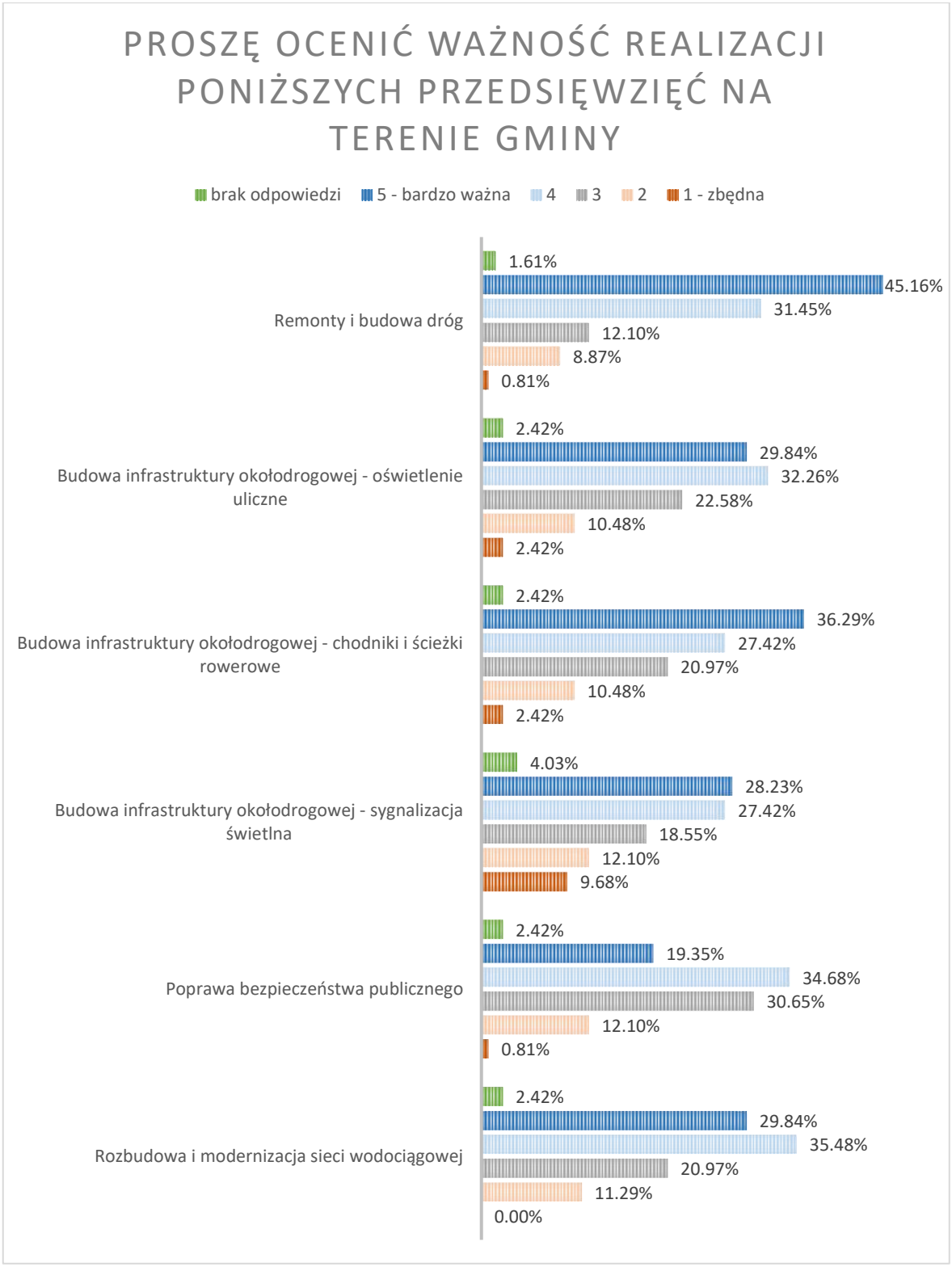
57,28% badanych docenia współpracę władz z innymi gminami i instytucjami. Ankietowani uważają, że liczne partnerstwa i udział gminy w licznych stowarzyszeniach i organizacjach to ważny element rozwojowy.

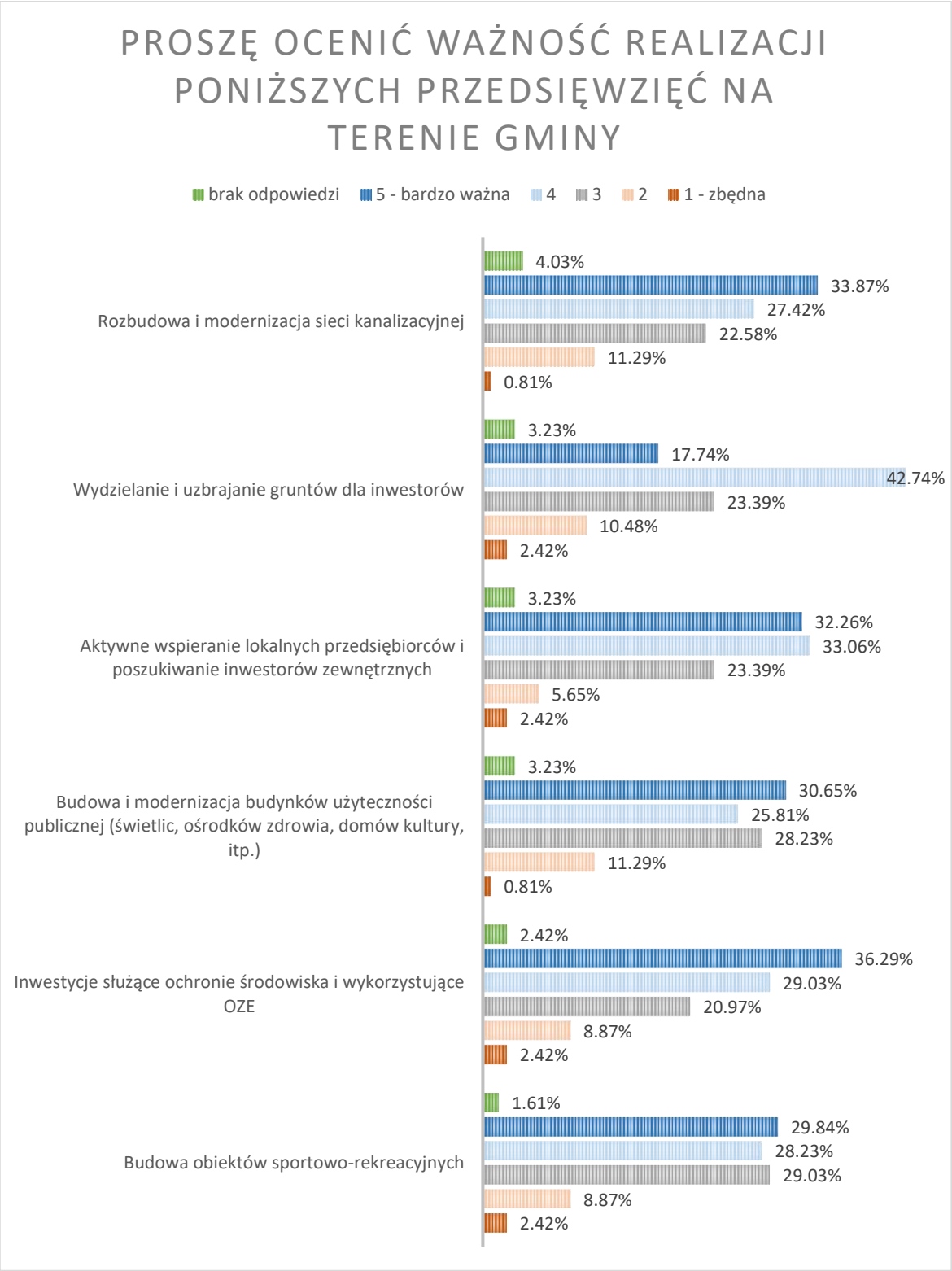

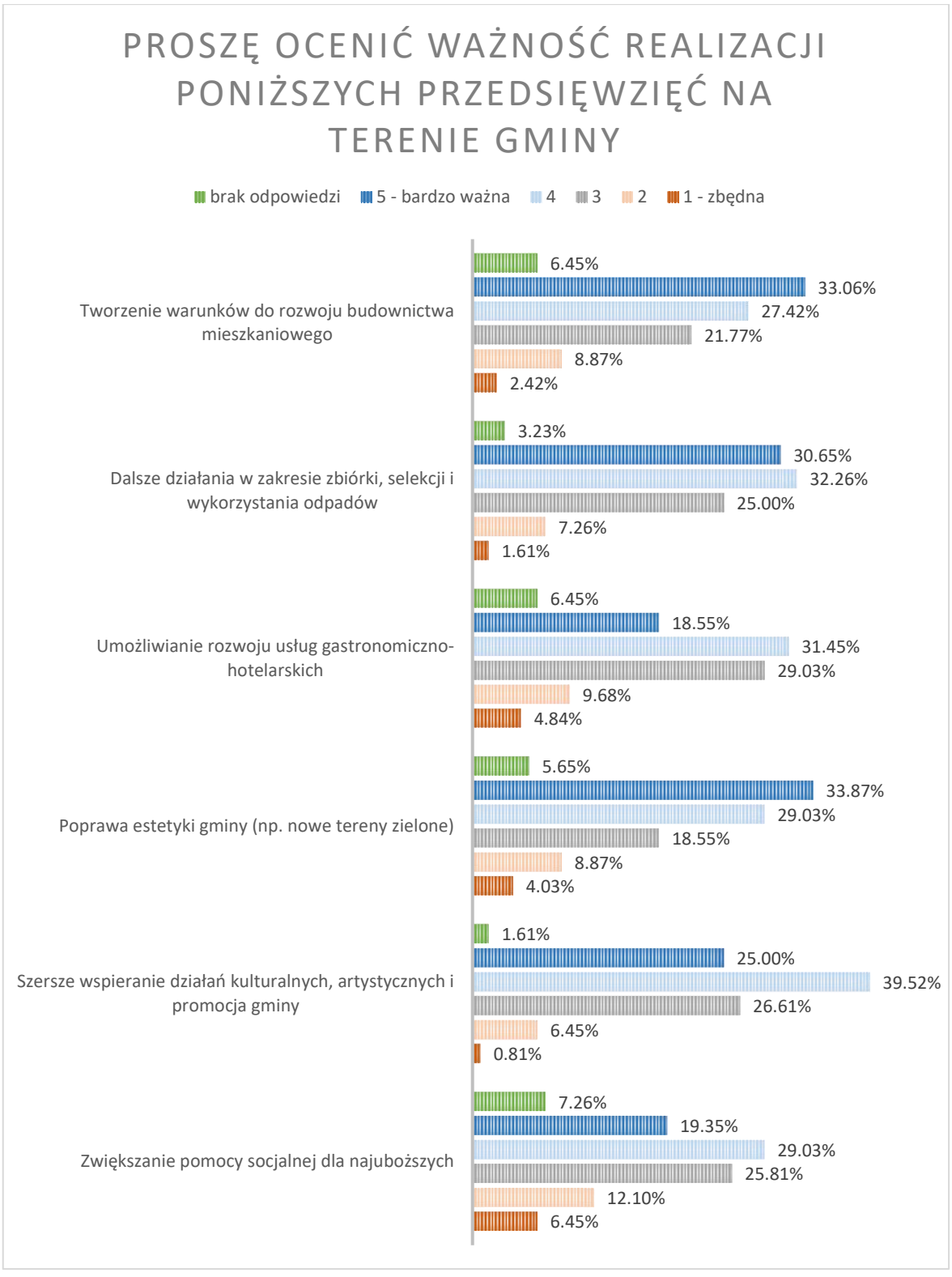
Ostatnie 5 lat było nakierowane na szybki rozwój gospodarczy, strukturalny i środowiskowy gminy, 75,2% badanych [93 osoby] dobrze i bardzo dobrze oceniają rozwój gminy. Ankietowani twierdzą, że rozwój ten miał bezpośredni wpływ na jakość ich życia i zadowolenia

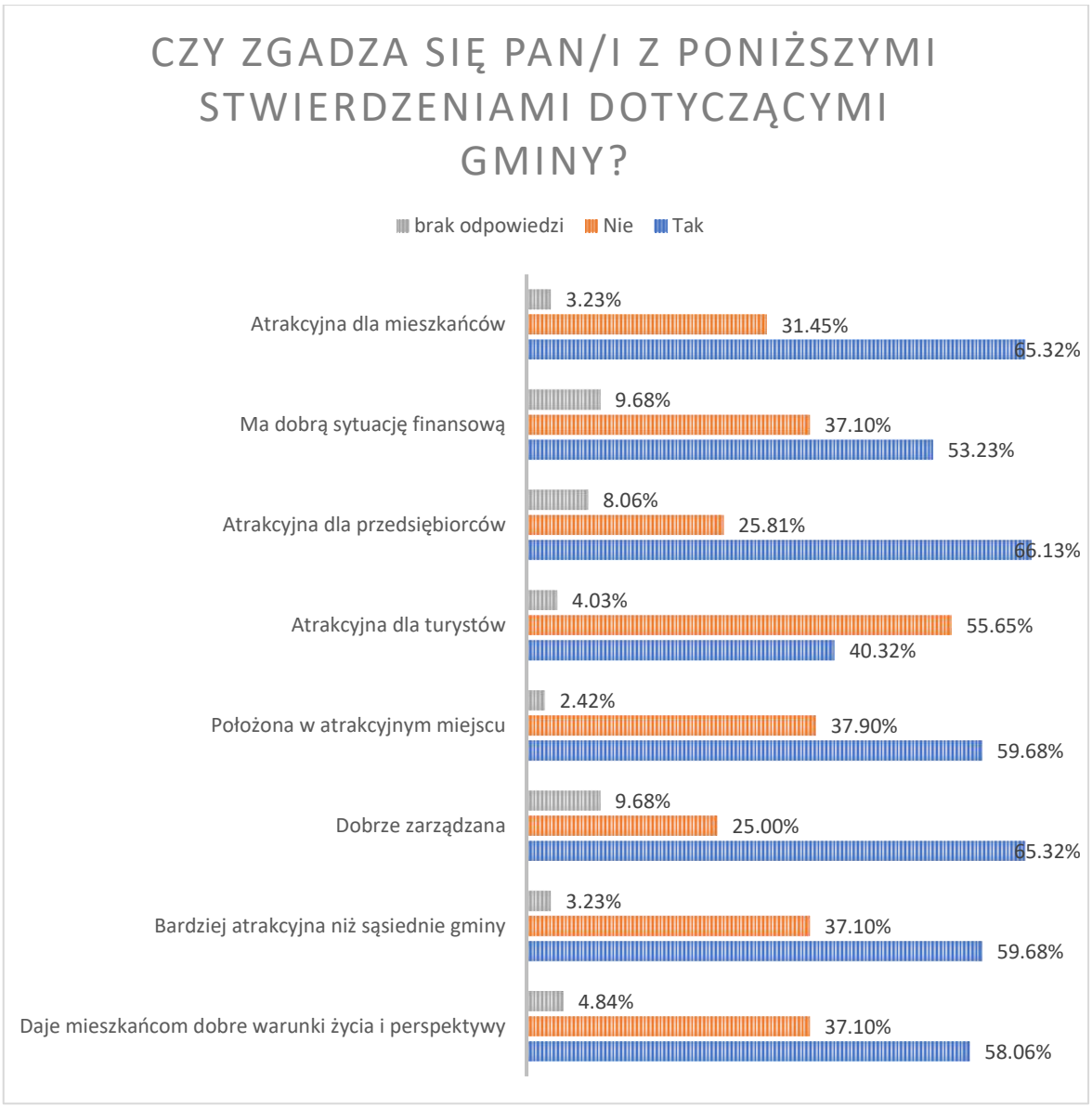

JAKIE PROBLEMY SPOŁECZNE PANI/PANA ZDANIEM WYSTĘPUJĄ NA TERENIE GMINY?
Brak odpowiedzi
Brak problemu
Niskie zagrożenie problemem
Średnie zagrożenie problemem
Wysokie zagrożenie problemem
Przestępczość
4.03%
9.68%
50.81%
30.65%
4.84%
Przestępczość młodocianych
6.45%
8.06%
44.35%
35.48%
5.65%
Bezrobocie
4.84%
4.84%
34.68%
38.71%
16.94%
Ubóstwo
4.84%
8.06%
27.42%
39.52%
20.16%
Alkoholizm
4.03%
4.03%
12.90%
43.55%
35.48%
Narkomania
6.45%
8.87%
33.06%
39.52%
12.10%
Przemoc w rodzinie
7.26%
2.42%
33.87%
45.97%
10.48%
Nierówności społeczne
8.87%
8.06%
26.61%
40.32%
16.13%
Bierność życiowa i zawodowa
7.26%
5.65%
18.55%
46.77%
21.77%
Poziom wykształcenia mieszkańców
10.48%
5.65%
22.58%
50.81%
10.48%
Starzejące się społeczeństwo
5.65%
4.03%
12.10%
50.00%
28.23%

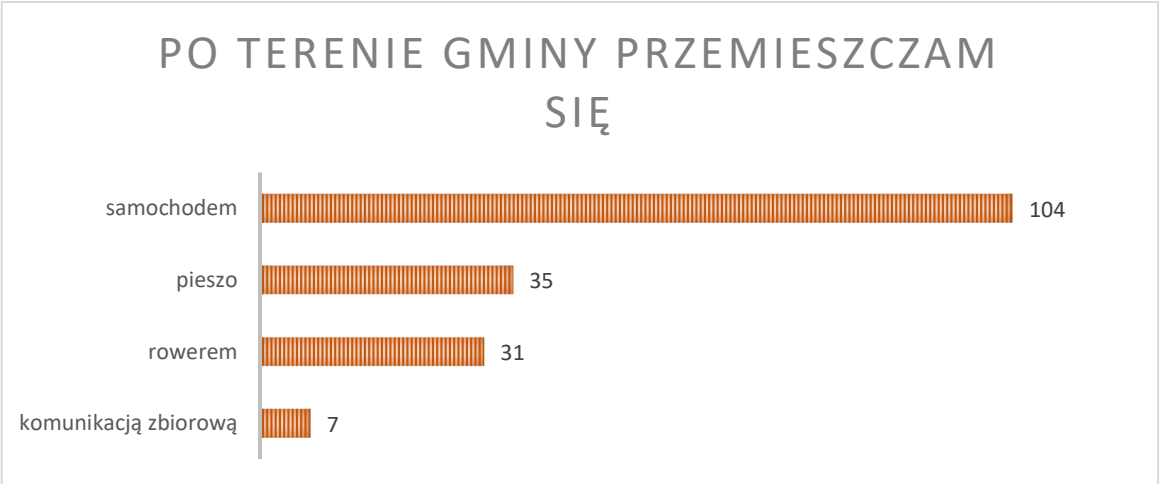

JAKIE PROBLEMY GOSPODARCZO-STRUKTURALNE PANI/PANA ZDANIEM WYSTĘPUJĄ NA TERENIE GMINY
Brak odpowiedzi
Brak problemu
Niskie zagrożenie problemem
Średnie zagrożenie problemem
Wysokie zagrożenie problemem
Niski poziom aktywności mieszkańców – brak współpracy międzysektorowej
5.65%
2.42%
24.19%
48.39%
19.35%
Brak wykwalifikowanej kadry pracowniczej
1.61%
6.45%
33.87%
45.97%
12.10%
Słabe warunki rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości
1.61%
4.84%
36.29%
46.77%
10.48%
Niski poziom bezpieczeństwa mieszkańców
3.23%
7.26%
41.94%
42.74%
4.84%
Słaba infrastruktura techniczna
6.45%
4.84%
34.68%
50.00%
4.03%
Niewystarczająca liczba punktów usługowych – gastronomia, fryzjer, bank
4.03%
8.87%
19.35%
55.65%
12.10%
Słaby dostęp do usług i opieki medycznej
1.61%
1.61%
26.61%
45.16%
25.00%

PROSZĘ OCENIĆ WAŻNOŚĆ REALIZACJI PONIŻSZYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ NA TERENIE GMINY
brak odpowiedzi
5 - bardzo ważna
4
3
2
1 - zbędna
Remonty i budowa dróg
1.61%
45.16%
31.45%
12.10%
8.87%
0.81%
Budowa infrastruktury okołodrogowej - oświetlenie uliczne
2.42%
29.84%
32.26%
22.58%
10.48%
2.42%
Budowa infrastruktury okołodrogowej - chodniki i ścieżki rowerowe
2.42%
36.29%
27.42%
20.97%
10.48%
2.42%
Budowa infrastruktury okołodrogowej - sygnalizacja świetlna
4.03%
28.23%
27.42%
18.55%
12.10%
9.68%
Poprawa bezpieczeństwa publicznego
2.42%
19.35%
34.68%
30.65%
12.10%
0.81%
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej
2.42%
29.84%
35.48%
20.97%
11.29%
0.00%

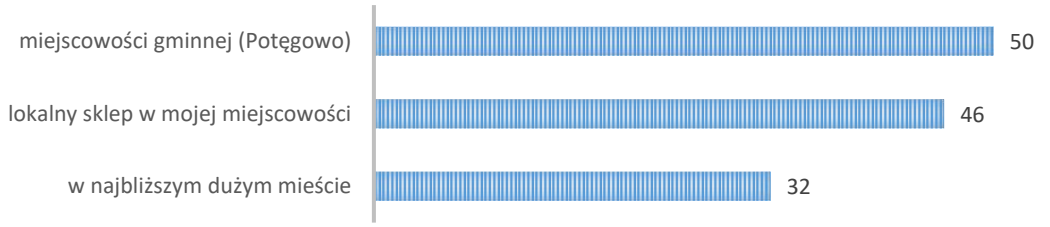

PROSZĘ OCENIĆ WAŻNOŚĆ REALIZACJI PONIŻSZYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ NA TERENIE GMINY
brak odpowiedzi
5 - bardzo ważna
4
3
2
1 - zbędna
Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej
4.03%
33.87%
27.42%
22.58%
11.29%
0.81%
Wydzielanie i uzbrajanie gruntów dla inwestorów
3.23%
17.74%
42.74%
23.39%
10.48%
2.42%
Aktywne wspieranie lokalnych przedsiębiorców i poszukiwanie inwestorów zewnętrznych
3.23%
32.26%
33.06%
23.39%
5.65%
2.42%
Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej (świetlic, ośrodków zdrowia, domów kultury, itp.)
3.23%
30.65%
25.81%
28.23%
11.29%
0.81%
Inwestycje służące ochronie środowiska i wykorzystujące OZE
2.42%
36.29%
29.03%
20.97%
8.87%
2.42%
Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych
1.61%
29.84%
28.23%
29.03%
8.87%
2.42%

PROSZĘ OCENIĆ WAŻNOŚĆ REALIZACJI PONIŻSZYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ NA TERENIE GMINY
brak odpowiedzi
5 - bardzo ważna
4
3
2
1 - zbędna
Tworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego
6.45%
33.06%
27.42%
21.77%
8.87%
2.42%
Dalsze działania w zakresie zbiórki, selekcji i wykorzystania odpadów
3.23%
30.65%
32.26%
25.00%
7.26%
1.61%
Umożliwianie rozwoju usług gastronomiczno-hotelarskich
6.45%
18.55%
31.45%
29.03%
9.68%
4.84%
Poprawa estetyki gminy (np. nowe tereny zielone)
5.65%
33.87%
29.03%
18.55%
8.87%
4.03%
Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja gminy
1.61%
25.00%
39.52%
26.61%
6.45%
0.81%
Zwiększanie pomocy socjalnej dla najuboższych
7.26%
19.35%
29.03%
25.81%
12.10%
6.45%

CZY ZGADZA SIĘ PAN/I Z PONIŻSZYMI STWIERDZENIAMI DOTYCZĄCYMI GMINY?
brak odpowiedzi
Nie
Tak
Atrakcyjna dla mieszkańców
3.23%
31.45%
65.32%
Ma dobrą sytuację finansową
9.68%
37.10%
53.23%
Atrakcyjna dla przedsiębiorców
8.06%
25.81%
66.13%
Atrakcyjna dla turystów
4.03%
55.65%
40.32%
Położona w atrakcyjnym miejscu
2.42%
37.90%
59.68%
Dobrze zarządzana
9.68%
25.00%
65.32%
Bardziej atrakcyjna niż sąsiednie gminy
3.23%
37.10%
59.68%
Daje mieszkańcom dobre warunki życia i perspektywy
4.84%
37.10%
58.06%

PO TERENIE GMINY PRZEMIESZCZAM SIĘ
samochodem
104
pieszo
35
rowerem
31
komunikacją zbiorową
7

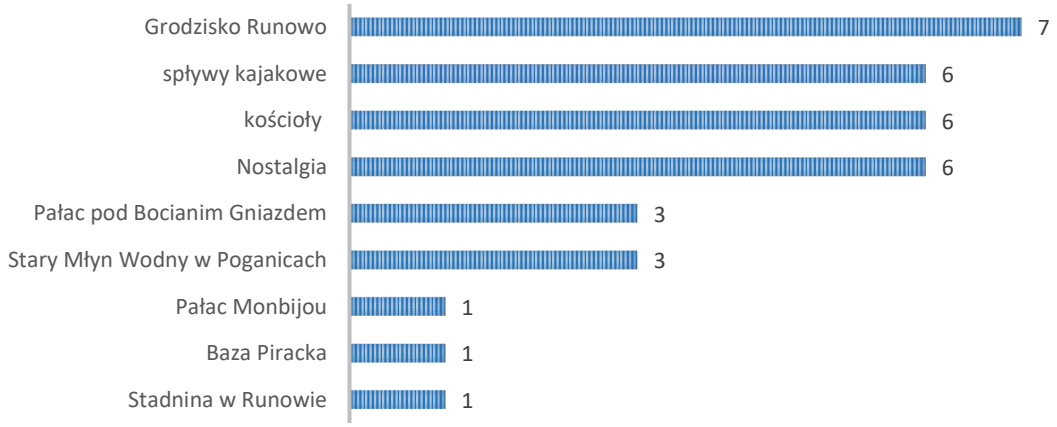
NAJCZĘŚCIEJ ZAKUPY ROBIĘ W

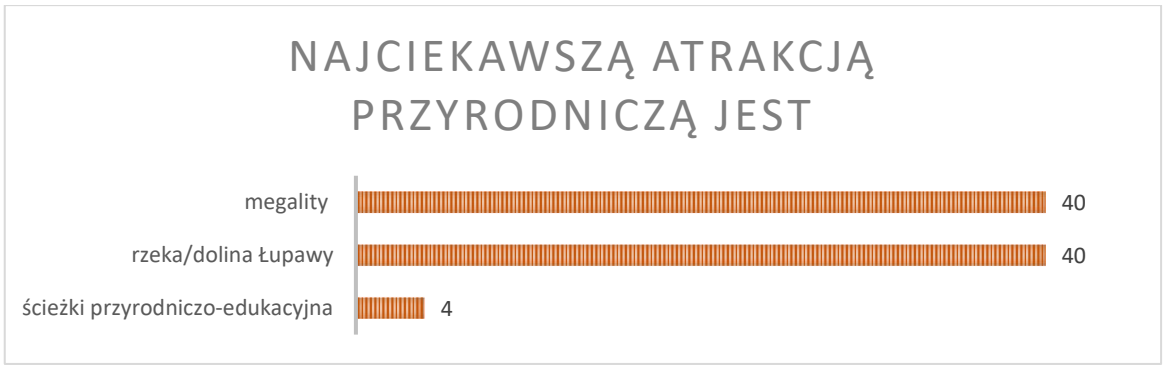

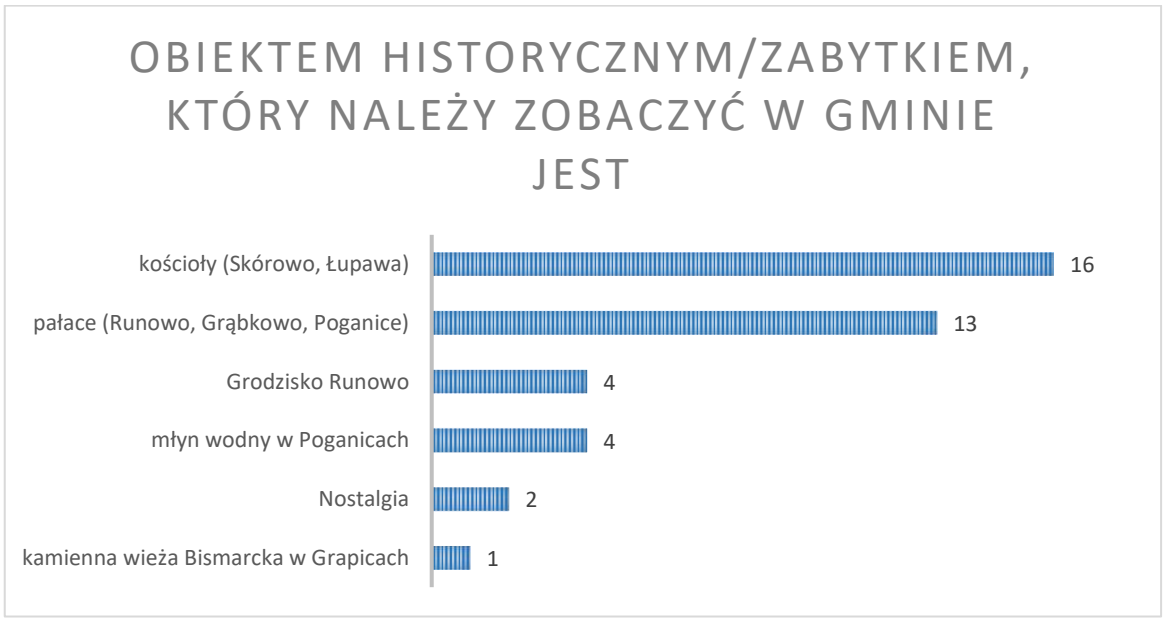
Z USŁUG NAJBARDZIEJ BRAKUJE

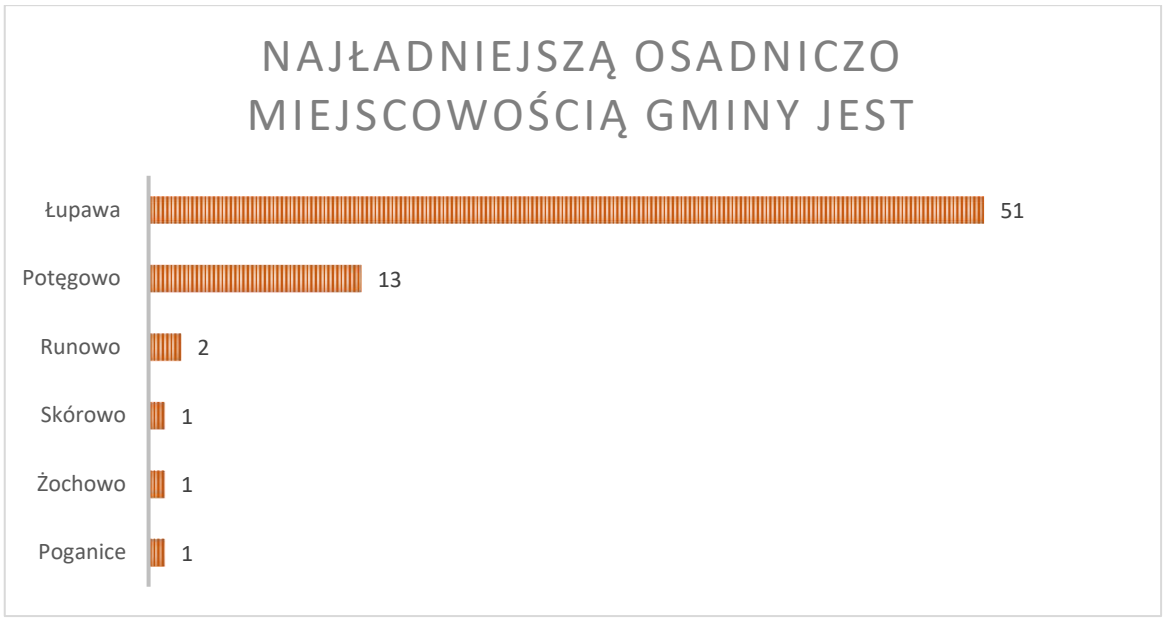

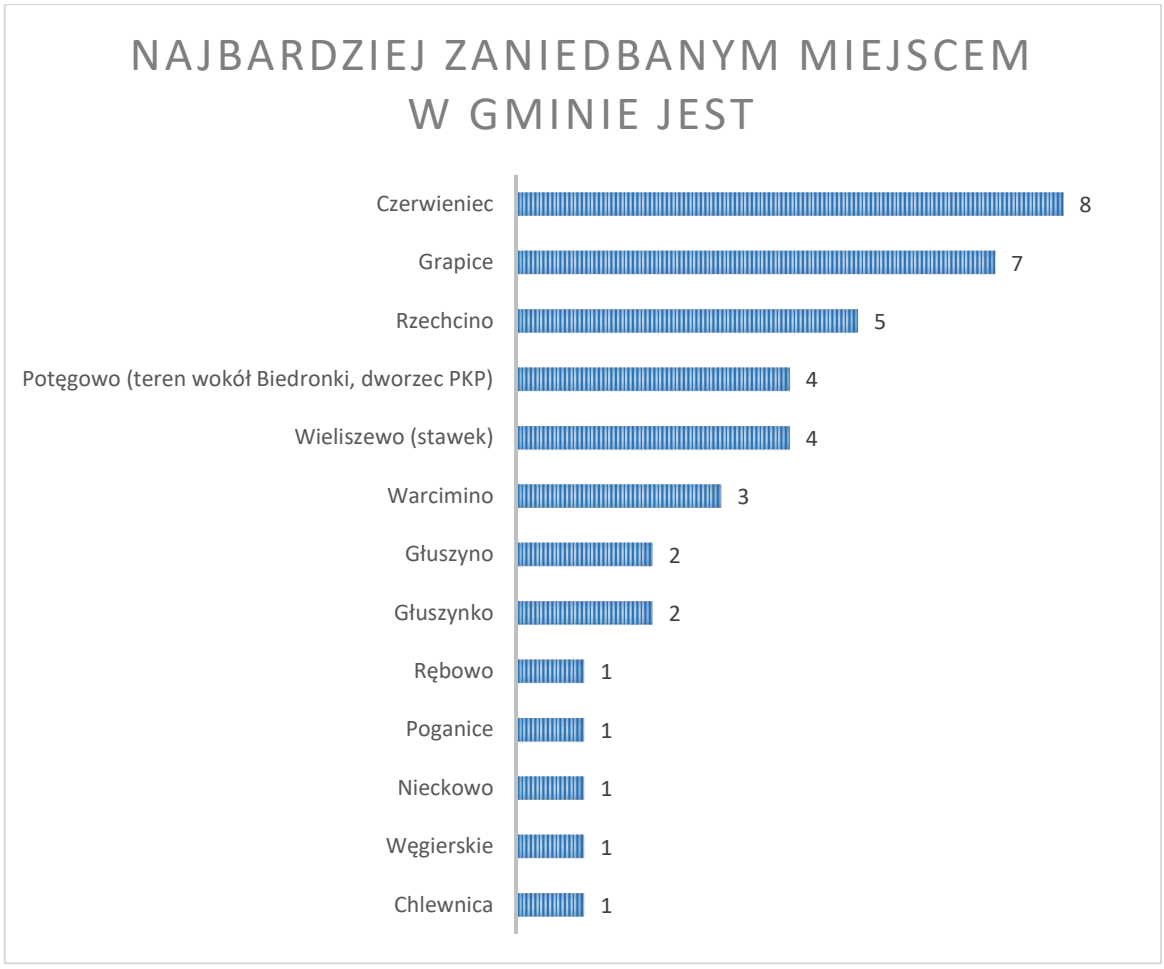
NAJWIĘKSZĄ ATRAKCJĄ TURYSTYCZNĄ GMINY JEST

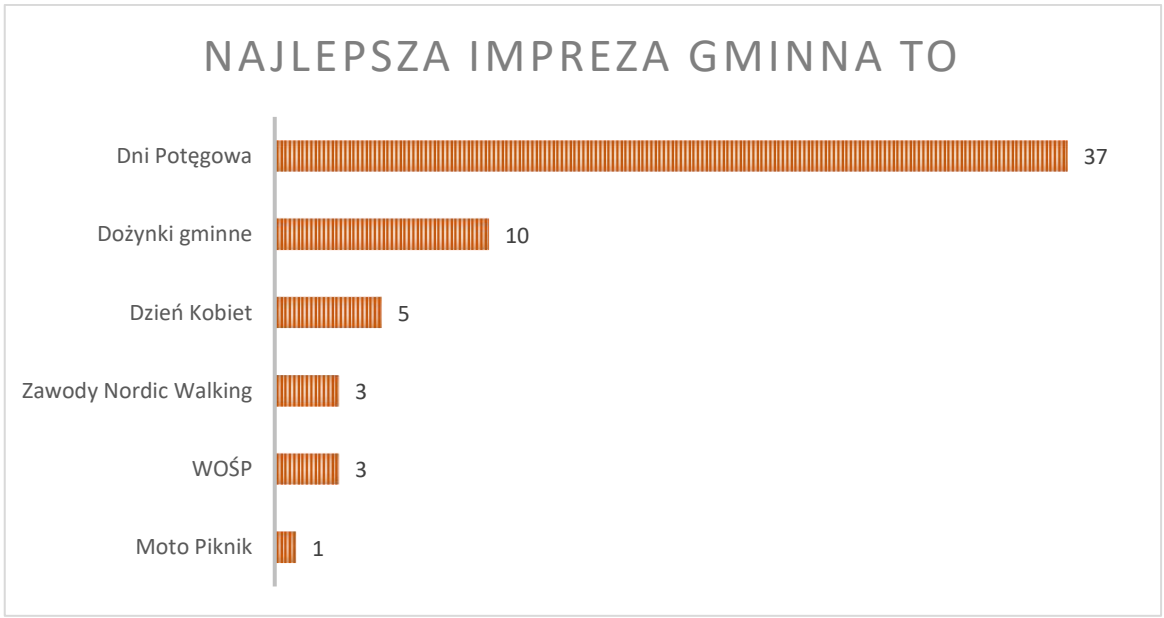

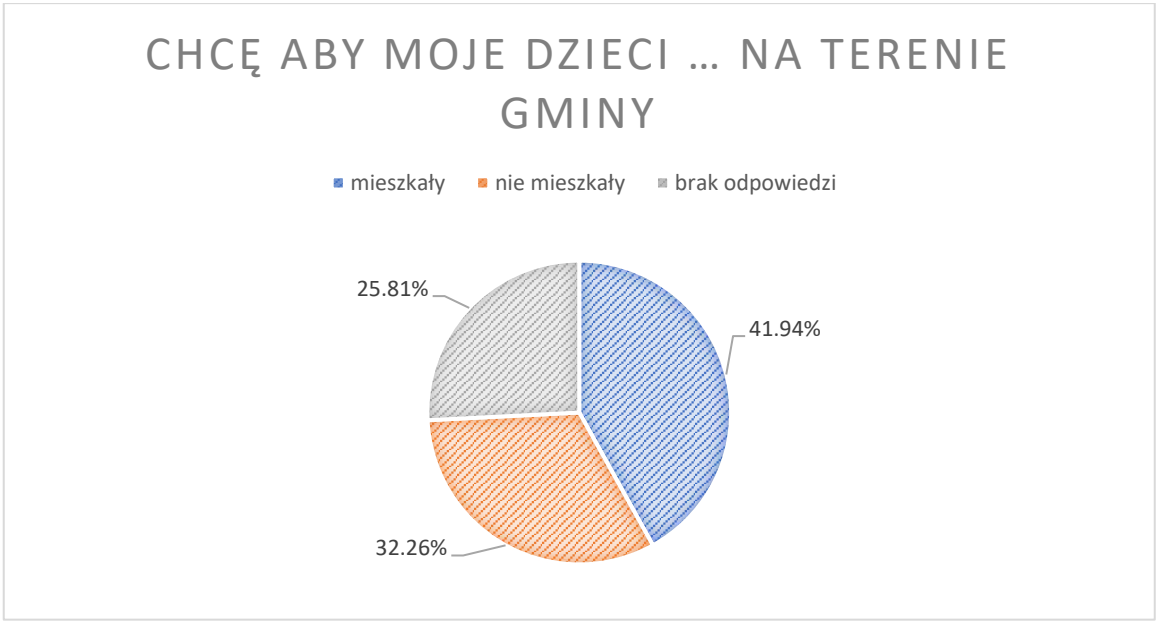

NAJCIEKAWSZĄ ATRAKCJĄ PRZYRODNICZĄ JEST
megality
40
rzeka/dolina Łupawy
40
ścieżki przyrodniczo-edukacyjna
4

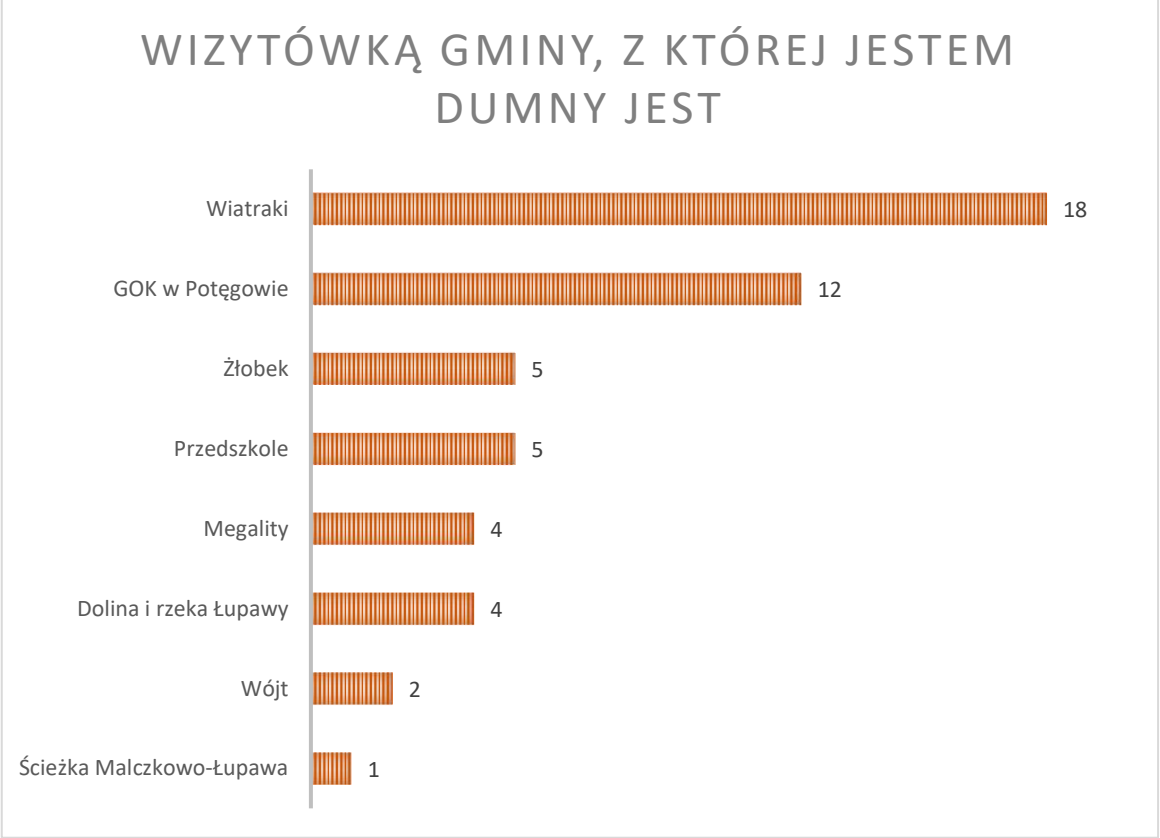

OBIEKTEM HISTORYCZNYM/ZABYTKIEM, KTÓRY NALEŻY ZOBACZYĆ W GMINIE JEST
kościoły (Skórowo, Łupawa)
16
pałace (Runowo, Grąbkowo, Poganice)
13
Grodzisko Runowo
4
młyn wodny w Poganicach
4
Nostalgia
2
kamienna wieża Bismarcka w Grapicach
1

NAJŁADNIEJSZĄ OSADNICZO MIEJSCOWOŚCIĄ GMINY JEST
Łupawa
51
Potęgowo
13
Runowo
2
Skórowo
1
Żochowo
1
Poganice
1

NAJBARDZIEJ ZANIEDBANYM MIEJSCEM W GMINIE JEST
Czerwieniec 8
Grapice 7
Rzechcino 5
Potęgowo (teren wokół Biedronki, dworzec PKP) 4
Wieliszewo (stawek) 4
Warcimino 3
Głuszyno 2
Głuszynko 2
Rębowo 1
Poganice 1
Nieckowo 1
Węgierskie 1
Chlewnica 1

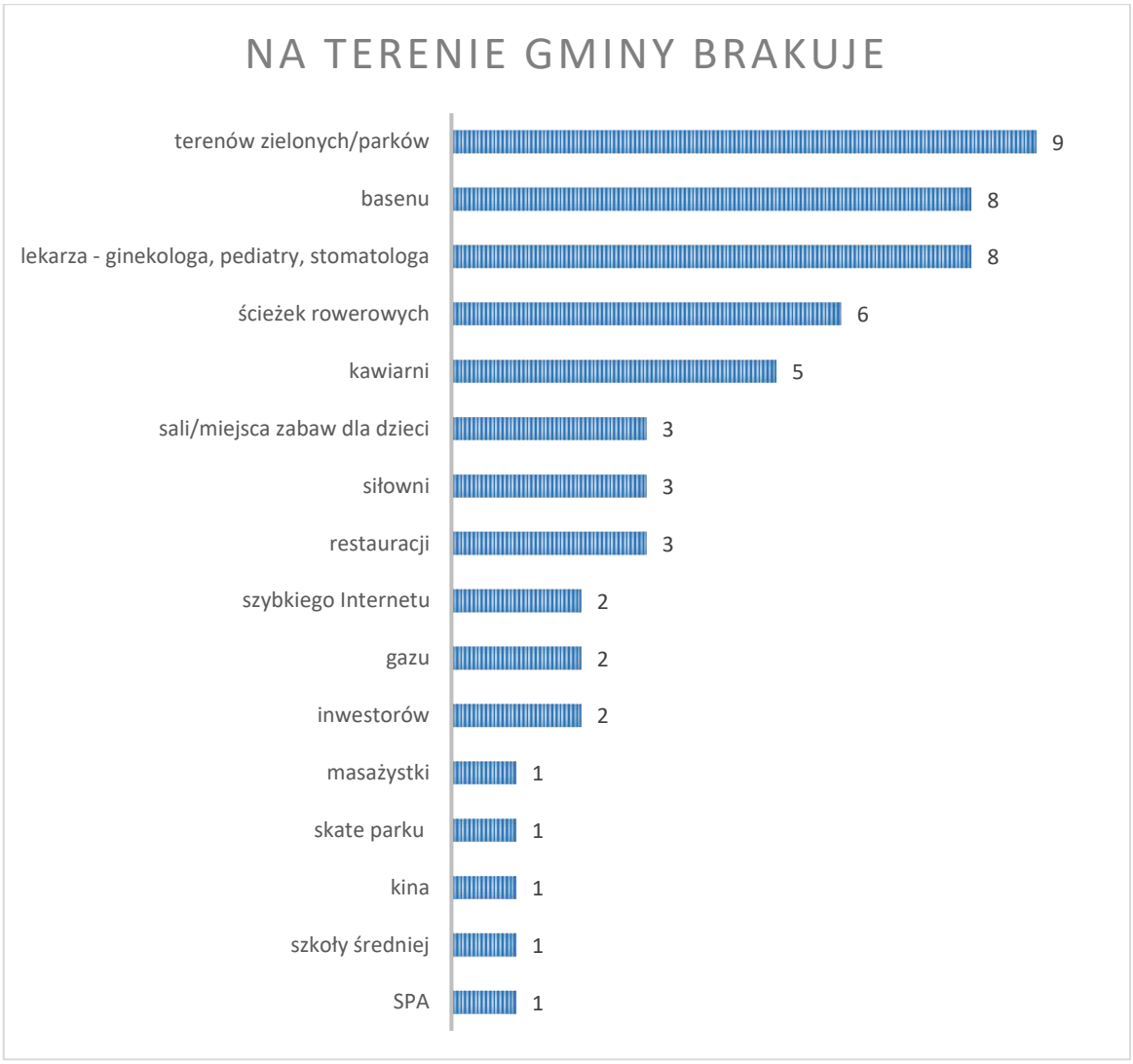

NAJLEPSZA IMPREZA GMINNA TO
Dni Potęgowa 37
Dożynki gminne 10
Dzień Kobiet 5
Zawody Nordic Walking 3
WOŚP 3
Moto Piknik 1

CHCĘ ABY MOJE DZIECI … NA TERENIE GMINY
mieszkały
nie mieszkały
brak odpowiedzi
25.81%
41.94%
32.26%

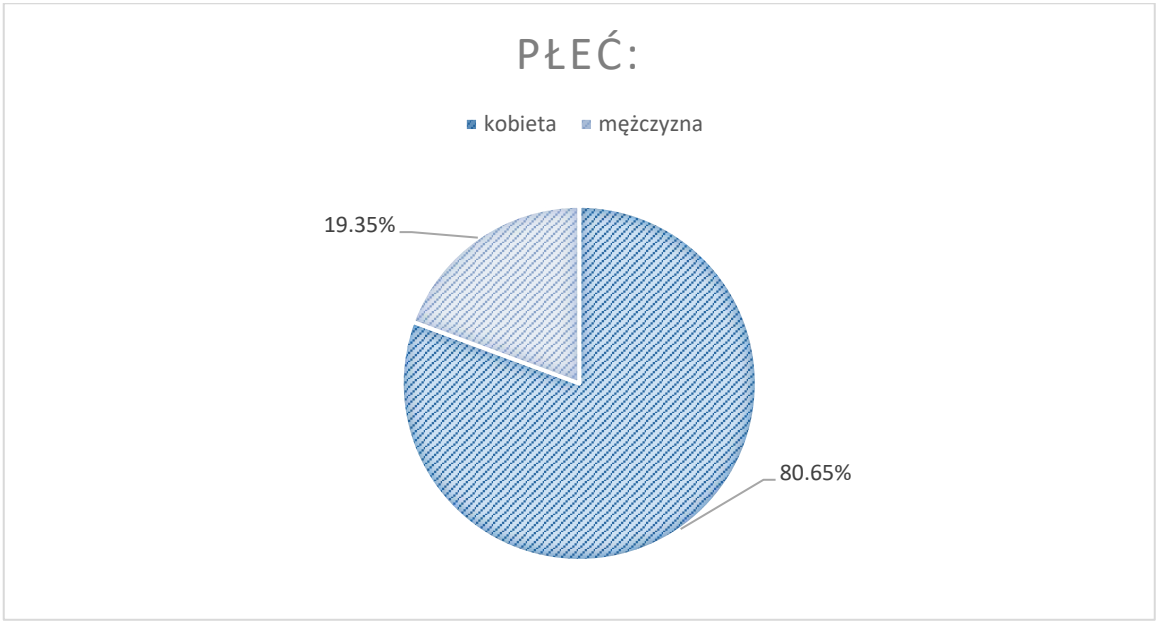

WIZYTÓWKĄ GMINY, Z KTÓREJ JESTEM DUMNY JEST
Wiatraki
18
GOK w Potęgowie
12
Żłobek
5
Przedszkole
5
Megality
4
Dolina i rzeka Łupawy
4
Wójt
2
Ścieżka Malczkowo-Łupawa
1

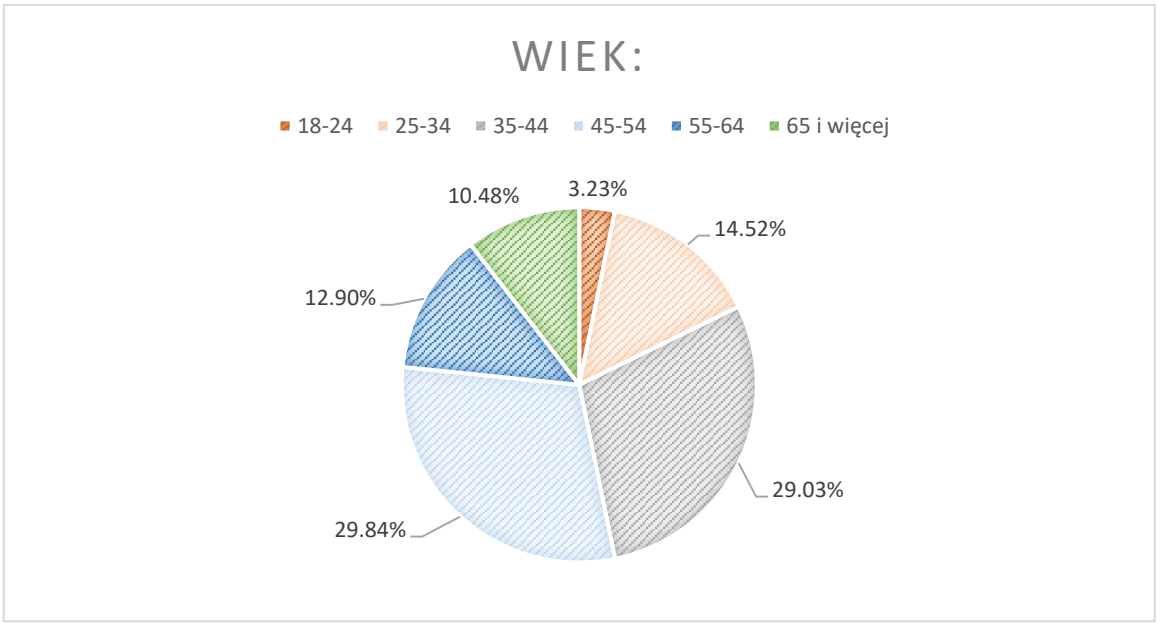

W MOJEJ GMINIE NIE PODOBA MI SIĘ
smród 16
brud i bałagan na podwórkach, śmiecenie, niechlujstwo mieszkańców 11
zły stan dróg 6
brak ścieżek rowerowych 5
słaby transport zbiorowy, wykluczenie komunikacyjne 5
wysypisko 5
mało / brak parku w Potęgowie 4
brak aktywności mieszkańców 4
stadion/boisko w Potęgowie 3
bliskość drogi szybkiego ruchu 2
spożywanie alkoholu w miejscach publicznych 1

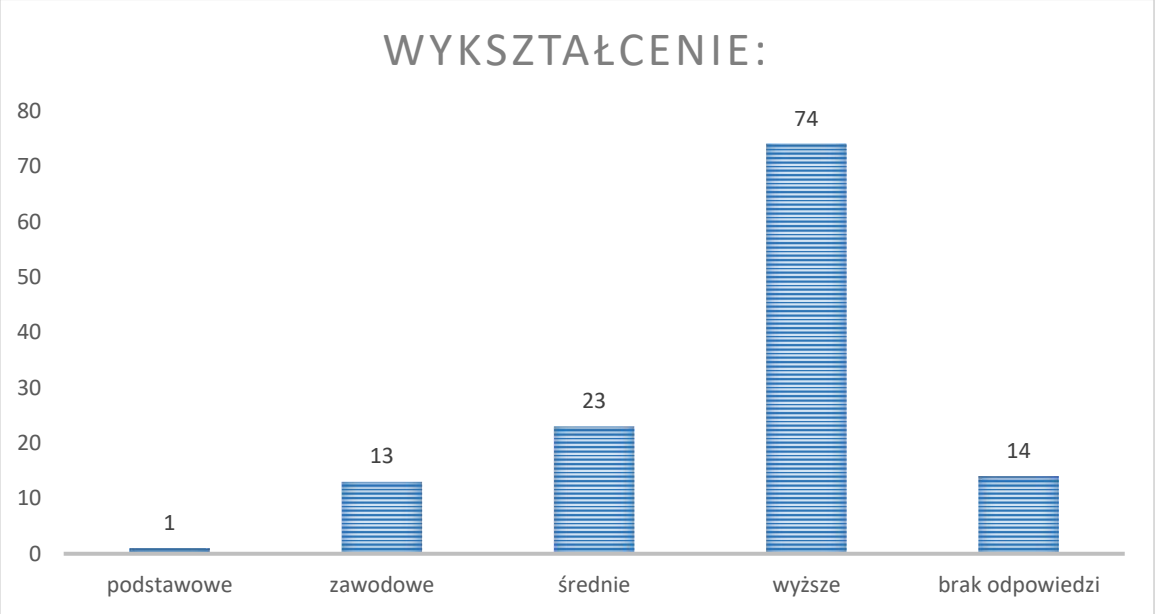

ZALETĄ MIESZKANIA W GMINIE JEST
bliskość dużych miast 7
przyroda i krajobrazy 7
spokój/cisza 6
położenie 6
możliwość korzystania z transportu kolejowego 5
liczne połączenia komunikacyjne 4
dostępność sklepów, banków, usług 4
życzliwość mieszkańców 2
czyste powietrze 2
dużo miejsc pracy 1
bezpieczeństwo 1

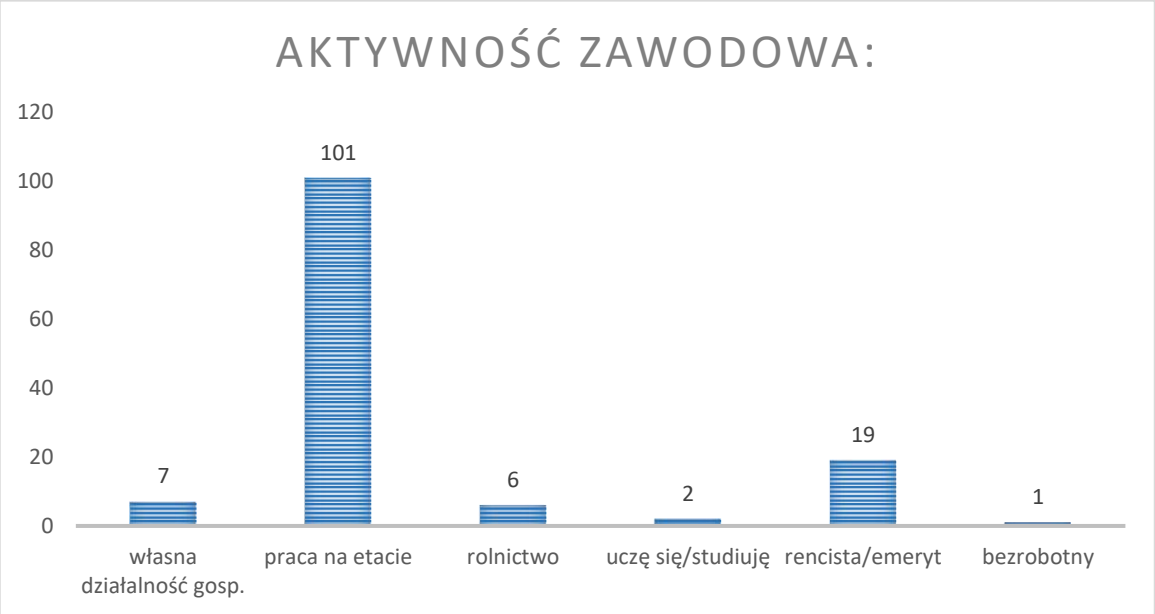

NA TERENIE GMINY BRAKUJE
terenów zielonych/parków 9
basenu 8
lekarza - ginekologa, pediatry, stomatologa 8
ścieżek rowerowych 6
kawiarni 5
sali/miejsca zabaw dla dzieci 3
siłowni 3
restauracji 3
szybkiego Internetu 2
gazu 2
inwestorów 2
masażystki 1
skate parku 1
kina 1
szkoły średniej 1
SPA 1

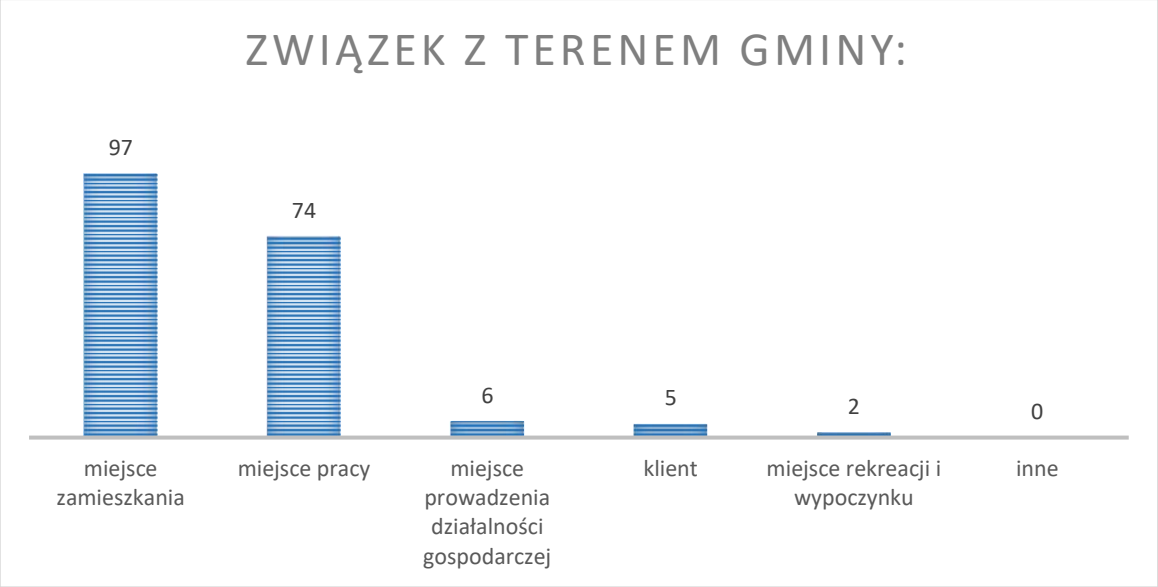
Metryczka:

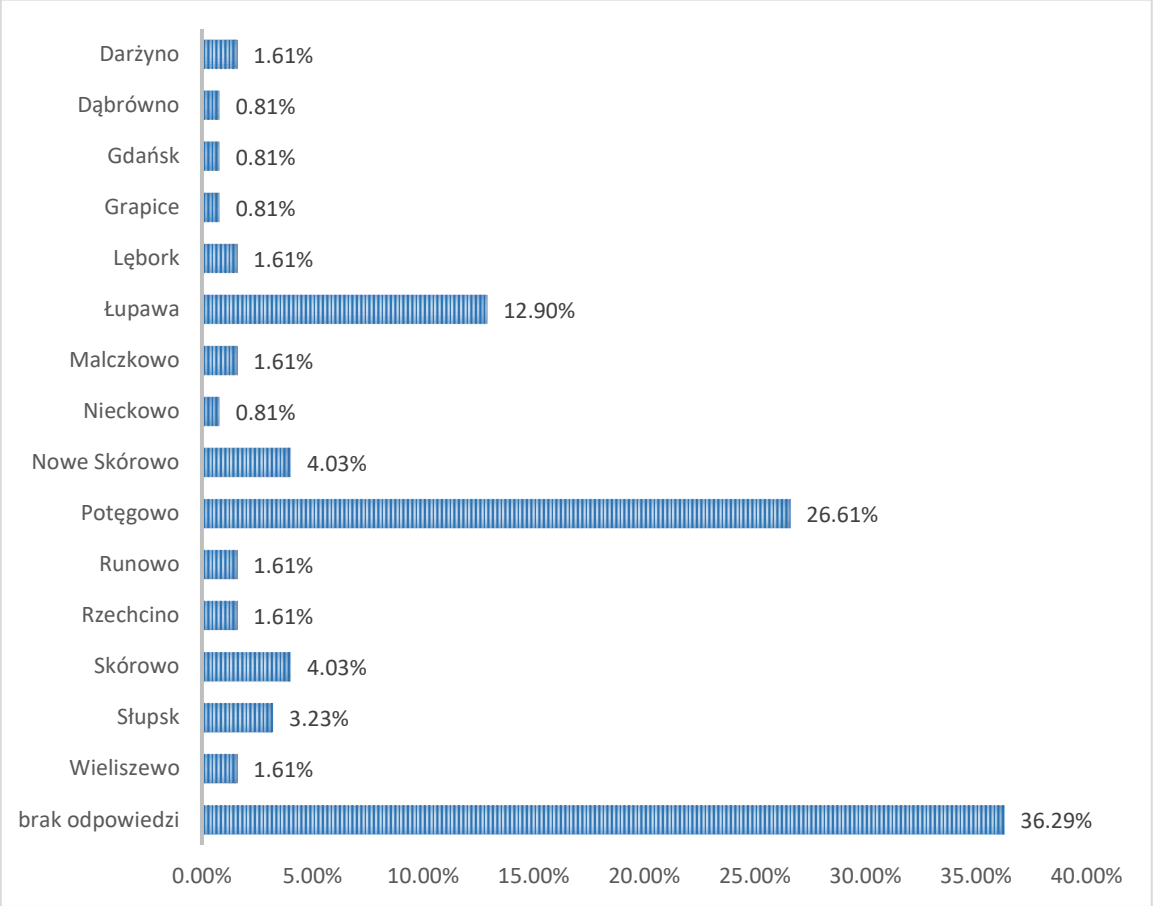

PŁEĆ:
kobieta
mężczyzna
19.35%
80.65%

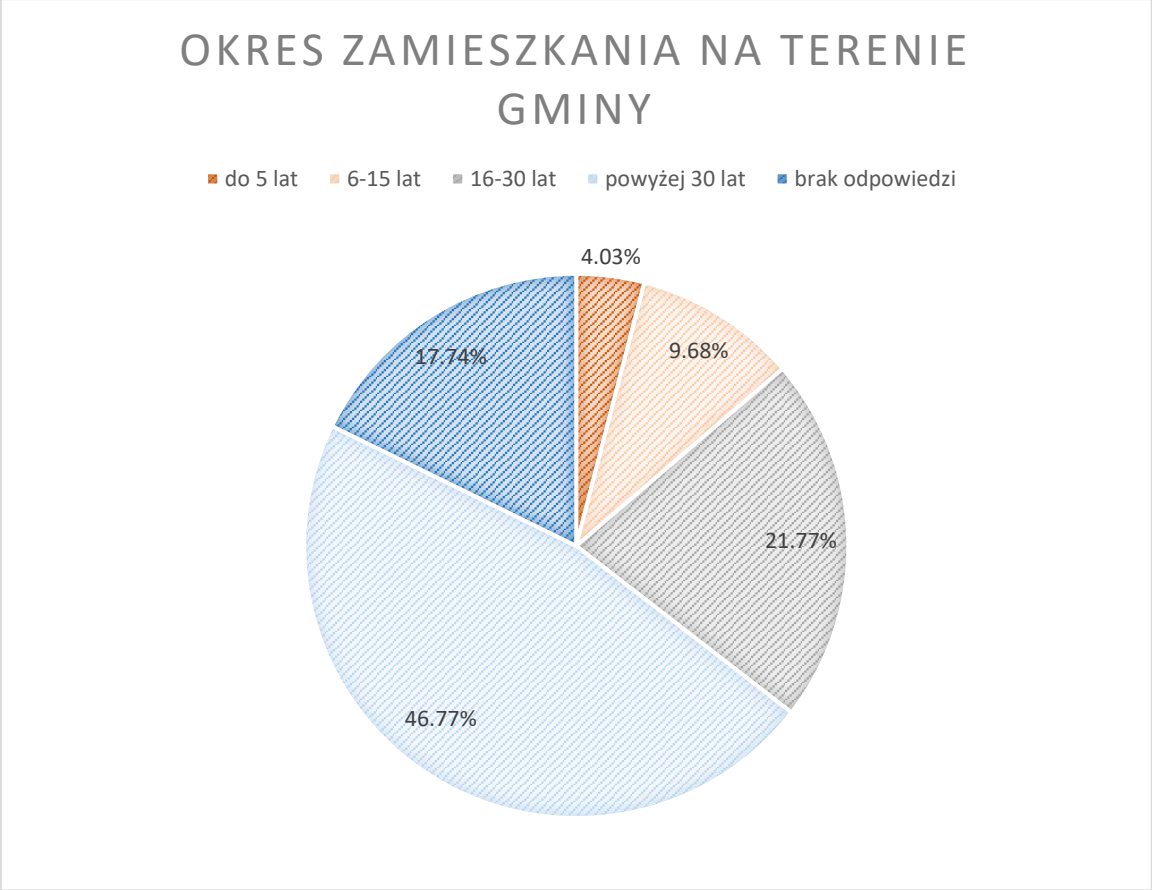

WIEK:
18-24
25-34
35-44
45-54
55-64
65 i więcej
10.48%
3.23%
14.52%
12.90%
29.03%
29.84%

WYKSZTAŁCENIE:
80
70
60
50
40
30
20
10
0
1
13
23
74
14
podstawowe
zawodowe
średnie
wyższe
brak odpowiedzi

AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA:
120
100
80
60
40
20
0
7
101
6
2
19
1
własna działalność gosp.
praca na etacie
rolnictwo
uczę się/studiuję
rencista/emeryt
bezrobotny

ZWIĄZEK Z TERENEM GMINY:
97
74
6
5
2
0
miejsce zamieszkania
miejsce pracy
miejsce prowadzenia działalności gospodarczej
klient
miejsce rekreacji i wypoczynku
inne

Darżyno 1.61%
Dąbrówno 0.81%
Gdańsk 0.81%
Grapice 0.81%
Lębork 1.61%
Łupawa 12.90%
Malczkowo 1.61%
Nieckowo 0.81%
Nowe Skórowo 4.03%
Potęgowo 26.61%
Runowo 1.61%
Rzechcino 1.61%
Skórowo 4.03%
Słupsk 3.23%
Wieliszewo 1.61%
brak odpowiedzi 36.29%
0.00% 5.00% 10.00% 15.00% 20.00% 25.00% 30.00% 35.00% 40.00%

OKRES ZAMIESZKANIA NA TERENIE GMINY
do 5 lat
6-15 lat
16-30 lat
powyżej 30 lat
brak odpowiedzi
4.03%
9.68%
21.77%
46.77%
17.74%

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem analitycznym, wykorzystywanym w procesie planowania strategicznego. Technika polega na posegregowaniu posiadanych informacji na cztery kategorie czynników strategicznych tj. mocnych i słabych stron analizowanego obszaru oraz przeciwstawienie im możliwych przyszłych szans i zagrożeń. Analiza ta umożliwiła ujęcie pozytywnych i negatywnych cech gminy Potęgowo oraz wyeksponowała możliwe czynniki zewnętrzne, które mogą wywrzeć duży wpływ na rozwój tego obszaru.

OBSZAR SPOŁECZNY

MOCNE STRONY	▪ Wysoka aktywność społeczna mieszkańców ▪ Wysoki poziom bezpieczeństwa ▪ Wysoka atrakcyjność osadnicza ▪ Dobrze zorganizowany system podstawowej opieki zdrowotnej ▪ Rozwinięty system handlu detalicznego ▪ Optymalna sieć placówek podstawowej bazy oświatowej - żłobek, przedszkole, szkoły podstawowe ▪ Szeroki wachlarz usług i działań o charakterze kulturalno-animacyjnym realizowanym przez placówki kultury i świetlice wiejskie ▪ Liczne, atrakcyjne obiekty dziedzictwa kulturowego ▪ Położenie w sąsiedztwie zespołu metropolitalnego, ułatwiające rozwój osadnictwa podmiejskiego ▪ Aktywność i czynny udział organizacji pozarządowych w życiu gminy
SŁABE STRONY	• Ograniczona baza i oferta sportowa i rekreacyjna • Brak działek pod budownictwo mieszkaniowe • Niski poziom wykształcenia mieszkańców • Ujemne saldo migracji • Duży udział mieszkańców o niskim dochodzie • Znaczący udział byłych pracowników PGR-ów, w niewielkim stopniu dostosowanych do obecnych warunków społeczno-gospodarczych • Dysfunkcje rodzinne • Niedostosowanie obiektów i infrastruktury dla osób niepełnosprawnych • Brak mieszkań socjalnych • Ograniczony dostęp do Internetu szerokopasmowego
SZANSE	▪ Wzrost aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców ▪ Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców, w tym fachowego ▪ Napływ zamożnej, wykształconej ludności z obszaru metropolitalnego i Słupska ▪ Przygotowanie nowych terenów pod inwestycje mieszkaniowe ▪ Wzrost więzi lokalnych i tożsamości terytorialnej oraz umocnienie kultury regionalnej i regionalnych form zabudowy ▪ Współpraca z innymi jednostkami samorządu ▪ Rozwój bazy oświatowej i nauka języków obcych ▪ Funkcjonowanie programów profilaktyki zdrowotnej i rehabilitacji
ZAGROŻENIA	• Emigracja znacznej części młodych i wykształconych mieszkańców • Starzenie się społeczeństwa • Utrzymanie się niskich zarobków • Wzrost zanieczyszczenia środowiska może prowadzić do obniżenia atrakcyjności mieszkaniowej • Wzmaganie się patologii społecznych • Brak inicjatywy społeczeństwa oraz marginalizacja i apatia społeczna jako efekt braku działań aktywizujących • Napływ taniej siły roboczej i rosnące problemy społeczne

OBSZAR GOSPODARCZY	
MOCNE STRONY	▪ Położenie pomiędzy strefą krawędziową metropolii gdańskiej, a Słupskiem ▪ Położenie w ponadregionalnym korytarzu transportowym ▪ Rozwinięty system komunikacji ▪ Bardzo dynamiczny rozwój odnawialnych form pozyskiwania energii ▪ Rozwinięta i wyspecjalizowana produkcja rolna ▪ Korzystne warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej ▪ Dobre warunki do rozwoju turystyki aktywnej ▪ Walory dla rozwoju agroturystyki ▪ Istniejąca infrastruktura turystyczna, w tym szlak elektrowni wodnych na rzece Łupawie i całoroczna baza turystyczna ▪ Walory dziedzictwa kulturowego ▪ Promocja produktów i wytwórców przez Centrum Produktu Lokalnego Karżnica
SŁABE STRONY	• Niskie kwalifikacje zawodowe pracowników i trudności z ich pozyskaniem • Mała liczba przedsiębiorstw i zakładów pracy • Znaczny udział wielkoobszarowych przedsiębiorstw rolnych, mało związanych z gospodarką lokalną • Duży udział gruntów własności Skarbu Państwa • Zły stan dróg • Słabe wykorzystanie walorów turystycznych i słabo rozwinięta baza turystyczna • Utrudnione połączenie komunikacyjne ze strefą nadmorską • Niska estetyka terenów zabudowanych
SZANSE	▪ Deglomeracja metropolii gdańskiej i wzrost inwestycji w dalszym zapleczu metropolii ▪ Rozwój i modernizacja sieci transportowej, a zwłaszcza dróg, w tym Drogi S6 ▪ Aktywizacja ekonomiczna mieszkańców ▪ Rozwój strefy i terenów inwestycyjnych ▪ Marketing miejsca i wzrost popytu na lokalne towary i usługi ▪ Modernizacja i urynkowienie gospodarstw rolnych ▪ Rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej mieszkańców wsi ▪ Wzrost zapotrzebowania na energię odnawialną ▪ Dofinansowanie rolnictwa i przedsiębiorczości ze źródeł unijnych ▪ Rozwój racjonalnego systemu infrastruktury turystycznej, w tym bazy turystycznej, gastronomicznej i kulturalnej ▪ Poprawa estetyki krajobrazu kulturowego ▪ Promocja rolnictwa ekologicznego
ZAGROŻENIA	• Likwidacja istniejących i nie lokowanie nowych przedsiębiorstw na terenie gminy • Nieelastyczność i trudność przekształceń zawodowych osób bezrobotnych • Konflikt funkcjonalny między rolnictwem, turystyką a funkcjami komercyjnymi • Nieracjonalna prywatyzacja terenów Skarbu Państwa • Brak funduszy na finansowanie projektów rozwojowych • Wzrost konkurencyjności gmin sąsiednich, marginalizacja gospodarcza gminy • Napływ tanich produktów z zagranicy • Zmiana polityki rolnej UE i Polski i ograniczanie opłacalności rolnictwa • Pogorszenie ogólnej sytuacji gospodarczej kraju • Niewystarczający rozwój infrastruktury, zwłaszcza komunikacyjnej • Zubożenie mieszkańców

OBSZAR ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY	
MOCNE STRONY	▪ Bardzo dobry stan jakości środowiska przyrodniczego ▪ Duże zróżnicowanie środowiska przyrodniczego ▪ Położenie w strefie nadmorskiej ▪ Występowanie cennych obszarów przyrodniczych, w tym obiektów i obszarów objętych formami ochrony przyrody ▪ Dobry stan lasów ▪ Występowanie dominującej, regionalnej struktury dolinnej – korytarza ekologicznego ▪ Duża powierzchnia dobrych gleb ▪ Duże zasoby wód podziemnych, w tym zasobów chronionych ▪ Dobre warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej
SŁABE STRONY	• Mała liczba jezior, o korzystnych walorach dla rekreacji • Niewielkie zasoby surowców mineralnych • Słabo rozwinięty system infrastruktury ochrony środowiska (infrastruktury technicznej) • Droga Krajowa nr 6 –źródło uciążliwości hałasowych oraz wyraźna bariera przestrzenna w funkcjonowaniu środowiska • Niskie walory krajobrazowe zespołów zabudowy
SZANSE	▪ Zachowanie wysokiego standardu środowiska przyrodniczego ▪ Rozwój energetyki wiatrowej – lokalizacja siłowni wiatrowych ▪ Rozwój systemów infrastruktury ochrony środowiska ▪ Zrównoważony rozwój funkcji osiedleńczych, turystycznych i rekreacyjnych przy racjonalnym wykorzystaniu istniejących zasobów krajobrazu i środowiska przyrodniczego ▪ Poprawa walorów krajobrazowych zespołów zabudowy
ZAGROŻENIA	• Rozwój terenów zurbanizowanych bez wyposażenia w systemy infrastruktury ochrony środowiska (infrastruktury technicznej) • Intensywny rozwój energetyki wiatrowej – lokalizacja siłowni wiatrowych bez uwzględniania walorów krajobrazowych, przyrodniczych i warunków życia ludzi • Rozwój funkcji przemysłowych stwarzających potencjalne zagrożenie dla środowiska

Potencjały i bariery rozwojowe

Dokonując analizy stanu istniejącego zespół strategiczny zdecydował się uzupełnić analizę SWOT przedstawieniem zidentyfikowanych potencjałów i barier rozwojowych gminy. Podejście takie lepiej obrazuje słabe i mocne strony gminy na tle aktualnych uwarunkowań społecznych i gospodarczych. Stanowi to lepszą bazę do analizy funkcjonalno-przestrzennej struktury gminy pod kątem planowania rozwoju w latach 2023-2030. W trakcie spotkań strategicznych zespól określił atuty i przeszkody rozwojowe gminy Potęgowo w obszarze społecznym, gospodarczym i środowiskowo przestrzennym.

Obszar społeczny

Potencjały rozwojowe

- Struktura demograficzna i ciągły, dodatni przyrost naturalny.
- Silne poczucie tożsamości i patriotyzmu lokalnego mieszkańców gminy.
- Sielskość, spokój, cisza, bezpieczeństwo. Niskie poczucie zagrożenia przestępczością.
- Bardzo dobrze rozwinięta sieć instytucji publicznych realizujących usługi społeczne - placówki opiekuńczo-edukacyjne (żłobek, przedszkola, szkoły), placówki kultury, biblioteka, świetlice.
- Atrakcyjna oferta animacyjna, kulturalna i edukacyjna proponowana przez placówki gminne.
- Efektywna sieć współpracy instytucji publicznych z innymi podmiotami.
- Aktywna działalność lokalnych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych.
- Integracja mieszkańców, partycypacja i potrzeba pracy dla wspólnego rozwoju gminy.
- Dobrze rozwinięta administracja samorządowa dążąca do lepszego funkcjonowania gminy.
- Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych dzięki realizacji programów pomocowych (Srebrna Sieć, Srebrna Sieć II).
- Budowa, modernizacja placówek edukacyjnych oraz doskonalenie kadry pedagogicznej dzięki realizacji programów pomocowych (Akademia Przedszkolaka, Potęga Przedszkolaka).
- Innowacje pedagogiczne, akcje, projekty, konkursy realizowane na rzecz dzieci i młodzieży oraz dorosłych w gminie.
- Udział szkół gminnych w projektach ministerialnych np. Poznaj Polskę, Narodowy Program Czytelnictwa, Aktywna Tablica.
- Realizacja projektów cyfryzacji oraz nauki języka angielskiego dla dorosłych w świetlicach wiejskich.
- Współpraca z gminami partnerskimi, wymiana młodzieży.
- Organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży w okresie wakacyjnym (kolonie i półkolonie).

- Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy (warsztaty dla dorosłych, rozwój podstawowych kompetencji).
- Działalność Klubu Seniora, stowarzyszeń i innych organizacji pozarządowych.
- Promocja wolontariatu i solidarności społecznej, międzypokoleniowej i międzynarodowej.
- Integracje społeczność lokalnej poprzez działanie funduszy społecznych i sieć 10 Punktów Usług Społecznych na terenie Gminy.
- Działalność organów pomocniczych o charakterze legislacyjno-doradczym np. Rada Seniorów.
- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Bariery rozwojowe

- Postępujące niekorzystne zmiany demograficzne.
- Choroby cywilizacyjne, starzenie się społeczeństwa.
- Problemy emocjonalne młodzieży.
- Utrudniony dostęp do usług wyższego rzędu – kino, teatr.
- Niedostateczna jakość i wachlarz świadczonych usług zdrowotnych. Brak dostępu do lekarzy specjalistów, opieki stomatologicznej, protetyka, rehabilitantów i fizjoterapeutów.
- Brak realnej pomocy dla osób zmagających się z nałogami.
- Utrudniony dostęp do zajęć pozaszkolnych i animacyjnych dla młodzieży 15+.
- Niewydolność wychowawcza rodziców. Brak programów edukacyjnych (Szkoła Rodzica) i specjalistów wspierających rodzinę w kryzysie (psycholog, asystent).
- Brak programów terapeutycznych i grup wsparcia dla sprawców przemocy domowej.
- Niechęć mieszkańców do uprawiania sportu i aktywności. Niekorzystanie z lokalnej bazy sportowej.
- Niewielkie zainteresowanie udziałem w konsultacjach i badaniach ankietowych.
- Brak parku, terenów zielonych w samym Potęgowie, które mogłoby sprzyjać wypoczynkowi i aktywnym formom spędzania czasu.
- Brak liderów lokalnych
- Brak Dziennego Domu Seniora, Uniwersytetu III wieku, Ośrodka Wytchnieniowego.
- Brak programów edukacyjnych i działań wspierających opiekunów i rodziny osób zależnych.
- Brak zainteresowani pracą w instytucjach pomocowych szczególnie pracowników socjalnych i asystenta rodziny.

Obszar gospodarczy

Potencjały rozwojowe

- Walory przyrodnicze i krajobrazowe: lasy, rzeka, ukształtowanie powierzchni.
- Rozwinięta infrastruktura gminna – bardzo dobry stan dróg, oświetlenie uliczne, chodniki, fotowoltaika, kanalizacja sanitarna i deszczowa.
- Rozwinięta lokalna produkcja rolna.
- Aktywni przedsiębiorcy wykorzystujący możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych, korzystania z mechanizmów zwrotnych i partnerstwa publiczno-prywatnego.
- Rozwój aktywności fizycznej, aktywnej turystyki, sportu i rekreacji.
- Widoczny trend społeczny dotyczący wypoczynku w małych miejscowościach w pobliży natury, w miejscach mniej obleganych turystycznie.
- Systematyczny rozwój inwestycji w gminie.
- Konsolidacja lokalnej branży turystycznej – częste spotkania i konsultacje.
- Działalność Centrum promocji produktu lokalnego w Karżnicy skupiające lokalnych rzemieślników – promowanie lokalnych produktów.
- Na terenie gminy występują przedsiębiorstwa zapewniający odbiór płodów rolnych (Polski Rolnik, biogazownia).

Bariery rozwojowe

- Brak infrastruktury technicznej (wodociągi, kanalizacja, sieć energetyczna, Internet).
- Brak szerokopasmowej sieci światłowodowej.
- Słaba promocja gminy jako miejsca wypoczynku, rekreacji lub lokowania inwestycji.
- Brak wykwalifikowanej kadry. Niewielkie zróżnicowanie ofert pracy.
- Brak rynku zbytu płodów rolnych.
- Niewystarczająca oferta usługowa i handlowa.
- Rosnąca inflacja – pogarszająca się sytuacja ekonomiczna przedsiębiorców i mieszkańców gminy.
- Zmienność przepisów.
- Niski poziom współpracy lokalnych przedsiębiorców.
- Opór lokalnej społeczności w przypadku lokowania działalności odorogennej (chlewnie).

Obszar środowiskowo-przestrzenny

Potencjały rozwojowe

- Zachowane walory przyrodnicze-wysoki stopień lesistości, liczne i czyste jeziora.
- Atrakcyjne tereny o niewielkim obciążeniu turystycznym.
- Rozwinięta sieć ścieżek rowerowych i pieszych.
- Zadbana infrastruktura turystyczna i rekreacyjna – wiaty, stanice, miejsca biwakowe.
- Postępująca segregacja odpadów i sprawny system ich odbioru.
- Konsekwentne inwestowanie w budowę farm wiatrowych. Optymalne wykorzystanie OZE.
- Bardzo duże wykorzystywanie środków zewnętrznych na rozwój turystyki, rekreacji, polepszania stanu środowiska.
- Świadomość ekologiczna mieszkańców. Wymiana źródeł ciepła i produkcja energii prosumenckiej.
- Realizacja programów związanych z ochroną środowiska w zakresie wymiany pieców, dopłat do budowy zbiorników nie odpływowych i POŚ, dotacje do montażu PV, dotacje do demontażu eternitu (dotacje dla mieszkańców).
- Budowa kanalizacji i projektowanie kolejnych sieci.
- Wymiana taboru gminnego na niskoemisyjny.
- Kompleksowa wymiana oświetlenia na LED.
- Wymiana źródeł ciepła w obiektach gminnych na ekologiczne. Termomodernizacja budynków.
- Edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów.
- Promowanie rozwiązań ekologicznych w zamówieniach publicznych.
- Promowanie odnawialnych źródeł energii (sieć ciepłownicza w Potęgowie).
- Zwiększone pokrycie gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (ok. 35%).
- Bardzo dobre wyposażenie i wysoki poziom działania gminnych jednostek OSP.
- Coraz większy poziom skanalizowania gminy.
- Bardzo dobry poziom modernizacji dróg gminnych i powiatowych realizowanych we współpracy powiat – gmina wraz z budowa chodników.
- Bardzo dobra współpraca gminy z powiatem w zakresie wsparcia finansowego transportu publicznego organizowanego przez powiat.
- Bardzo dobry poziom taboru transportowego gminnego.

Bariery rozwojowe

- Ryzyko rozproszenia zabudowy i zaburzenia ciągłości przyrodniczej.
- Rosnące natężenie ruchu drogowego.
- Wzrastające koszty utrzymania sprawnej infrastruktury technicznej, dróg, sieci wodno-kanalizacyjnej.
- Wykluczenie cyfrowe wynikające z braku szerokopasmowej sieci internetowej.
- Brak sieci gazowej.
- Nierównomierny rozwój gminy. Niemożność zapewnienia tożsamej infrastruktury technicznej i drogowej we wszystkich sołectwach gminy.
- Duża ilość infrastruktury wymagająca kompleksowej wymiany.
- Mała dostępność funduszy zewnętrznych na inwestycje. Wysokie koszty realizacji inwestycji, trudny proces inwestycji. Skomplikowany i kosztowny proces projektowy.
- Niska poziom wiedzy nt. ekologii i ochrony środowiska wśród mieszkańców mniejszych miejscowości gminy.
- Brak porządku przestrzennego w związku z budownictwem po PRL-owskim.
- Zły stan sieci wodociągowych w wielu miejscowościach.
- Mało wydajne ujęcia wody.
- Brak ścieżek rowerowych.

Wizja, cele strategiczne, kierunki działań i oczekiwane rezultaty w perspektywie lat 2023-2030

Wizja rozwoju gminy

Wizja rozwoju gminy Potęgowo zawierać musi pragnienie i oczekiwania jej mieszkańców, które powinny być połączone z realnymi działaniami możliwymi do zrealizowania w perspektywie najbliższych siedmiu lat.

Badanie ankietowe dotyczące jakości życia w gminie umożliwiło sformułowanie najważniejszych tez dotyczących bieżącej oceny tego miejsca. W opinii mieszkańców gmina Potęgowo dzisiaj jest liderem w pozyskiwaniu zielonej energii oraz środków zewnętrznych, ma świetną bazą edukacyjną (żłobek, przedszkola, szkoły), aktywne placówki kultury (GOK, Biblioteka, świetlice wiejskie) oraz dużą dostępność komunikacyjną (droga krajowa, wojewódzka, połączenia kolejowe). Mieszkańcy mają szeroki dostęp do szkół, sklepów, aptek, instytucji pomocowych i publicznych. Nie brak tu aktywnych, przedsiębiorczych osób, którzy wykorzystują potencjał turystyczny regionu.

Niestety gmina Potęgowo to wciąż jeszcze miejsce słabo wypromowane turystycznie, wykluczone cyfrowo (brak szerokopasmowego światłowodu) i komunikacyjnie (brak połączeń autobusowych pomiędzy mniejszymi miejscowościami). W gminie nie ma jeszcze sieci gazowej. Świadczone usługi podstawowej opieki zdrowotnej nie odpowiadają na potrzeby mieszkańców – brak stomatologa, ginekologa, okulisty, fizjoterapeuty.

Zbliżone tezy wypracował zespół strategiczny. W ich opinii największym zasobem gminy jest: [1] położenie geograficzne, [2] potencjał turystyczny, walory przyrodnicze i zabytkowe, [3] czyste środowisko [4] atrakcyjne połączenia komunikacyjne [5] tereny inwestycyjne, [6] zasoby naturalne – drewno, żwir i torf oraz [7] jej stały rozwój.

Słabością gminy jest [1] niedostateczna i mało atrakcyjna infrastruktura turystyczna, [2] widoczna infrastruktura mieszkaniowa i rolna po dawnych PGR-ach, [3] brak oznakowanych i wypromowanych tras rowerowych, konnych, pieszych, [4] wykluczenie komunikacyjne mniejszych miejscowości gminnych, [5] mała aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców, [6] mała ilość terenów zielonych w głównych wsiach gminy- Potęgowo i Łupawa.

Udanymi działaniami w gminie Potęgowo w ostatnich latach było [1] wybudowanie żłobka i przedszkola, doposażenie wszystkich placówek edukacyjnych [2] prowadzenie zajęć animacyjnych i wyrównawczych w szkołach, świetlicach, ośrodku kultury, [3] inwestycje drogowe [4] inwestycje w zieloną i odnawialną energię – spalarnia, biogazownia, wiatraki, [5] budowa ciepłociągu [6] działalność lokalnej poradni zdrowia i poradni rehabilitacyjnej, [7] funkcjonowanie strefy ekonomicznej, współpraca z przedsiębiorcami, [8]

pozyskiwanie funduszy zewnętrznych, [9] aktywność Środowiskowego Domu Samopomocy, [10] oferta kulturalna GOK-u [11] działalność Centrum Promocji Produktu Lokalnego w Karżnicy, [12] kompleksowe remonty dróg gminnych.

Należy zwrócić szczególną uwagę na [1] obiekty użyteczności publicznej niedostosowane o potrzeb osób z niepełnosprawnościami, [2] obniżenie zainteresowania zamieszkania na terenie gminy Potęgowa z powodu brzydkiego zapachu z biogazowni, [3] brak oferty kulturalno-rozrywkowej dla młodzieży, [4] niską aktywność społeczną mieszkańców, [5] zły stan dróg łączący mniejsze miejscowości, [6] niewystarczającą gospodarkę wodno-ściekową, [7] brak gazociągu, [8] niski poziom estetyzacji mniejszych miejscowości gminy, [9] zaniedbane sołeckie obiekty sportowe.

Dumą mieszkańców gminy są [1] placówki kultury – GOK i Biblioteka, [2] żłobek i nowoczesne przedszkola w Potęgowie i Łupawie, [3] wyremontowana i doposażona sieć świetlic wiejskich realizująca wachlarz usług społecznych, [4] czysta ekologicznie energia wytwarzana na terenie gminy, [5] nowoczesne zaplecze sportowo-rekreacyjne działająca przy szkołach gminnych, [6] działania na rzecz osób zależnych– programy opiekuńcze, Klub Seniora, usługa transportowa door to door, [7] postawy pomocowe i wolontaryjne - organizacja WOŚP, Szlachetna Paczka, pomoc Ukrainie, [8] liczne drużyny sportowe.

Pracować należy nad: [1] zwiększeniem świadomości ekologicznej mieszkańców, [2] minimalizowaniem zanieczyszczeń i pozostawianiem śmieci w lesie, [3] dalszą rozbudową infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, [4] zwiększeniem liczby mieszkań socjalnych, [5] minimalizowaniem skutków ubóstwa i nierówności społecznych, (5) docenianiem kapitału ludzkiego pracującego w lokalnych instytucjach, [6] poprawą jakości Internetu.

Dodatkowo przed określeniem wizji gminy w roku 2030 zespół strategiczny wskazał na najważniejsze wartości i dobra dla jej mieszkańców. Najczęściej gmina Potęgowo została określona przymiotnikami **ROZWOJOWA, AKTYWNA, PRZYJAZNA, NOWOCZESNA, EKOLOGICZNA, SOLIDARNA**.

Wizja

Gmina Potęgowo w 2030 roku to dynamiczna, **rozwojowa i aktywna** przestrzeń do życia, pracy i wypoczynku, gdzie zagwarantowany jest szeroki dostęp do usług publicznych, zdrowotnych i społecznych. Sprzyja to budowaniu więzi i tożsamości lokalnej.

Gmina posiada **nowoczesną** infrastrukturę techniczną i drogową. Rozwija się w oparciu o skoordynowany system planowania przestrzennego. Przyciąga inwestorów i wspomaga rozwój przedsiębiorczości. Szczególny nacisk kładzie się na **ekologię** i ochronę środowiska, wytwarzanie zielonej energii i wdrażanie technologii niskoemisyjnych.

Gmina Potęgowo wdraża innowacyjne programy edukacyjne, profilaktyczne i zdrowotne. Posiada atrakcyjną ofertę kulturalną, animacyjną i rekreacyjną dla mieszkańców i turystów. Dba o zrównoważony rozwój. W sposób szczególny wspiera seniorów i osoby niepełnosprawne. Promuje **solidarność** międzypokoleniową i międzynarodową.

Misja gminy

Zgodnie z metodologią opracowania dokumentu strategicznego przyjęto, że najlepszym sposobem urzeczywistnienia wizji gminy nie będzie opisywanie misji, ale konsekwentna realizacja celów operacyjnych i strategicznych zaplanowanych na lata 2023-2030. Misją gminy jest więc optymalne wdrożenie kierunków działań oraz osiągnięcie wskaźników opisanych w strategii rozwoju.

Obszary interwencji

Na potrzeby opracowania celów strategicznych i operacyjnych dokumentu określono 3 najważniejsze obszary interwencji.

Obszar 1 - Wysokiej jakości pakiet usług społecznych

Kwestiami kluczowymi poruszanymi w tym obszarze są:

- ✓ zapewnienie dostępności do usług wspierających komfort życia (mieszkańcy korzystają z nich na miejscu),
- ✓ budowanie wysokiej jakości życia poprzez: dbałość o wysoką jakości edukacji szkolnej i dobrą bazę oświatową, zapewnienie opieki nad dziećmi w różnym wieku, wysoką jakość usług społecznych, dostęp do usług zdrowotnych,
- ✓ utrzymywanie bogatej i różnorodnej oferty czasu wolnego i oferty rekreacyjno-sportowej (eksponowanie walorów naturalnych gminy: tereny rekreacyjne, ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne, eksponowanie walorów kultury materialnej: miejsca historyczne),
- ✓ kreowanie nowej oferty czasu wolnego poprzez promowanie turystyki aktywnej,
- ✓ integracja mieszkańców, promowanie i wspieranie pomocy sąsiedzkiej, cyfryzacja usług publicznych i wysoka jakość obsługi mieszkańców gminy.

Obszar 2 - Przestrzeń do mieszkania i rozwoju przedsiębiorczości

Kluczowe kwestie poruszane w tym obszarze to:

- ✓ dbałość o ład urbanistyczny i krajobrazowy, m.in.: poszanowania dla ochrony krajobrazu,
- ✓ zrównoważenie zabudowy mieszkaniowej oraz terenów zielonych,
- ✓ rozwój przedsiębiorczości nieuciążliwej dla środowiska naturalnego oraz społeczności lokalnej, dającej źródła dochodów dla mieszkańców i miejsca pracy oraz niezależność ekonomiczną gminy,
- ✓ wspieranie polityki gospodarczej gminy opartej na lokalnym biznesie: pensjonaty i restauracje
- ✓ przeznaczanie terenów pod różne funkcje, w tym tereny inwestycyjne (dla lokowania aktywności gospodarczej), obszary przedsiębiorczo-usługowe i transportowe oraz odpowiednie rozmieszczenie tych funkcji (planowanie przestrzenne),
- ✓ ustalenie standardów wykorzystania przestrzeni w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców i użytkowników przestrzeni, szczególnie w zakresie rozmieszczenia podstawowych funkcji (mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej: potencjał terenowy dla lokacji działalności gospodarczej w tym zasad tworzenia przestrzeni wielofunkcyjnych),
- ✓ połączenie planowania przestrzennego z: [a] planowaniem systemu transportu po terenie gminy i międzygminnego (sieć dróg publicznych, sieć ścieżek rowerowych, sieć transportu zbiorowego), [b] siecią wodociągowo-kanalizacyjną, [c] systemem odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, [d] dostarczaniem energii elektrycznej i gazu, [e] systemem łączności (Internet), [f] zagospodarowaniem wód opadowych.

Obszar 3 - Przyjazne środowisko do życia

Kwestiami kluczowymi poruszanymi w tym obszarze są:

- ✓ zapewnienie dostępności do usług wspierających komfort życia (mieszkańcy korzystają z nich na miejscu);
- ✓ budowanie wysokiej jakości życia poprzez: dbałość o wysoką jakości edukacji szkolnej i dobrą bazę oświatową, zapewnienie opieki nad dziećmi w różnym wieku, wysoką jakość usług społecznych, dostęp do usług zdrowotnych;
- ✓ utrzymywanie bogatej i różnorodnej oferty czasu wolnego i oferty rekreacyjno-sportowej (eksponowanie walorów naturalnych gminy: tereny rekreacyjne, ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne, eksponowanie walorów kultury materialnej: miejsca historyczne);
- ✓ kreowanie nowej oferty czasu wolnego poprzez promowanie turystyki aktywnej;
- ✓ integracja mieszkańców, promowanie i wspieranie pomocy sąsiedzkiej, cyfryzacja usług publicznych i wysoka jakość obsługi mieszkańców gminy.

Obszary i cele strategiczne

Na podstawie analizy obecnego stanu rozwoju gminy, określono trzy główne, ściśle od siebie zależne oraz połączone ze sobą obszary, na których powinien koncentrować się wysiłek strategiczny. Jest to obszar społeczny, gospodarczy i środowiskowo-przestrzenny.

Dla każdego z głównych obszarów rozwoju opracowany został cel strategiczny, który uszczegółowiony jest dostosowanymi do zagadnienia celami operacyjnymi. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki działań – przykładowe interwencje do realizacji. Należy je jednak odbierać jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, opisującą ogólne ramy koncentracji aktywności finansowej, programowej oraz organizacyjnej całej wspólnoty gminy w perspektywie długofalowej. W trakcie prac zespołu strategicznego uwzględniono nowe kierunki działań wynikające z Długofalowej Strategii Rozwoju Kraju do 2030 oraz Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2030.

Strategia Rozwoju Gminy Potęgowo na lata 2023-2030		
Obszar społeczny	**Obszar gospodarczy**	**Obszar środowiskowo-przestrzenny**
CEL STRATEGICZNY		
Aktywność Świadomi mieszkańcy i wysoka jakość życia.	**Rozwój** Wysoka jakość lokalnej gospodarki i świadome inwestowanie.	**Porządek** Zrównoważony rozwój i ład przestrzenny. Ochrona środowiska naturalnego.
CELE OPERACYJNE		
1. Promowanie lokalnych liderów i inicjatyw społecznych służących rozwojowi tożsamości regionalnej	1. Gmina stawiająca na rozwój i inwestycje.	1. Atrakcyjne, funkcjonalne i estetyczne zagospodarowanie przestrzeni gminnej.
2. Świadczenie wysokiej jakości usług edukacyjnych, społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych mających wpływ na standard życia mieszkańców	2. Wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju gospodarczego w sektorze rekreacji i turystyki.	2. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury gminnej.
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu poprzez skuteczny system wsparcia i aktywizacji mieszkańców.	3. Zwiększenie liczby lokalnych podmiotów gospodarczych o wysokim poziomie kompetencji i kwalifikacji zawodowych.	3. Ochrona środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu.

Kierunki i proponowane działania w obszarze społecznym

1. Promowanie lokalnych liderów i inicjatyw społecznych służących rozwojowi tożsamości regionalnej	
Kierunki	**Proponowane działania**
1.1 Działania na rzecz integracji społeczności lokalnej poprzez tworzenie i realizacje programów kulturalno-animacyjnych.	• Doposażenie, modernizacja i remonty miejsc animacji oraz kultury. • Zwiększenie oferty i wydłużenie czasu funkcjonowania obiektów animacji/kultury (GOK, Biblioteki, świetlice). • Tworzenie przestrzeni do integracji mieszkańców poprzez wykorzystanie różnorodnych narzędzi komunikacji: biuletyn, FB, forum dyskusyjne.
1.2 Upowszechnianie wolontariatu. Zwiększenie współpracy i promowanie aktywności organizacji pozarządowych.	• Wspieranie lokalnych stowarzyszeń, klubów, kół gospodyń wiejskich poprzez zlecanie im zadań publicznych. • Współpraca jednostek publicznych tj. OPS, GOK, Biblioteki, ośrodków wsparcia z organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji wolontariatu młodzieżowego i senioralnego. • Organizowanie cyklicznych wydarzeń promujących działalność społeczną i pracę na rzecz innych. • Wykorzystywanie narzędzi umożliwiających udział mieszkańców w zarządzaniu gminą – konsultacje społeczne, partycypacja. • Organizacja punktu doradczego dla grup nieformalnych z terenu gminy (bezpłatna pomoc prawna w zakresie zakładania i prowadzenia organizacji pozarządowych, pomoc w pisaniu wniosków o dotacje, ich realizacja i rozliczanie).
1.3 Wzrost poziomu tożsamości i wspólnoty lokalnej.	• Działalność animacyjna placówek kultury wykorzystująca lokalną historię i regionalizmy. • Organizacja konkursów, warsztatów, spotkań dotyczących lokalnej historii i tradycji. • Promowanie i nauka regionalizmów poprzez organizację lokalnych wystaw, występów amatorskich – teatr, chór, warsztatów rękodzieła, zajęć kulinarnych. • Tworzenie lokalnych placówek i miejsc muzealnych, pomników pamięci. • Promowanie lokalnych artystów.

2. Świadczenie wysokiej jakości usług edukacyjnych, społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych mających wpływ na standard życia mieszkańców

Kierunki	Proponowane działania
2.1 Wspieranie inicjatyw wykorzystujących infrastrukturę sportową, atrakcje przyrodnicze i turystyczne gminy w celu promowania zdrowego i ekologicznego stylu życia jej mieszkańców	• Organizacja wydarzeń o charakterze sportowym wykorzystującym lokalną infrastrukturę i zasoby przyrodnicze. • Promocja sportu i aktywności mieszkańców - organizacja gminnych rajdów rowerowych, spływów kajakowych, biegów, i maratonów. • Realizacja działań publicznych z zakresu sportu, rekreacji i działań prozdrowotnych z udziałem organizacji pozarządowych i innych podmiotów gminnych. • Edukacja zdrowotna mieszkańców gminy poprzez zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Organizowanie wydarzeń promujących zdrowe odżywianie, zdrowy styl życia i aktywny wypoczynek. • Edukacja ekologiczna mieszkańców poprzez organizację zajęć i wydarzeń służących podniesieniu wiedzy o środowisku i dbaniu o lokalne zasoby.
2.2 Rozwój oświaty i poprawa standardów nauczania	• Organizacja na bazie istniejących i planowanych placówek oświatowych lokalnych centrów kulturowych, sportowych i rekreacyjnych. • Organizowanie dodatkowych zajęć dla uczniów w zakresie wzmocnienia kompetencji kluczowych. • Wykorzystywanie nowoczesnych form i narzędzi edukacji. • Rozwój pozalekcyjnych form kształcenia i samokształcenia młodzieży, dorosłych i seniorów. • Dostosowanie wyposażenia placówek edukacyjnych do zmieniających się warunków i potrzeb edukacyjnych. • Wsparcie dzieci i młodzieży w kształcenie i wszechstronny rozwój. • Wsparcie psychologiczne dla dzieci, młodzieży, rodziców i seniorów. • Organizacja form kształcenia i samokształcenia dla seniorów.
2.3 Rozwój usług profilaktycznych i zdrowotnych	• Poprawa jakości świadczonych usług w ramach podstawowej opieki zdrowotnej świadczonej w ramach kontraktu NFZ • Uruchomienie punktów lub programów z zakresu profilaktyki zdrowotnej – rehabilitacja, fizjoterapia, programy zdrowotne • Wspieranie publicznych i niepublicznych placówek zajmujących się opieką nad osobami zależnymi tj. kluby seniora, usługi opiekuńcze i specjalistyczne

	• Wsparcie i promowanie oddolnych inicjatyw w zakresie integracji osób zagrożonych wykluczeniem, • Rozwój usług publicznych w oparciu o nowe technologie • Wzrost kompetencji zawodowych pracowników sektora publicznego • Wsparcie pracowników sektora publicznego w zakresie zdrowia psychicznego i fizycznego.

3. Przeciwdziałanie wykluczeniu poprzez skuteczny system wsparcia i aktywizacji mieszkańców	
Kierunki	**Proponowane działania**
3.1 Animacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez realizację programów profilaktycznych i terapeutycznych	• Organizacja zajęć aktywizacyjnych dla młodzieży, seniorów i osób niepełnosprawnych. • Wzmocnienie i rozbudowa zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów uzależnień - stała współpraca jednostek publicznych i organizacji pozarządowych w zakresie wsparcia osób uzależnionych i ich rodzin. • Promowanie i stymulowanie do aktywności osób 60+ oraz osób zależnych. • Realizacja projektów międzysektorowych w zakresie tworzenia zintegrowanych usług społecznych i animacyjnych m.in. sąsiedzkie usługi opiekuńcze, teleopieka. • Utworzenie placówki opiekuńczej dla seniorów i osób zależnych. • Utworzenie placówki wsparcia dziennego dla seniorów.
3.2 Przystosowanie gminnej infrastruktury i usług społecznych umożliwiających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	• Modernizacja obiektów gminnych pod kątem dostępności osób ze szczególnymi potrzebami (podjazdy dla niepełnosprawnych, poręcze, tablice informacyjne, windy). • Organizacja imprez i wydarzeń gminnych w miejscach dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami. • Budowa i utrzymanie infrastruktury komunikacyjnej sprzyjającej osobom ze szczególnymi potrzebami (obniżone krawężniki przy chodnikach, szerokie trakty piesze, podjazdy, miejsca parkingowe, autobusy niskopodłogowe). • Likwidacja barier instytucjonalnych i fizycznych w dostępie do usług publicznych.

Wskaźniki realizacji celów w obszarze społecznym

Miernik realizacji	Źródło
• liczba powstałych lokalnych inicjatyw społecznych; • liczba przeprowadzonych konsultacji społecznych; • liczba działających wolontariuszy; • liczba projektów wspierających integrację społeczną; • liczba zrealizowanych projektów z zakresu aktywniej turystyki; • wyniki egzaminów szkolnych; • liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych rocznie na terenie gminy; • ilość programów animacyjnych realizowanych rocznie; • liczba uczestników programów animacyjnych; • ilość projektów zrealizowanych przez organizacje pozarządowe finansowanych przez lokalnej i regionalne programy grantowe; • liczba przeszkolonych pracowników instytucji samorządowych; • liczba zrealizowanych zadań i inwestycji z zakresu poprawy dostępności do miejsc świadczenia usług publicznych.	*dane wewnętrzne Gminy, organizacji pozarządowych, szkół, placówek kultury*

Realizacja założonych celów i przedsięwzięć społecznych będzie miała wpływ na poprawę sytuacji w zakresie sfery edukacji, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, tożsamości kulturowej i społecznej. Aktywizacja mieszkańców i szeroki dostęp do usług społecznych poprawi jakość życia wszystkich mieszkańców. W tym zakresie jako efekty realizacji strategii należy wskazać:

- zwiększenie udziału mieszkańców w życie społeczne i kulturalno-animacyjne gminy;
- wzrost liczby turystów odwiedzających gminę;
- poprawa warunków nauczania na poziomie przedszkolnym, wczesnoszkolnym i szkolnym;
- wzrost aktywności i integracja mieszkańców gminy;
- wzrost liczby osób starszych i niepełnosprawnych objętych usługami opiekuńczymi.

Kierunki i proponowane działania w obszarze gospodarczym

1. Gmina stawiająca na rozwój i inwestycje	
Kierunki	**Proponowane działania**
1.1 Dostosowanie budynków i przestrzeni użyteczności publicznej do aktualnych potrzeb i kierunków rozwoju lokalnej gospodarki	• Modernizacja i remonty budynków i placów użyteczności publicznej. • Rewitalizacja przestrzeni wspólnych stanowiących zasób mieszkańców – place zabaw, siłownie pod chmurką, boiska, skwery, wiaty przystankowe. • Tworzenie ścieżek rowerowych, konnych, pieszych. • Tworzenie jednolitej i zintegrowanej infrastruktury turystycznej.
1.2 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii wspomagających działalność gospodarczą	• Organizacja wsparcia dla przedsiębiorców w zakresie nowych technologii środowiskowych i możliwości ich wykorzystania przy udziale funduszy europejskich – poradnictwo, partnerstwo inwestycyjne. • Powstanie Europejskiego Centrum Innowacji Energetycznych.
1.3 Określenie i przystosowanie terenów pod inwestycje oraz zwiększenie ich atrakcyjności dla potencjalnych inwestorów	• Uzbrojenie terenów inwestycyjnych. • Organizacja infrastruktury około inwestycyjnej –dojazdy, utwardzone drogi, znaki informacyjne, miejsca postojowe. • Promocja gminnych terenów inwestycyjnych w mediach. • Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, letniskowe, usługowe i przemysłowe. • Sukcesywne zwiększenie poziomu kanalizacji gminy. • Usprawnienie komunikacji publicznej między miejscowościami.

2. Wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju gospodarczego w sektorze rekreacji i turystyki	
Kierunki	**Proponowane działania**
2.1 Przygotowanie i promowanie wielobranżowej oferty rekreacyjno-turystycznej	• Promocja usług i przedsiębiorców działających w sferze aktywnej turystyki weekendowej i agroturystyki. • Stworzenie jednolitego systemu oznakowania miejsc historycznych, szlaków turystycznych, pieszych i rowerowych. • Kształtowanie pozytywnego wizerunku gminy w środkach masowego przekazu o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym. • Tworzenie punktów informacji turystycznej – infoboxy, wirtualne tablice, interaktywne mapy.

2.2 Zrównoważony i harmonijny rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej w gminie	• Budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej – ścieżki rowerowe, edukacyjne i historyczne. • Stworzenie sieci ścieżek rowerowych łączących wszystkie miejscowości gminne oraz miejsca szczególnie atrakcyjne turystycznie w gminie. • Rozbudowa miejscowej bazy noclegowej i gastronomicznej. • Rozwój sieci gospodarstw agroturystycznych. • Budowa wiat, przystanków, toalet , miejsc postojowych. • Rozbudowa i budowa stanic wodnych, wypożyczalni sprzętów wodnych i infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej nad ciekami wykorzystywanymi turystycznie. • Zagospodarowanie przestrzeni szczególnie atrakcyjnych turystycznie. • Spójne oznakowanie miejsc o szczególnym znaczeniu przyrodniczym (pomniki przyrody, użytki ekologiczne) i turystycznym i usługowym (punkty noclegowe i gastronomiczne). • Działania informacyjno-edukacyjne o wykorzystaniu zasobów przyrodniczych w turystyce w sposób zrównoważony i bezpieczny dla środowiska naturalnego. • Stworzenie miejsc edukacji wykorzystujący potencjał lokalnych przedsiębiorców np. zagrody edukacyjne. • Tworzenie klimatu i wparcie rozwoju rekreacji wędkarskiej, turystyki konnej, turystyki wodnej oraz wszelkich form aktywnej turystyki.
2.3 Promocja zrównoważonej turystyki we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami	• Powiązanie tras rowerowych i szlaków turystyki pieszej, konnej, kajakowej z zapleczem usługowym. • Organizacja cyklicznych imprez promujących lokalne wyroby, produkty, potrawy, usługi. • Wydarzenia artystyczne służące promocji i dystrybucji produktów regionalnych oraz lokalnych usług. • Promocja miejsc historycznych np. megality, grodzisko, kurhany zarówno dla klienta krajowego, jak i zagranicznego. • Wykorzystanie rozpoznawalnych marek turystycznych np. Kaszuby, Bursztynowy Szlak, Pomorskie Szlaki Konnej, Pomorskie Szlaki Kajakowe do promowania lokalnej turystyki. • Wsparcie przedsiębiorców w promocji własnych usług np. wspólne targi, publikacje.

3. Zwiększenie liczby lokalnych podmiotów gospodarczych o wysokim poziomie kompetencji i kwalifikacji zawodowych	
Kierunki	**Proponowane działania**
3.1 Rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców gminy	• Rozwój usług komercyjnych powiązanych z rolnictwem i turystyką. • Rozwój funkcji produkcyjnej – drobnej wytwórczości i rzemiosła produkcyjnego na terenie gminy. • Organizacja zajęć edukacyjnych oraz kształcenia ustawicznego dla osób dorosłych, które mają służyć podnoszeniu/zmianie kwalifikacji zawodowych. • Programy szkolne podnoszące kwalifikacje zawodowe - nauka przedsiębiorczości, koła zainteresowań. • Organizacja zajęć dla dzieci w terenie np. zagrody edukacyjne, zajęcia w siodle. • Rozwój usług okołoturystycznych związanych z profilaktyką zdrowotną i poprawą zdrowia.
3.2 Rozwój zrównoważonej przedsiębiorczości - wymiana doświadczeń, rozwój współpracy regionalnej i ponadregionalnej	• Wykorzystanie nowych kanałów informacji w kontaktach urząd – przedsiębiorcy (www, sms). Stałe informowanie o szkoleniach, dotacjach, pożyczkach oraz targach branżowych. • Wykorzystanie środków zewnętrznych do inwestowania w infrastrukturę techniczną wspomagających sektor usług MŚP. • Promocja dobrych praktyk i postaw przedsiębiorczych.
3.3 Ułatwienie wejścia na rynek pracy osób niepełnosprawnych, biernych zawodowo	• Kampania informacyjna i wsparcie organizacyjne w uzyskaniu dofinansowania PFRON dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne. • Przystosowanie infrastruktury, budynków i miejsc pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.
3.4 Modernizacja, restrukturyzacja i rozwój rolnictwa	• Zwiększenie ekonomicznej efektywności rolnictwa. • Upowszechnienie ekologicznych form gospodarki rolnej. • Rozszerzenie oferty pozarolniczej działalności gospodarczej. • Poprawa wyposażenia technicznego gospodarstw rolnych. • Podniesienie kwalifikacji producentów rolnych w zakresie prowadzenia zrównoważonego gospodarstwa rolnego. • Wsparcie nowych technologii ekologicznych.

Mierniki realizacji celów w obszarze gospodarczym

Miernik realizacji	Źródło
• ilość nowo powstałych działalności gospodarczych rocznie; • liczba osób korzystających z doradztwa w zakresie zakładania oraz prowadzenia działalności gospodarczej rocznie; • ilość uzbrojonych terenów inwestycyjnych z uregulowanym stanem prawnym do 2030 roku; • ilość inwestycji wykorzystujących OZE w ramach działalności gospodarczej i rolniczej; • liczba wydarzeń rekreacyjno-turystycznych organizowanych rocznie na terenie gminy; • ilość funkcjonujących gospodarstw agroturystycznych /turystycznych do 2030 roku; • liczba miejsc pracy w podmiotach gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy z sektora wypoczynku, turystyki i usług; • liczba osób zarejestrowanych osób bezrobotnych i osób ponownie podejmujących zatrudnienie.	*PUP, GUS, dane wewnętrzne Gminy, przedsiębiorcy*

W odniesieniu do kwestii leżących w obszarze sfery gospodarczej głównymi długofalowymi rezultatami realizacji założeń strategii będzie rozwój gospodarczy gminy. Efekt ten będzie realizowany poprzez rozwój ogólnie pojętej przedsiębiorczości przy rosnącym znaczeniu wysokiej jakości usług turystycznych i rekreacyjnych. Szczegółowe efekty realizacji założeń strategii będą w tym względzie dotyczyły:

- wzrosty liczby turystów odwiedzających gminę;
- oprawy atrakcyjności inwestycyjnej oraz osiedleńczej gminy;
- poprawa warunków do prowadzenia działalności gospodarczej.

Kierunki i proponowane działania w obszarze środowiskowo przestrzennym

1. Atrakcyjne, funkcjonalne i estetyczne zagospodarowanie przestrzeni gminnej	
Kierunki	**Proponowane działania**
1.1 Ład przestrzenny w gminie	• Zagospodarowanie wspólnej przestrzeni gminnej – dbanie o tereny zielone, służące rekreacji, ławki, kosze na śmieci, zieleńce, rabaty, krzewy, klomby. • Tworzenie rekreacyjnych terenów zielonych – parki, skwery, łąki kwietne, ogrody deszczowe. • Utworzenie ścieżek edukacyjnych, rowerowych, tras konnych, pieszych. • Budowa obiektów sportowych. • Utworzenie miasteczka ruchu drogowego.
1.2 Atrakcyjna struktura urbanistyczna gminy	• Dbanie o kondycję substancji mieszkaniowej gminy. • Rozwój terenów pod zabudowę mieszkaniową. • Aktywowanie działań w zakresie rewitalizacji istniejących już zasobów mieszkaniowych. • Przygotowywanie urbanistycznych planów rozwojowych w oparciu o zapotrzebowanie mieszkańców. • Rozwój terenów produkcyjno-usługowych. • Budowa obiektów użyteczności publicznej.
1.3 Dobra infrastruktura komunalna i wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców	• Poprawa przepustowości sieci światłowodowej. • Właściwe zagospodarowanie odpadów stałych (segregacja śmieci). • Usprawnienie transportu publicznego, zwiększenie liczby autobusów i połączeń komunikacyjnych między miejscowościami w gminie. • Działania prewencyjne, oznakowanie dróg, skrzyżowań, znaków ograniczających prędkość. • Budowa i rozbudowa gminnego zasobu mieszkaniowego.
1.4 Dziedzictwo kulturowe	• Dbałość i pielęgnacja miejsc i obiektów zabytkowych. • Tworzenie tematycznych ścieżek edukacyjnych promujących lokalną historię i regionalizmy.

2. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury gminnej	
Kierunki	**Proponowane działania**
2.1 Prawidłowa gospodarka wodno-kanalizacyjna, gazowa i ciepłownicza	• Budowa i modernizacja oraz poprawa wydajności systemu wodno-kanalizacyjnego gminy. • Rozbudowa sieci ciepłowniczej. • Tworzenie zbiorników retencyjnych. • Tworzenie przydomowych oczyszczalni ścieków/zbiorniki bezodpływowe. • Przygotowywanie dokumentacji planistycznej i strategicznej.
2.2 Poprawa nawierzchni dróg, chodników i ścieżek rowerowych na terenie gminy	• Realizacja zaplanowanych inwestycji drogowych. • Remonty i modernizacja gminnej infrastruktury drogowej. • Modernizacja i budowa nowej infrastruktury około drogowej (ścieżki rowerowe i chodniki). • Podnoszenie bezpieczeństwa dróg – oznakowanie, progi spowalniające.
2.3 Modernizacja i rozbudowa energooszczędnego oświetlenia	• Wymiana oświetlenia ulicznego na oświetlenie LED. • Zastosowanie oświetlenia LED w budynkach użyteczności publicznej i instytucjach publicznych. • Promowanie rozwiązań ekologicznych i zastosowanie oświetlenia energooszczędnego w budownictwie indywidualnym.
2.4 Rozbudowa i modernizacja istniejących placówek edukacyjnych, świetlic, placów zabaw	• Budowa i modernizacja istniejących świetlic wiejskich. • Budowa oraz modernizacja placów zabaw i siłowni zewnętrznych. • Przeciwdziałanie degradacji obiektów budowlanych o wartościach architektonicznych, znaczeniu historycznym i społecznym poprzez realizację projektów rewitalizacji, przebudowy i remontów tych obiektów. • Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu renowację obiektów gminnych. • Budowa i modernizacja obiektów rekreacyjno-sportowych i kulturalnych (amfiteatr, kręgielnia, SPA, lodowisko, wodny park zabaw).

3. Ochrona środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu	
Kierunki	**Proponowane działania**
3.1 Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej	• Rozpoznanie lokalnych możliwości i wykorzystanie możliwości zewnętrznego finansowania w celu pozyskiwania energii słonecznej, wiatrowej i wodnej. • Wspieranie inteligentnego zarządzania energią – modernizacja obiektów publicznych w celu zastosowania nowoczesnych rozwiązań. • Obniżenie poziomów emisji zanieczyszczenia powietrza przez modernizację systemów ogrzewania oraz edukację w tym zakresie. • Utworzenie klastra energetycznego. • Powstanie Europejskiego Centrum Innowacji Energetycznych.
3.2 Rozwój odnawialnych źródeł energii poprzez wykorzystanie energii wiatrowej, słonecznej i wodnej	• Zastosowanie OZE (lampy solarne, hybrydowe, panele fotowoltaiczne) w oświetleniu ulicznym, drogowym i budynkach użyteczności publicznej. • Wykorzystywanie nowych rozwiązań technologicznych służących powstaniu sieci ciepłowniczej z zastosowaniem źródeł odnawialnych. • Tworzenie magazynów energii. • Utworzenie stacji wodorowych/stacji ładowania pojazdów elektrycznych.
3.3 Promocja dbałości o stan środowiska, w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju i edukacja ekologiczna	• Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy. • Konsultacje społeczne, partycypacja, wspólne opiniowanie dokumentów - wykorzystanie narzędzi umożliwiających udział mieszkańców w decyzjach dotyczących inwestycji środowiskowych oraz integrujących w lokalne środowisko przyrodnicze. • Promowanie i pomoc w uzyskaniu dofinansowania na indywidualne działania proekologiczne - wymiana kopciuchów, likwidacja pokryć azbestowych, foli rolniczych. • Dbanie o pomniki przyrody i inne formy jej ochrony.

Mierniki realizacji celów w obszarze środowiskowo-przestrzennym

Miernik realizacji	Źródło
• długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg km/rocznie; • długość zmodernizowanych ścieżek rowerowych szt./rocznie; • całkowity koszt inwestycji na drogi publiczne w gminie [zł]; • ilość zmodernizowanych lamp energooszczędnych; • ilość instalacji OZE w przestrzeni gminnej; • liczba mieszkańców zaangażowanych w przedsięwzięcia o charakterze ekologicznym; • liczba zmodernizowanych źródeł ciepła; • liczba placów zabaw, boisk, otwartych siłowni; • ilość punktów oświetlenia ulicznego.	*GUS, dane wewnętrzne Gminy*

W kontekście uwarunkowań leżących po stronie sfery środowiskowo-przestrzennej głównymi efektami realizacji założeń strategii będzie oddziaływanie na poprawę jakości środowiska naturalnego oraz rozwój infrastruktury komunalnej na terenie gminy. W tym zakresie efektami realizacji założeń strategii będą:

- poprawa jakości dróg i infrastruktury około drogowej;
- poprawa bezpieczeństwa drogowego;
- rozbudowa infrastruktury rowerowej;
- poprawa stanu środowiska naturalnego;
- wzrost wiedzy i świadomości mieszkańców dotyczącej ochrony środowiska i zachowań proekologicznych.

Ramy finansowe i źródła finansowania

Podstawą wdrożenie strategii jest przygotowanie i prawidłowa realizacja budżetów gminy Potęgowo i Wieloletnich Prognoz Finansowych. Uchwalanie i wykonanie kolejnych budżetów skorelowane być musi z konkretnymi programami, projektami i zadaniami realizującymi zapisy z dokumentu planistycznego. Realizacja zapisów strategii wymaga integracji wielu strumieni środków finansowych. W perspektywie do roku 2030 do źródeł finansowania przedsięwzięć strategicznych będą należały:

- ✓ środki pochodzące z budżetu Gminy oraz samorządu terytorialnego szczebla powiatowego i regionalnego,
- ✓ środki pochodzące z budżetu państwa;
- ✓ środki z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO);
- ✓ środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej – fundusze europejskie na lata 2021-2027 pochodzące z: programu regionalnego dla województwa pomorskiego, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności (FS), Europejskiego Funduszu Społecznego + (EFS+) i innych funduszy oraz programów zarządzanych centralnie (Programy Komisji Europejskiej);
- ✓ fundusze europejskie związane z kolejną perspektywą budżetową;
- ✓ środki pochodzące z międzynarodowych instytucji finansowych;
- ✓ fundusze celowe np. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg;
- ✓ inne fundusze np. Fundusze Norweskie, Fundusze EOG;
- ✓ środki sektora pozarządowego;
- ✓ środki prywatne, w tym w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego, środki pochodzące ze zwrotnych instrumentów finansowych.

Lata 2023-2030 uwzględnione w strategii będą charakteryzował się dwoma trendami.

Pierwszym będzie stopniowe zmniejszanie się środków unijnych na rzecz wzrastającej roli źródeł krajowych. Proces ten będzie wspomagany zwiększeniem środków z budżetu państwa, ale także powiększającą się sferą partnerstw publiczno-prywatnych i wykorzystaniem prywatnych środków do finansowania projektów publicznych.

Drugim trendem będzie zwiększająca się rola środków zwrotnych (pożyczkowych) kosztem strumienia dotacji.

Realizacja ustaleń Strategii Rozwoju Gminy Potęgowo do roku 2030 będzie przebiegała zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi i zakresem kompetencji gminy (zadania własne) oraz innych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań na jej terenie (zadania nie leżące w kompetencjach gminy).

Poniższa tabele przedstawia schemat podstawowych źródeł z jakich będą mogły pochodzić środki finansowe na pokrycie kosztów realizacji założeń poszczególnych celów szczegółowych i operacyjnych strategii.

Cel:	**1. Promowanie lokalnych liderów i inicjatyw społecznych służące rozwojowi tożsamości regionalnej**	**2. Świadczenie wysokiej jakości usług edukacyjnych, społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych mających wpływ na standard życia mieszkańców**	**3. Przeciwdziałanie wykluczeniu poprzez skuteczny system wsparcia i aktywizacji mieszkańców**
OBSZAR SPOŁECZNY			
Źródła finansowania			
środki własne			
Fundusze strukturalne UE z perspektywy 2021-2027 i kolejnych budżetów			
Narodowy Instytut Kultury			
Środki będące w gestii LGD			
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej			
Samorząd Województwa Pomorskiego			
RFIL			
NPRCz			

Cel:	1. Gmina stawiająca na rozwój i inwestycje	2. Wykorzystanie walorów przyrodniczych do rozwoju gospodarczego w sektorze rekreacji i turystyki	3. Zwiększenie liczby lokalnych podmiotów gospodarczych o wysokim poziomie kompetencji i kwalifikacji zawodowych
OBSZAR GOSPODARCZY			
Źródła finansowania			
środki własne			
Fundusze strukturalne UE z perspektywy 2021-2027 i kolejnych budżetów			
Środki będące w gestii LGD			
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej			
Budżet Państwa			
Samorząd Województwa Pomorskiego			
WFOŚiG			
NFOŚiGW			
RFIL			
NPRCz			

Cel:	1. Atrakcyjne, funkcjonalne i estetyczne zagospodarowanie przestrzeni gminnej	2. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury gminnej	3. Ochrona środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu
OBSZAR ŚRODOWISKOWO-PRZESTRZENNY			
Źródła finansowania			
środki własne			
Fundusze strukturalne UE z perspektywy 2021-2027 i kolejnych budżetów			
Środki będące w gestii LGD			
Fundusz Dróg Samorządowych			
Budżet Państwa			
Samorząd Województwa Pomorskiego			
WFOŚiG			
NFOŚiGW			
RFIL			

WFOŚiG – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku;

NGOŚiF – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;

RFIL – Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych;

NPRCz – Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa.

Obszary strategicznej interwencji określone w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego

W Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 wyznaczono obszary strategicznej interwencji w podziale na cztery subregiony w z zakresem planowanych działań. Gmina Potęgowo należy do:

1. regionalnego systemu obszarów chronionych i powiązań ekologicznych, złożonych z prawnych form ochrony przyrody oraz korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnym i subregionalnym;
2. subregionu słupskiego obejmującego powiaty: bytowski, lęborski, słupski i m. Słupsk;
3. do gmin położonych wzdłuż infrastruktury regionalnych korytarzy transportowych- korytarz północny (Łęczyce, Nowa Wieś Lęborska, Lębork, Potęgowo, Damnica, Słupsk (gm.), Słupsk, Kobylnica).

Kluczowe interwencje wskazane w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 dla tego typu obszarów funkcjonalnych obejmują następujące zagadnienia:

- ✓ adaptacja do zmian klimatu oraz wzrost odporności na negatywne skutki zmian klimatu, w szczególności: zabezpieczenie przed powodzią i suszą, w tym ochrona terenów naturalnej retencji wodnej, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury;
- ✓ ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz różnorodności biologicznej, a także rozwój terenów zieleni;
- ✓ zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne użycie oraz maksymalizacja skali recyklingu odpadów;
- ✓ zagospodarowanie odpadów medycznych i weterynaryjnych, a także innych niebezpiecznych;
- ✓ zapewnienie wody pitnej dobrej jakości oraz rozwój i unowocześnianie gospodarki ściekowej i osadowej w sektorze komunalnym;
- ✓ doskonalenie narzędzi monitorowania stanu środowiska, zagrożeń naturalnych i szybkiego alarmowania;
- ✓ rozwój OZE, m.in. poprzez wzmacnianie energetyki obywatelskiej, w tym w połączeniu z likwidacją źródeł tzw. niskiej emisji, a także tworzenie wysp energetycznych, klastrów energii oraz spółdzielni energetycznych;
- ✓ poprawa jakości powietrza, w tym eliminacja smogu poprzez rozwój gospodarki niskoemisyjnej w sektorze publicznym, mieszkalnictwie, energetyce (kogeneracja wraz z miejskimi systemami ciepłowniczymi oraz usługi zapewniania komfortu termicznego w budynkach) oraz przedsiębiorstwach;

- ✓ kształtowanie współodpowiedzialności mieszkańców za ich stan zdrowia;
- ✓ intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych i innych chorób znamiennych epidemiologicznie, w tym z wykorzystaniem potencjału pracodawców oraz NGO;
- ✓ rozwój usług e-zdrowia, w tym telemedycyny;
- ✓ dostosowanie zasobów organizacyjnych ochrony zdrowia i ich funkcji do rzeczywistych potrzeb (kadry, usługi, infrastruktura, sprzęt medyczny);
- ✓ deinstytucjonalizacja usług zdrowotnych, zwłaszcza w psychiatrii i opiece długoterminowej;
- ✓ upowszechnianie opieki koordynowanej i środowiskowej oraz współdziałania opieki zdrowotnej z systemem usług społecznych;
- ✓ rozbudowa szerokopasmowej infrastruktury dostępowej (ostatniej mili);
- ✓ poprawa dostępności i jakości oferty edukacji przedszkolnej;
- ✓ rozwój edukacji regionalnej i etnicznej;
- ✓ skuteczna i trwała integracja imigrantów, w tym poprzez działania z obszaru edukacji, kultury, zdrowia i pomocy społecznej;
- ✓ zachowanie i upowszechnienie dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego;
- ✓ rozwój infrastruktury (instytucji) kultury, e-kultury oraz oferty uwzględniającej zagadnienia różnorodności kulturowej i dialogu obywatelskiego;
- ✓ realizacja kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- ✓ rozwój infrastruktury transportu zbiorowego (liniowej i węzłowej);
- ✓ tabor niskoemisyjny, w tym zeroemisyjny;
- ✓ taryfowa, biletowa i organizacyjna integracja transportu publicznego;
- ✓ moderowanie popytu w indywidualnym transporcie samochodowym;
- ✓ rozwój współdzielonych środków transportu;
- ✓ wzmacnianie zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw do zmiennych warunków rynkowych i technologicznych;
- ✓ kompleksowa oferta wsparcia sfery B+R oraz komercjalizacji rozwiązań B+R;
- ✓ umiędzynarodowienie uczelni oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy uczelniami w regionie;
- ✓ kompleksowa oferta wsparcia dla inwestorów (nowych i obecnych w regionie);
- ✓ rozwój kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb regionalnej gospodarki (w szczególności ISP oraz branż kluczowych dla gospodarki regionu);
- ✓ poprawa dostępności i jakości oferty zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat 3;
- ✓ poprawa jakości, kompleksowości i dostępności oferty czasu wolnego, w tym turystycznej, sportowej i kulturalnej dla mieszkańców i turystów;
- ✓ rozwój współpracy wszystkich interesariuszy w oparciu o modele zarządzania ruchem turystycznym;

- ✓ zapewnienie efektywnego multimodalnego dostępu do portów w Gdańsku i w Gdyni oraz do kluczowych centrów logistycznych w regionie.

Zdefiniowane w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego interwencje w sposób priorytetowy są kierowane do subregionów. Zakres interwencji przypisanych do subregionu słupskiego ma jednak charakter ramowy i nie wyklucza możliwości realizacji także innych kierunków działań na terenie poszczególnych obszarów funkcjonalnych. W ramach procesu wdrażania strategii realizowane będą również przedsięwzięcia partnerskie o charakterze lokalnym. Może to dotyczyć takich obszarów tematycznych jak: integracja taryfowa, biletowa i organizacyjna transportu publicznego, kształcenie zawodowe i ustawiczne, sieciowe produkty turystyczne, czy wsparcie imigrantów.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej w Gminie Potęgowo oparte jest o dokument Zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Potęgowo uchwalony Uchwałą Rady Gminy Potęgowo Nr L/469/2022 z dnia 04 sierpnia 2022 r.

Z obowiązującego studium wynika, że głównym celem przestrzennym gminy jest kształtowanie atrakcyjnego środowiska. Określono w nim także strategiczne cele rozwoju gminy tj.: [1] korelacja wszelkich działań rozwojowych związanych z kształtowaniem zagospodarowania przestrzennego podejmowanych na obszarze gminy; [2] tworzenie sprawnie i zgodnie funkcjonującej struktury przestrzennej, złożonej z terenów przyrodniczych, terenów rolniczych oraz terenów zurbanizowanych, [3] stworzenie warunków dla podniesienia standardu życia ludności na obszarze gminy, [4] stworzenie warunków dla rozwoju energetyki odnawialnej, [5] ochrona i zachowanie najcenniejszych elementów środowiska przyrodniczego na obszarze gminy oraz [6] zachowanie i ekspozycja walorów dziedzictwa kulturowego na obszarze gminy. Jednocześnie na strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy wpływają założenia dokumentów planistycznych opracowanych na poziomie kraju (Koncepcji Zagospodarowania Kraju do 2030) i regionu (Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030).

Poniżej przedstawiono najważniejsze zapisy w/w dokumentów nawiązujące do struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK 2030)

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (przyjęta Uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r.) określa zasady prowadzenia polityki przestrzennej przede wszystkim w oparciu o ustrojową zasadę zrównoważonego rozwoju i wynikające z niej zasady planowania publicznego:

- zasadę racjonalności ekonomicznej – to prowadzenie polityki przestrzennej przez gminę poparte oceną korzyści oraz strat społecznych, gospodarczych i środowiskowych i przestrzennych w możliwie długim czasie;

- zasadę preferencji regeneracji (odnowy) nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę;

- zasadę oszczędnego i efektywnego gospodarowania przestrzenią oznaczającą przeciwdziałanie rozproszeniu zabudowy poprzez intensyfikację procesów urbanizacyjnych na obszarach zagospodarowania;

- zasadę minimalizowania energochłonności struktur opartej na kształtowaniu racjonalnych struktur przestrzennych pod względem dostępności transportowej i wykorzystania energii;

- zasadę przezorności ekologicznej polegającej na niepodejmowaniu działań lub rozstrzygnięć, które mogą w znacząco oddziaływać na środowisko bez wystarczającego rozeznania skali możliwej antropopresji i zmian środowiskowych przy jednoczesnym podjęciu wszelkich możliwych środków zapobiegawczych;

- zasadę kompensacji ekologicznej oznaczającej zespół działań doprowadzających do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie oraz wyrównywania szkód w środowisku wynikających z rozwoju i zmian w przestrzeni;

- zasadę hierarchiczności celów zapewniającą koordynację działalności wszystkich podmiotów podejmujących decyzję z poszanowaniem subsydiarności organizacji władz samorządowych;

- zasadę spójności terytorialnej polegającej na kształtowaniu przestrzeni w oparciu o wykorzystanie i budowanie sieci wzajemnych powiązań pomiędzy obszarami posiadającymi oraz rozwijającymi potencjał o charakterze unikatowym;

- zasadę redukcji napięć i konfliktów opartej na kształtowaniu przestrzeni minimalizującej negatywne skutki ekologiczne, gospodarcze oraz estetyczne;

- zasadę udział społeczeństwa w planowaniu przestrzennym polegającą na włączaniu lokalnej społeczności w procesie planistycznym poprzez szeroką i aktywną partycypację społeczną.

Cel strategiczny polityki przestrzennego zagospodarowania kraju sformułowany został jako: Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągania ogólnych celów rozwojowych - konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie. Osiągnięcie tego celu musi odbywać się z zachowaniem spójności przyrodniczo-kulturowej, służącej realizacji konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju. Dla realizacji celu strategicznego w KPZK 2030 określono sześć ściśle powiązanych i wzajemnie dopełniających się celów.

Spośród nich do obszaru obejmującego gminę Potęgowo można odnieść następujące praktyki:

- poprawa **spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju** poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów;

- poprawa **dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych** (w tym dla rozwojowych obszarów wiejskich) poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej, poprzez obligatoryjną współpracę gmin w obszarach funkcjonalnych w zakresie transportu, poprawę dostępności

ośrodków subregionalnych oraz obszarów wiejskich, poprawę dostępności do obszarów o najniższym poziomie dostępności czasowej do największych miast oraz zmniejszenie zewnętrznych kosztów transportu;

- kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie **wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych** poprzez integrację działań w zakresie funkcjonowania spójnej sieci ekologicznej kraju jako podstawa ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych, przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej, wprowadzenie gospodarowania krajobrazem zgodnie z zapisami Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, racjonalizację gospodarowania ograniczonymi zasobami wód powierzchniowych i podziemnych kraju, w tym zapobieganie występowaniu deficytu wody na potrzeby ludności i rozwoju gospodarczego, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów, zmniejszenie obciążenia środowiska powodowanego emisjami zanieczyszczeń do wód, atmosfery i gleby, zabezpieczenie cennych gospodarczo złóż kopalin i zwiększenie wykorzystania surowców wtórnych;

- zwiększenie **odporności na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego** oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa poprzez przeciwdziałanie zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego i odpowiednie reagowanie na to zagrożenie, zwiększenie poziomu zabezpieczenia przed ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi i antropogenicznymi, kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa;

- przywrócenie i utrwalenie **ładu przestrzennego**, wprowadzenie zintegrowanego (spójnego i hierarchicznego) systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego zdolnego do efektywnej koordynacji działań podmiotów publicznych i polityk publicznych mających największe znaczenie dla zagospodarowania przestrzennego na różnych poziomach zarządzania, uporządkowanie regulacji zapewniających sprawność i powszechność działania systemu planowania przestrzennego, a także wzmocnienie instytucjonalne i jakościowe planowania przestrzennego.

Przedmiotem polityki przestrzennego zagospodarowania kraju jest całe jego terytorium, a jej cele i instrumenty są zróżnicowane w zależności od specyfiki poszczególnych obszarów i ukierunkowane na wykorzystanie ich specyficznego potencjału geograficznego dla osiągania celów rozwojowych kraju.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030 (przyjęty Uchwałą Nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r.) określa wizję zagospodarowania przestrzennego województwa, jego politykę przestrzenną oraz system jego realizacji. W odniesieniu do strategicznych celów oraz ustalonych kierunków działań w ramach poszczególnych celów odnoszących się do obszaru gminy Potęgowo zawartych w Planie Zagospodarowania Województwa Pomorskiego wyróżnić możemy w szczególności zasady:

Cel 1 – Kierunek - Kształtowanie struktur sieci osadniczej zgodnie z wymogami ładu przestrzennego (1.1.):

- zasada kształtowania zrównoważonej struktury funkcjonalno-przestrzennej sieci osadniczej poprzez przyjęcie hierarchii, określającej rangę i wynikającą z niej rolę poszczególnych ośrodków (1.1.1.);
- zasada pierwszeństwa wykorzystania obszarów istniejącego zagospodarowania oraz ograniczania rozwoju osadnictwa na terenach otwartych (1.1.4.);
- zasada kształtowania zwartych przestrzennie jednostek osadniczych, minimalizująca tereno-chłonność oraz potrzeby związane z ich obsługą, ograniczająca ich negatywny wpływ na środowisko oraz sprzyjająca rozwijaniu więzi społecznych, polegająca na [1] uwzględnianiu w planowaniu przestrzennym modelowych wzorców rozwojowych jednostek osadniczych, przeciwdziałających amorficznemu, niekontrolowanemu przyrostowi zagospodarowania, [2] domykaniu granic zainwestowania, tzn. wyznaczaniu obszarów rozwojowych tak, aby ekspansja zainwestowania na każdym etapie kształtowała czytelną krawędź pomiędzy terenami zainwestowanymi i terenami otwartymi i zapewniała budowę całościowych, kompaktowych struktur [3] unikaniu pasmowego rozwoju zabudowy wzdłuż głównych, tranzytowych ciągów komunikacyjnych (1.1.5.)

Cel 1 – Kierunek - Kształtowanie wysokiej jakości środowiska mieszkaniowego (1.2.):

- zasada zapewnienia odpowiedniej dostępności terenów mieszkaniowych do: podstawowych usług publicznych, transportu zbiorowego, przestrzeni publicznych, przy czym przez odpowiednią dostępność należy rozumieć wzajemne rozmieszczenie funkcji mieszkaniowych oraz funkcji związanych z ich bezpośrednią obsługą, zapewniające dojście piesze i dojazd rowerem w sposób bezpieczny oraz możliwie najkrótszy (1.2.1.);
- zasada określania w planowaniu lokalnym standardów dostępności przestrzennej do podstawowych usług publicznych jako obowiązującego programu zagospodarowania terenów

mieszkaniowych, określającego rezerwę terenową dla potrzeb lokalizacji tych usług, proporcjonalną do liczby ludności w zasięgu ich obsługi (1.2.2.);

- zasada zapewnienia odpowiedniej dostępności terenów mieszkaniowych do infrastruktury technicznej (...) warunkującej poziom życia zgodny ze współczesnymi standardami cywilizacyjnymi, przy czym w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków należy uwzględnić budowę urządzeń służących zaopatrzeniu w wodę realizowaną jednocześnie z rozwiązaniem spraw gospodarki ściekowej, w szczególności poprzez równoczesną budowę systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków (1.2.3.);

Cel 1 – Kierunek - Racjonalizacja rozmieszczenia oraz poprawa dostępności infrastruktury społecznej i usług publicznych (1.3.):

- zasada realizacji nowych lub dostosowania istniejących obiektów i urządzeń usług publicznych z uwzględnieniem potrzeb wszystkich użytkowników, w tym osób o ograniczonej mobilności i percepcji, zgodnie z wymogami projektowania uniwersalnego (1.3.6.);

Cel 2 – Kierunek - Wzmacnianie całorocznej i atrakcyjnej oferty turystycznej w oparciu o zasoby i walory przyrodniczo-kulturowe, krajobrazowe i funkcje metropolitalne (2.3.):

- zasada harmonijnego kształtowania zagospodarowania rekreacyjnego i wypoczynkowego, realizowana między innymi przez: 1) uzależnienie rozwoju nowych terenów budownictwa letniskowego od ich wyposażenia w infrastrukturę ochrony środowiska, 2) uwzględnianie naturalnych właściwości terenu i ograniczanie negatywnego oddziaływania zagospodarowania rekreacyjnego i jego następstw na zasoby przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe (2.3.4.);
- zasada kształtowania ponadregionalnych i regionalnych tras rowerowych (2.3.8.);
- zasada kształtowania ponadregionalnych i regionalnych szlaków wodnych (2.3.9.);

Cel 2 – Kierunek - Kształtowanie racjonalnej struktury przestrzennej sieci transportowej (2.4.):

- zasada kształtowania struktury ponadregionalnej i regionalnej sieci transportowej województwa w oparciu o korytarze transportowe (2.4.1);
- zasada hierarchizacji sieci dróg ponadregionalnych i regionalnych (2.4.4.);

Cel 2 – Kierunek - Zwiększanie stopnia bezpieczeństwa energetycznego i sprawności systemów produkcji, przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej i cieplnej, gazu, ropy naftowej oraz produktów ropopochodnych (2.5.):

- zasada rozmieszczenia obszarów pod lokalizację biogazowni (z wyłączeniem biogazowni rolniczych) o mocy powyżej 0,5 MW, z uwzględnieniem ich strefy ochronnej o szerokości

nie mniejszej niż 300 metrów od istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej, z uwzględnieniem warunków wietrznych. Każde odstępstwo (in minus) od wyżej określonej odległości wymaga indywidualnego uzasadnienia w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (2.5.4.);

- zasada rozbudowy, przebudowy i budowy sieci przesyłowych, dystrybucji oraz stacji energetycznych dla wyprowadzenia mocy z nowych systemów (budowa linii 400) (2.5.5).

Cel 3 – Kierunek - Zachowanie i odtwarzanie zasobów środowiska przyrodniczego i jego spójności (3.1.):

- zasada zachowania i kształtowania spójności regionalnego systemu ekologicznego, w skład którego wchodzą istniejące obszary chronione oraz obszary potencjalne do objęcia ochroną (cenne przyrodniczo), a także system płatów i korytarzy ekologicznych (3.1.1.);
- zasada zachowania ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej ekosystemów leśnych i dolinnych (zwłaszcza w obszarach korytarzy ekologicznych) w miejscach przecięcia z infrastrukturą transportową o charakterze barier antropogenicznych (3.1.3);
- zasada bezwzględnego zachowania trwałości gruntów leśnych oraz naturalnych cieków i zbiorników wodnych, w granicach korytarzy ekologicznych, przy zachowaniu ich dotychczasowego gospodarczego wykorzystania, z uwzględnieniem uzasadnionej potrzeby ich przeznaczenia na cele publiczne (3.1.4.);

Cel 3 – Kierunek - Ograniczenie emisji zanieczyszczeń środowiska (3.3.):

- zasada ograniczania stosowania indywidualnych systemów zbierania i oczyszczania ścieków bytowych na obszarach aglomeracji ściekowych (3.3.1.);
- zasada uwzględniania w dokumentach planistycznych gmin uwarunkowań wynikających z planu gospodarki odpadami dla województwa pomorskiego (3.3.11.);

Podsumowując ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej gminy są zgodne z podstawowymi zasadami polityki przestrzennego zagospodarowania województwa pomorskiego ujętymi w „Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030”.

Cele przestrzenne zagospodarowania terenów gminy

Strategiczne cele rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy Potęgowo stanowią korelację wszelkich działań rozwojowych związanych z kształtowaniem zagospodarowania przestrzennego podejmowanych na obszarze gminy. Prowadzą do zrównoważonego wykorzystanie istniejących zasobów dla rozwoju gminy oraz tworzenie sprawnie i zgodnie funkcjonującej struktury przestrzennej złożonej z terenów przyrodniczych, terenów rolniczych i terenów zabudowanych. Cele te umożliwiają stworzenie

warunków dla podniesienia standardu życia ludności na obszarze gminy przy zachowaniu wysokiej jakości środowiska przyrodniczego. Nadrzędną wartością jest ochrona i zachowanie najcenniejszych elementów środowiska przyrodniczego oraz zachowanie i ekspozycja walorów dziedzictwa kulturowego i naturalnego gminy Potęgowo.

Główny cel przestrzenny gminy (za Zmianą Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Potęgowo) to kształtowanie atrakcyjnego środowiska. Zgodnie z wytycznymi dotyczącymi sporządzania dokumentów planistycznych uwzględniono podział na środowisko społeczne, gospodarcze i przyrodnicze.

Cele przestrzenne kształtowania środowiska społecznego:	Cele przestrzenne rozwoju gospodarczego:	Cele przestrzenne kształtowania środowiska przyrodniczego:
✓ kształtowanie wysokiej jakości środowiska życia mieszkańców; ✓ utrzymanie i rozwój historycznie ukształtowanej sieci osadniczej; ✓ kształtowanie struktur osadniczych oszczędnych ekonomicznie pod względem ich funkcjonowania; ✓ stworzenie warunków dla rozwoju funkcji usługowych i zapewnienie mieszkańcom podstawowego standardu dostępu do usług; ✓ stworzenie warunków dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych mieszkańców gminy oraz rozwój funkcji osiedleńczych na jej terenie; ✓ stworzenie warunków do modernizacji i podnoszenia standardu życia we wsiach popegeerowskich; ✓ wykształcenie w strukturze przestrzennej gminy ośrodków budujących tożsamość lokalną.	✓ stworzenie warunków dla rozwoju funkcji przemysłowych i innego zagospodarowania komercyjnego na obszarze gminy; ✓ rozwój funkcji rolniczych i okołorolniczych przy zachowaniu istniejących walorów glebowych dla potrzeb gospodarki rolnej; ✓ stworzenie warunków dla rozwoju energetyki odnawialnej; ✓ stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu transportowego i komunikacyjnego w gminie; ✓ stworzenie warunków dla racjonalnego rozwoju funkcji turystycznych i rekreacyjnych; ✓ racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu dla rozwoju gospodarczego gminy; ✓ stworzenie warunków dla rozwoju oferty inwestycyjnej gminy.	✓ zachowanie unikatowych walorów środowiska przyrodniczego; ✓ zachowanie dużego stopnia zróżnicowania środowiska przyrodniczego i krajobrazu naturalnego; ✓ ochrona, utrzymanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego i krajobrazu; ✓ utrzymanie czasowej i przestrzennej ciągłości ekosystemów; ✓ zrównoważony rozwój funkcji osiedleńczych, turystycznych i rekreacyjnych; ✓ modernizacja i rozwój wyposażenia terenów zabudowanych w systemy infrastruktury ochrony środowiska.

Wszystkie cele przestrzenne znajdują swoje odbicie w celach operacyjnych strategii i mają wpływ na założenia do Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Potęgowo, które uwzględniają [1] **środowisko zamieszkania** dotyczącego głównie mieszkańców gminy, [2] **środowisko gospodarcze**, związane z istniejącymi i potencjalnymi terenami o charakterze przemysłowym i komercyjnym w gminie oraz [3] **środowisko rekreacyjne** związane z intensywnym rozwojem funkcji turystycznej i wypoczynkowej gminy.

Środowisko zamieszkania

Warunki sprzyjające zwiększeniu atrakcyjności gminy Potęgowo jako miejsca zamieszkania to:

- ✓ oferta atrakcyjnych i uzbrojonych gruntów pod zabudowę mieszkaniową;
- ✓ szeroka i dostępna oferta usług społecznych w gminie zapewniająca komfort zamieszkania;
- ✓ dostateczna ilość miejsc pracy w gminie lub w niedalekim sąsiedztwie;
- ✓ dostęp do szkolnictwa, w tym fachowego na poziomach podstawowym i średnim;
- ✓ sprawna komunikacja zewnętrzna i wewnętrzna.

Konieczne jest:

1) zapewnienie terenów pod budownictwo mieszkaniowe;
2) spójna koncepcja rozwoju przestrzennego poszczególnych miejscowości;
3) zorganizowanie systemu przestrzeni publicznych, a w nim funkcji usługowych i publicznych zlokalizowanych w sposób zapewniający kształtowanie się centrów usługowych;
4) stworzenie wysokiej jakości, atrakcyjnej przestrzeni zurbanizowanej w centrum wsi gminnej;
5) rozwój efektywnych systemów transportowych, w tym SKM;
6) intensyfikacja i racjonalizacja zagospodarowania nieruchomości niezabudowanych w obrębie istniejących terenów zabudowanych;
7) koncentracja nowej zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych;
8) odpowiednie wielkości działek zapewniające prawidłowe funkcjonowanie terenów mieszkaniowych;
9) sieć infrastruktury technicznej zaprojektowana i wykonana w sposób ekonomiczny i zapewniający sprawną obsługę terenów zainwestowanych;
10) sieć infrastruktury przygotowana do obsługi terenów inwestycyjnych;
11) sieć komunikacyjna dostosowana do potrzeb transportowych (w tym ścieżki rowerowe);
12) sprawne powiązania wewnątrzgminne zapewniające bezproblemowe dojazdy do szkół i bezproblemowe dojazdy do szkół i miejsc pracy oraz korzystanie z oferowanych przez ośrodki centralne usług;

13) drogi wewnątrzosiedlowe oraz drogi prowadzące do osad zapewniające sprawną obsługę terenów zainwestowanych;
14) formy zabudowy wkomponowane w otoczenie i zapewniające zachowanie harmonijnego, atrakcyjnego krajobrazu;
15) zapewnienie racjonalnej (odpowiedniej) odległości od zabudowań mieszkalnych uciążliwych inwestycji (żwirownie, przemysłowy chów zwierząt, itp.).

Środowisko gospodarcze

Warunki konieczne dla wzrostu potencjału gospodarczego gminy Potęgowo to:

- ✓ sprawne powiązania komunikacyjne z Trójmiastem i Słupskiem;
- ✓ sprawny system informacji na temat gminy możliwości inwestycyjnych na terenie gminy;
- ✓ szeroka oferta profesjonalnie przygotowanych terenów inwestycyjnych;
- ✓ system zachęt dla inwestorów;
- ✓ wzrost aktywności gospodarczej (ekonomicznej) mieszkańców gminy.

Niezbędne są:

1) przygotowane tereny komercyjne pozwalające na lokalizację i funkcjonowanie inwestycji różnego typu;
2) sieć infrastruktury technicznej przygotowana do sprawnego i niezagrażającego środowisku przyrodniczemu funkcjonowania terenów inwestycyjnych;
3) sieć komunikacyjna dostosowana do potrzeb transportowych funkcji komercyjnych;
4) struktura funkcjonalna miejscowości pozwalająca na rozwój przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej mieszkańców.

Środowisko rekreacyjne

Warunki konieczne dla rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej na terenie gminy to:

- ✓ sprawne powiązania komunikacyjne z Trójmiastem, strefą brzegową i Słupskiem;
- ✓ komplementarny program rozwoju turystyki na terenie gminy Potęgowo;
- ✓ sprawny system informacji i promocji turystycznej gminy;
- ✓ rozwinięta działalność agroturystyczna na terenie gminy;
- ✓ rozwinięty atrakcyjny system infrastruktury turystycznej (np. szlaki piesze, rowerowe, kajakowe, przystanie kajakowe, pola biwakowe, infrastruktura sportowa itp.);
- ✓ atrakcje i produkty turystyczne, krajoznawcze i kulturowe;

- ✓ szeroka oferta usług w gminie zapewniająca atrakcyjność i komfort pobytu (gastronomia, noclegi).

Wymagana jest:

1) dostosowana ilość i wielkość miejscowości (jednostek osadniczych) do pojemności środowiska przyrodniczego;
2) spójna koncepcja rozwoju przestrzennego dla obszarów przewidzianych pod rozwój funkcji turystyczną, rekreacyjnych oraz mieszkaniowych i innych;
3) zorganizowany system przestrzeni publicznych w miejscowościach atrakcyjnych turystycznie lub obsługujących ruch turystyczny;
4) sieć komunikacyjna dostosowana do potrzeb rekreacyjnych (oznakowanie, parkingi, ścieżki rowerowe, szalki turystyczne itp.);
5) harmonijnie kształtowany, atrakcyjny krajobraz gminy;
6) jednolita i odpowiednia promocja walorów i usług turystycznych z obszaru gminy.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Potęgowo uwzględnia ciągłość realizacji polityk społeczno- gospodarczych i przestrzennych oraz uwzględnia regionalną politykę rozwoju określoną w dokumentach strategicznych. Zgodnie z zapisami zawartymi w „Zmianie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Potęgo" sieć osadniczą gminy tworzą 32 miejscowości skupione w 28 sołectwach. Gmina Potęgowo położona jest w północno-zachodniej części województwa pomorskiego, we wschodniej części powiatu słupskiego, na wysoczyznach Damnickiej i Polanowskiej. Jej północno-wschodnią część zajmuje dolina rzeki Łeby, a część zachodnią w kierunku południkowym przecina dolina rzeki Łupawy.

Lokalizacja gminy jest bardzo korzystna komunikacyjnie. Gmina położona jest na jednym z najważniejszych szlaków transportowych północnej Polski, łączącej dwie największe aglomeracje portowe Szczecin i Gdynię, Niemcy z północną i północno –wschodnią Polską oraz Obwodem Kaliningradzkim i Litwą. Szlakiem tym, niemal równolegle przebiegają: droga krajowa nr 6 i zelektryfikowana linia kolejowa znaczenia państwowego o relacji Gdynia –Szczecin. W Potęgowie znajduje się dworzec kolejowy z bocznicą przeładunkową. Planowana jest budowa drugiego toru na pierwszorzędnej, jednotorowej linii kolejowej Stargard Szczeciński – Gdańsk. Na terenie gminy przebiega droga wojewódzka 211. Lokowany jest również przebieg drogi S 6.

Potęgowo oddalona jest ok. 40-60 km od turystycznych miejscowości wybrzeża Morza Bałtyckiego (Łeby, Ustki, Rowów, Kluk, Smołdzina). Z Potęgowa blisko jest także do atrakcyjnych rekreacyjnie obszarów Pojezierza Kaszubskiego (50 km do Bytowa, 40 km do Sulęczyna, czy też Ostrzyc). Przyczynia się to do rozwoju zaplecza turystycznego gminy i stanowi jej istotny walor rozwoju.

Charakterystyczna cechą gminy jest dominacja krajobrazu rolniczego. Występują tu przede wszystkim użytki rolne, zajmujące ponad 2/3 obszaru gminy. Wśród nich zdecydowanie przeważają grunty orne, które stanowią ponad 80% gruntów rolnych. Lasy zajmują ok. 28% powierzchni gminy.

Na terenie gminy wstępują cenne obszary przyrodnicze w postaci form i obiektów ochrony przyrody tj. część Obszaru Chronionego Krajobrazu "Fragment pradoliny Łeby i wzgórza morenowe na południe od Lęborka", rezerwat przyrody „Grodzisko Runowo", 43 użytki ekologiczne, 20 pomników przyrody, 2 stanowiska dokumentacyjne przyrody nieożywionej. Przez teren gminy, wzdłuż doliny rzeki Łupawy, przebiega także obszar Natury 2000.

Gmina Potęgowo posiada znaczący potencjał środowiskowy do rozwoju produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Potencjał ten już jest w pełni wykorzystywany.

Działają zabytkowe elektrownie wodne w Łupawie z1942 roku i Poganicach z 1938 roku oraz znajduje się 56 turbin wiatrowych (miejscowości: Darżyno, Głuszynko, Grapice, Wieliszewo, Nowa Dąbrowa oraz Grąbkowo i Łupawa) W pobliżu istniejącej farmy wiatrowej w Potęgowie znajduje się bioelektrownia bazująca na przetwarzaniu odpadów biologicznych. W najbliższym czasie planuje się utworzenie 2 farm agrofotowoltaicznych (Darżyno i Potęgowo).

Profile działalności firm zarejestrowanych i funkcjonujących w gminie Potęgowo znamionuje etap odchodzenia od działalności przemysłowej na rzecz sektora usług. Dominuje działalność handlowa, usługi transportowe, budowlane i drobna działalność przetwórcza w przemyśle spożywczym (hodowla i obróbka ryb). Zaznacza się również wzrost znaczenia branży hotelarsko-restauracyjnej, która rozwija się zwykle w odrestaurowanych dworkach, pałacach i innych obiektach zabytkowych. Restauracja „Nostalgia", „Pałac Monbijou" czy „Pałac Pod Bocianim Gniazdem" to znane już w kraju obiekty, które przyciągają turystów do gminy.

Gmina wykorzystuje walory środowiska naturalnego i kulturowego do rozwoju rekreacji i turystyki. Niewątpliwą atrakcją nie tylko przyrodniczą ale również sportową i rekreacyjną są przepływające przez gminę rzeki Łeba i Łupawa. Zrealizowane inwestycje gminne umożliwiają uprawianie tam sportów wodnych, spływów kajakowych i wędkarstwa. W ramach projektu „Pomorskie Szlaki Kajakowe" oznakowano szlak kajakowy i utworzono dwie przenoski na rzece Łupawie w Poganicach i Łupawie. Dodatkową atrakcją rzeki Łupawy jest zabytkowa elektrownie wodne z 1942 roku udostępnione do zwiedzania.

Nad Łupawą leżą Megality – grobowce megalityczne sprzed ponad 5000 lat, które stanowią unikatową spuściznę kulturową najstarszych pradziejów tego regionu. Jest to niezwykle cenne i atrakcyjne turystycznie dziedzictwo.

Gmina Potęgowo promuje rekreację indywidualną, aktywność i ruch. Na ścieżkach i szlakach tematycznych można uprawiać nordic walking i kolarstwo, jeździć konno, pływać kajakami. Gmina zachęca do uprawiania sportów hipicznych. Posiada 3 stadniny jeździeckie oraz liczne dukty do jazdy konnej.

Obszary funkcjonalne

Obszar północny i północno- zachodni zajmują głównie duże tereny rolnicze, z wsiami leżącymi pośród pól i lasów, a część południową i południowo-wschodnia zajmują kompleksy leśne. Dotychczasowy sposób zagospodarowania terenów gminnych, istniejące walory przyrodnicze, tereny rolne i leśne oraz lokalne tradycje w użytkowaniu terenów wskazują, że rolnictwo i gospodarka leśna pozostaną dominującymi funkcjami w strukturze użytkowania gruntów.

Główne obszary funkcjonalne gminy to obszary rolniczej, leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz tereny zurbanizowane. Gospodarka rolna rozwijana jest w północnej i centralnej części gminy.

Ochrona gruntów rolnych na terenie gminy Potęgowo opiera się na ograniczaniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze i nieleśne, zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej powstających wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi, rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze, zachowaniu torfowisk i oczek wodnych i innych śródpolnych zbiorników jako naturalnych zbiorników wodnych oraz ograniczaniu zmian naturalnemu ukształtowaniu powierzchni ziemi. Dodatkowo w celu ochrony gruntów rolnych dla produkcji rolnej wyłączone spod zabudowy na tym terenie gminy są grunty o najwyższej przydatności do produkcji rolnej (grunty klasy III i grunty organiczne). Istnieje również możliwość przeznaczenie gruntów rolnych o najsłabszej przydatności rolniczej pod uprawy roślin energetycznych oraz farm elektrowni fotowoltaicznych.

Gospodarka leśna rozwijana jest zgodnie z obecnie panującymi kierunkami w południowej i we wschodniej części gminy. Na tym obszarze pod zalesiane przeznacza się grunty rolniczo nieprzydatne lub grunty o najniższej przydatności do produkcji rolnej. Tereny zurbanizowane koncentrują się w obrębach istniejących jednostek osadniczych oraz wokół nich. Nowe zespoły zabudowy będą lokalizowane na walorach dla rozwoju funkcji turystycznych i rekreacyjnych położonych w rejonach miejscowości Dąbrówno, Nieckowo, Poganice, Rzechcino oraz w rejonie Jeziora Darżyńskiego oraz na terenach związanych z obsługą ruchu wzdłuż drogi krajowej nr 6, w tym w szczególności w rejonach miejscowości: Runowo, Potęgowo, Darżyno, Poganice, Nowa Dąbrowa i Chlewnica.

Ochrona gruntów leśnych w gminie Potęgowo opiera się na ograniczeniu przeznaczenia ich na cele nieleśne i nierolne, zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej powstającym w skutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi. Konieczne jest przywracanie wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej i ograniczenie zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi. Zakłada się utrzymanie lub zwiększenie istniejącego wskaźnika lesistości gminy oraz zalesianie nieużytków, gruntów rolnych o najniższej przydatności do produkcji rolnej (klasa V i VI), gruntów położonych przy źródliskach rzek lub potoków, wzdłuż brzegów rzek oraz na obrzeżach jezior i zbiorników wodnych, hałdy i tereny po wyeksploatowanym piasku, żwirze, torfie i glinie.

Główne ośrodki funkcjonalne gminy

Struktura funkcjonalna gminy pokazuje, iż najbardziej zróżnicowane pod względem funkcjonalnym są dwie miejscowości : Potęgowo i Łupawa. Potęgowo jest wsią pełniącą funkcję kluczowego ośrodka gminnego skupiającą najważniejsze usługi administracyjne i społeczne istotne dla rozwoju i prawidłowego funkcjonowania całej lokalnej społeczności. Miejscowość ta, to także obszar największej potencjalnej koncentracji nowych inwestycji mieszkaniowych, technicznych i biznesowych. Potęgowo nadal pozostanie centrum administracji i porządku publicznego, pomocy i integracji społecznej oraz usług oświatowych, ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji. Potęgowo realizować będzie w sposób dominujący większość funkcji usługowych i handlowych oraz działań w sferze kultury, obsługi turystyki i rekreacji. W Potęgowie też koncentrują się (i pewnie będą się koncentrować) usługi nastawione na kompleksową obsługę informacyjną, kulturalno-rozrywkową, sportową i turystyczną. Należy pamiętać, że funkcja głównego ośrodka usługowego gminy oraz rola jaką będzie on pełnił w kształtowaniu tożsamości lokalnej mieszkańców i wizerunku gminy wymaga uwzględnienia w kształtowaniu struktury funkcjonalno-przestrzennej całej miejscowości, a nie tylko centrum wsi lub w miejscach lokowania głównych instytucji publicznych (otoczenie Urzędu Gminy, Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnego Ośrodek Kultury).

Ośrodkiem uzupełniającym jest wieś Łupawa– drugi po wsi gminnej rejon znacznej koncentracji usług elementarnych i podstawowych, w tym placówek oświatowych (szkoła i przedszkole), ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji oraz inne funkcje usługowe i handlowe.

W celu zapewnienia wszystkim mieszkańcom podstawowego standardu dostępu usług przyjmuje się, że oprócz Potęgowa i Łupawy, innymi ośrodkami preferowanymi do koncentracji funkcji usługowych będą miejscowości: Darżyno i Stare Skórowo, gdzie rozwijane będzie zagospodarowanie wykraczające poza podstawowy usługi i handel. Planuje się wzmocnić funkcje oświatowe, kulturalne sportowe i rekreacyjne tych miejscowości. W pozostałych miejscowościach gminy, a w szczególności w: Dąbrównie, Głuszynie, Grapicach, Grąbkowie, Karżnicy, Malczkowie, Runowie i Rzechcinie będą mogły być lokalizowane funkcje usługowe zapewniające wszystkim mieszkańcom gminy podstawowy dostęp do usług, handlu sportu i rekreacji.

Funkcje komercyjne lokalizowane będą na obszarze gminy w sposób pozwalający na wykorzystanie w pierwszej kolejności istniejących obiektów o takich funkcjach oraz na wykorzystanie i zagospodarowanie nieużytkowanych obiektów możliwych do adaptacji na tego typu zagospodarowanie np. obiektów gospodarczych dawnych zespołów folwarcznych. Zakłada się, że funkcje komercyjne nie będą lokalizowane na terenach rozproszonej zabudowy wiejskiej.

Tereny predestynowane do rozwoju turystyki to obszary koncentracji zagospodarowania i infrastruktury związanych z kreowaniem i obsługą ruchu turystycznego, Na obszarze gminy Potęgowo rozwijana będzie

agroturystyka, turystyka krajoznawcza, kulturalna, biznesowa i edukacyjna. Planuje się organizowanie turystyki pobytowej, aktywnej rekreacji sportowej oraz wypoczynku indywidualnego. Prócz agroturystyki, która może być realizowana na terenie całej gminy głównymi lokalizacjami dla turystyki krajoznawczej, kulturalnej, kwalifikowanej i biznesowej to miejscowości: Łupawa, Poganice, Grąbkowo, Runowo, Głuszyno, Grapice, Stare Skórowo, Rzechcino. Turystyka edukacyjna powinna być realizowana w Potęgowie, Łupawie, Runowie, Darżynie i miejscowości Czerwieniec. Adaptacja istniejących obiektów infrastruktury turystycznej, które mogą służyć za ośrodki kolonijne, ośrodki wczasowe pozwala lokować turystykę pobytową w miejscowości Runowo, Łupawa, Potęgowo, Stare Skórowo.

Aktywne formy rekreacji mogą być realizowane w Potęgowie, Łupawie i Dąbrównie - miejscowości te dysponują boiskami, obiektami i terenami sportowymi. W Łupawie i Poganicach można uprawiać kajakarstwo, kolarstwo terenowe, biegi na orientację, nordic walking. W Starym Skórowie narciarstwo biegowe, biegi na orientację i nordic walking. W Runowie jeździectwo i kolarstwo górskie. W Nieckowie, Czerwieńcu i Starym Skórowie golf. W Dąbrównie kolarstwo terenowe, atletykę terenową i biegi.

Na terenie całej gminy realizowana może być rekreacja indywidualna, przy czym dla lokalizacji zabudowy letniskowej predysponowane są tereny wokół jeziora Darżyńskiego i w rejonach miejscowości Łupawa, Dąbrówno, Runowo, Nieckowo i Radosław. Zaznaczyć należy, że rozwój turystyki – jako działalności gospodarczej i edukacyjnej – związany jest nie tylko z niezbędnymi lub pożądanymi formami zagospodarowania przestrzennego, ale zależy także od wielu innych czynników takich jak: system informacji turystycznej i przestrzennej, działania promocyjne, czy w końcu strategiczny gminny program rozwoju turystyki integrujący i organizujący działania władz, podmiotów gospodarczych i lokalnej społeczności w dążeniu do wspólnego celu jakim jest rozwój turystyki na terenie gminy.

Obszary strategiczne

W celu prawidłowego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Potęgowo wyznaczono dominujące rodzaje zagospodarowania obszaru. Prócz rolniczej przestrzeni produkcyjnej określa się tereny koncentracji funkcji komercyjnych, które lokalizowane są w centralnej części gminy, w rejonie miejscowości Potęgowo; w rejonie drogi krajowej nr 6 w Chlewnicy i Żychlinie oraz w rejonie węzła drogi ekspresowej S6 w Rzechcinie i Głuszynku.

Bardzo istotne są tereny lokalizacji farm elektrowni wiatrowych. Na obszarze gminy rozwijana jest i w przyszłości będzie energetyka wiatrowa.

Elektrownie wiatrowe o mocy powyżej 500 kW lokalizowane będą w granicach wyznaczonych stref położonych w rejonach miejscowości: Nowa Dąbrowa, Wieliszewo, Malczkówko, Grąbkowo, Darżyno, Darżynko, Żychlin, Warcimino, Runowo, Chlewnica, Potęgowo, Węgierskie, Głuszyno, Głuszynko, Grapice, Rzechcino, Radosław, Nieckowo i Czerwieniec. Lokalizacja elektrowni wiatrowych warunkowana będzie każdorazowo możliwością zachowania odległości od terenów zabudowy mieszkaniowej, wynikającej z obowiązujących przepisów prawa. Na terenach lokalizacji farm elektrowni wiatrowych dopuszcza się lokalizację urządzeń i instalacji do produkcji wodoru jako towarzyszących produkcji odnawialnej energii z wiatru.

Na terenach predysponowanych do rozwoju turystyki rozwijane są inwestycje i infrastruktura związana z obsługą ruchu turystycznego. Wyznaczenie obszarów predysponowanych do rozwoju turystyki nie oznacza, że inwestycje turystyczne nie będą mogły być lokalizowane w innych rejonach gminy, ale w wyznaczonych rejonach zagospodarowanie turystyczne gmina w pierwszej kolejności lokalizowała będzie publiczne inwestycje związane z ruchem turystycznym i rekreacją oraz w sposób szczególny stymulowała będzie, m.in. poprzez zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, rozwój zagospodarowania turystycznego. Tereny te obejmują obszary położone wzdłuż doliny rzeki Łupawy oraz ich naturalne przedłużenie w kierunku północnym przez Głuszyno do Grapic, położone na południu i wschodzie gminy, a związane z terenami leśnymi rejony miejscowości: Dąbrówno, Warcimino i Runowo, położone w północno-wschodniej części gminy obszary związane z Obszarem Chronionego Krajobrazu w rejonie miejscowości Czerwieniec oraz sąsiadujące z nimi tereny o walorach krajobrazowych w rejonie miejscowości Nieckowo, Stare Skórowo, Węgierskie, oraz tereny wokół jeziora Darżyńskiego. Na terenach wskazanych w granicach obrębu Rzechcino przewiduje się lokalizację obiektów związanych z turystyką biznesową, w tym obsługą ruchu turystycznego z zakresu hoteli i moteli pracowniczych. Widoczna jest potrzeba organizacji infrastruktury służącej uprawianiu turystyki krajoznawczej: dróg rowerowych, parkingów dla rowerów, wypożyczalni rowerów oraz koni, szlaków, przystani i stanic kajakowych, wież widokowych i obserwacyjnych, miejsc piknikowych, postojowych oraz ich zagospodarowanie - zadaszenia,

ławki, tablice informacyjne. Ważne jest dostosowanie do potrzeb różnych grup użytkowników niezależnie od stopnia ich sprawności fizycznej.

Planuje się rozwój funkcji muzealnych i powstanie gminnego muzeum historyczno-archeologicznego, ekspozycji i tablic informacyjnych w obiektach historycznych i archeologicznych gminy.

Wskazana jest też ciągła organizacja miejsc i infrastruktury dla organizacji imprez masowych, targów, jarmarków i innej infrastruktury wpisującej się w ideę regionalnych i sieciowych produktów turystycznych (Potęgowo, Łupawa, Poganice, Karżnica).

Położenie gminy w obszarze dostępności komunikacyjnej stwarza potencjalne możliwości rozwoju usług ponadlokalnych tj. rzemiosło usługowe, produkcyjne, przetwórstwo rolno- spożywcze. Pożądane jest uzupełnienie ilości i rodzaj usług w zależności od potrzeb ich mieszkańców. W każdej wsi obrębowej istnieje możliwość realizacji usług na terenach rozwojowych oraz w powiązaniu z istniejącą i projektowaną zabudową mieszkaniową, obecną i planowaną agroturystyką i rekreacją indywidualną.

Wskazana jest budowa nowych obiektów (z zakresu handlu, gastronomii, usług turystycznych) jako urządzeń towarzyszących zagospodarowaniu turystycznemu, lokalizowanych głównie w rejonach rozwoju turystyki i rekreacji, a także szlaków turystycznych oraz głównych tras komunikacyjnych. Funkcje turystyczno-rekreacyjne dominować będą w obszarach miejscowości Potęgowo, Łupawa i Runowo Miejscowości te są ulokowane w obszarach atrakcyjnych turystycznie i stanowią bazę do rozwoju usług turystycznych, w tym bazy noclegowej, gastronomicznej i rekreacyjnej. Pozostałe miejscowości wiejskie pełnią kilka funkcji podstawowych z szansą na rozwój usług rekreacyjnych

Osadnictwo

Bliskość Słupska i Lęborka powoduje zwiększone zainteresowanie zakupem działek i budową mieszkań w gminie. Dawny krajobraz wiejski ulega stopniowemu przekształceniu na podmiejski, a nawet miejski. Najbardziej negatywnym zjawiskiem tych procesów jest fakt, iż urbanizacja gminy postępuje w sposób bardzo chaotyczny, nieplanowy i rozproszony po całym jej obszarze. Zjawisko to z jednej strony prowadzi do niszczenia zabytkowych układów przestrzennych wsi, walorów krajobrazowych i przyrodniczych, a z drugiej strony do powstawania nieskończonych, nieuformowanych i bezpostaciowych nowych zespołów zabudowy. Na terenie gminy wykształciła się przede wszystkim zabudowa jednorodzinna i siedliskowa, skupiająca się głównie przy drogach. Stan techniczny budynków można określić jako zróżnicowany. Natomiast, nieliczna na terenie gminy zabudowa wielorodzinna to przede wszystkim budynki wielorodzinne, bloki byłych pracowników państwowych gospodarstw rolnych (Potęgowo, Rzechcino, Głuszyno). Obecnie poza miejscowościami Potęgowo i Łupawa wyklucza się lokalizację nowej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Będą to budynki o liczbie mieszkań nie większej niż 5.

W gminie zdecydowanie dominuje prywatna forma własności zabudowy mieszkaniowej, która stanowi ponad 90% ogólnej struktury własności. Przeważa zabudowa skupiona w nieuformowanych i bezpostaciowych zespołach lub rozsiana swobodnie pomiędzy terenami otwartymi. Obecna polityka osadnicza opiera się na zachowaniu zasad kształtowania krajobrazu kulturowego gminy i nawiązania do cech tradycyjnych, historycznych form zabudowy występujących na tym obszarze. Dąży się do podniesienia standardu istniejących terenów mieszkaniowych dla zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej.

Usługi

Zabudowa usługowa powstaje i będzie się rozwijać w rejonach centów jednostek osadniczych (Potęgowo, Łupawa - rdzeń kompozycyjno-funkcjonalny miejscowości) oraz na działkach przylegających do głównego układu drogowego gminy.

Dla rozwoju funkcji komercyjnych w pierwszej kolejności będą wykorzystywane tereny zainwestowane gospodarczo, w tym zespoły zabudowy popegeerowskiej. Lokalizacja tych funkcji realizowana będzie ze szczególnym uwzględnieniem wymagań ochrony środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych gminy. Planuje się wyznaczenie terenów zieleni izolacyjnej/ buforowej ograniczającej oddziaływanie tych terenów na obszary sąsiadujące. Przekształceń, rehabilitacji i włączenia w strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy wymagają nieużytkowane tereny i obiekty gospodarcze i przemysłowe w miejscowości Potęgowo oraz w rejonie miejscowości Głuszyno, a w szczególności obiekty należące do dawnych zespołów dworsko-folwarcznych i pałacowo-folwarcznych w miejscowościach: Darżyno, Dąbrówno, Głuszyno, Głuszynko, Grapice, Grąbkowo, Karżnica, Malczkowo, Nieckowo, Poganice, Rębowo, Rzechcino, Warcimino, Węgierskie, Żochowo. Zespoły te stanowią priorytetowe lokalizacje dla rozwoju funkcji komercyjnych. Przy adaptacji tych obiektów uwzględnienia wymaga konieczność ich ochrony jako znaczących dla dziedzictwa kulturowego gminy. Wykorzystanie lub przywrócenie użytkowania tych obiektów stanowi jednak podstawę dla ich właściwego utrzymania i zachowania.

Na terenie gminy infrastruktura techniczna jest bardzo dobrze rozwinięta. Gmina jest zaliczana do grupy gmin o dobrym poziomie zaopatrzenia w wodę, w którym przewiduje się modernizację i rozbudowę wodociągów. W zakresie zaopatrzenia w wodę nie występują poważne braki i niedobory. Wyposażenie terenu gminy w siec kanalizacji sanitarnej jest wystarczające i wynika z intensywnej rozbudowy tej sieci w ostatnich latach. Koniecznym jest uzależnienie powstawania nowej zabudowy od wcześniejszego wyposażenia terenu w kanalizacje sanitarną i traktowanie inwestycji w te sieć jako priorytetowego zadania gminy. Nadmierne rozpraszanie zabudowy powoduje konieczność ciągłego zwiększania nakładów na budowę sieci wodociągowo-kanalizacyjnych obsługujących położone coraz dalej od siebie tereny

zurbanizowane, przy zdecydowanie obniżającej się efektywności takich inwestycji. Gmina nie jest zaopatrzona w gaz. Konieczny jest rozwój sieci dystrybucyjnej, który obejmuje wszystkie sołectwa.

W gospodarce odpadami gmina objęta jest zasięgiem obsługi przez własny zakład unieszkodliwiania odpadów.

Energia odnawialna

Gmina Potęgowo jest liderem w wykorzystaniu energii odnawialnej. Na obszarze gminy Potęgowo lokalizowane są i wykorzystywane będą instalacje wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii tj. siłownie wiatrowe (przydomowe i przemysłowe), instalacje na biomasę i biogaz wykorzystujące odnawialne źródła energii wynikające z rolniczego charakteru gminy (drewno opadowe, słoma i siano odpadowa z rolnictwa, odpady z hodowli i przetwórstwa rolno-spożywczego, plantacje roślin energetycznych), instalacje na biomasę i biogaz wykorzystujące źródła energii pochodzące ze składowiska odpadów komunalnych oraz oczyszczalni ścieków. indywidualne i przemysłowe instalacje słoneczne (kolektory i systemy fotowoltaiczne) oraz istniejące elektrownie wodne. Instalacje wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii realizowane będą w miejscach o największym potencjale zasobowym, przy uwzględnieniu konieczności eliminowania lub maksymalnego ograniczania zagrożeń i ich negatywnego oddziaływania na zdrowie i życie ludzi, warunki mieszkaniowe, środowisko, bioróżnorodność, powiązania przyrodnicze, walory krajobrazowe. Instalacje słoneczne i indywidualne systemy fotowoltaiczne są i będą lokalizowane na obszarze całej gminy. Farmy fotowoltaiczne lokalizowane będą na najsłabszych gruntach rolnych o powierzchni co najmniej 1 ha. Biogazownie (z wyłączeniem biogazowni rolniczych) lokalizowane są w odległości nie mniejszej niż 300 metrów od terenów istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej z uwzględnieniem warunków wietrzności. Na terenie całej gminy istnieje możliwość lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy poniżej 500kw.

Rozwój zrównoważony

Gmina posiada szczególne predyspozycje dla rozwoju gospodarczego opartego o rolnictwo ekologiczne powiązane z agroturystyka oraz o turystykę poznawczą i rekreacyjna opartą na bazie walorów przyrodniczych i kulturowych. Rozwój gminy opierać się będzie na trzech równorzędnych gałęziach gospodarki: rolnictwie, turystyce i przemyśle. W rolnictwie dążyć się będzie do produkcji zdrowej żywności z zastosowaniem naturalnych metod zwiększania plonów. W turystyce wiodącą formą będzie agroturystyka, promowanie aktywnego wypoczynku z równoczesnym rozwojem urządzeń obsługi ruchu turystycznego na trasach rowerowych, szlakach turystyki wodnej i pieszej. W przemyśle rozwijać się będzie małą i średnia przedsiębiorczość w oparciu o już istniejącą produkcję urządzeń mechanicznych, a także o przetwórstwo płodów rolnych.

Wykorzystanie dużego potencjału inwestycyjnego gminy wymaga zapewnienia odpowiednich lokalnych połączeń drogowych, polegających na ciągłej budowie i rozbudowie dróg o nawierzchni utwardzonej biegnących przez poszczególne miejscowości, jak również tworzeniu powiązań z gminami sąsiednimi. Na drodze wojewódzkiej i krajowej należy dążyć do zwiększenia bezpieczeństwa ruchu.

Konieczne jest stałe usprawnianie w zakresie komunikacji pieszej i rowerowej, umożliwiające bezpieczne przemieszczanie się niezmotoryzowanym użytkownikom dróg publicznych (budowa chodników, dróg rowerowych, przejść dla pieszych z sygnalizacja świetlna).

Na terenie gminy znajdują się liczne i rozległe przestrzenne elementy form ochrony przyrody, pomników przyrody, szlaków turystycznych, rowerowych i kajakowych. Rozwój przestrzenno-funkcjonalny nie może wpływać negatywnie na stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób negatywnie na gatunki, dla których ochrony zostały wyznaczone w obszary Natura 2000. Szczególną uwagę należy zwrócić na skumulowane oddziaływanie na stan wód, dna i brzegów rzeki Łupawy i Łeby oraz na pozostałe tereny wodno-błotne wraz z występującą na nich roślinnością i siedliskami przyrodniczymi, a także na gatunki ptaków. Należy dokonać wszelkich starań, żeby nie pogarszać stanu wód rzek, a wszelkie ingerencje w ich dno i brzegi (urządzenia hydrotechniczne) powinny być poddane odpowiedniej procedurze oceny oddziaływania na środowisko. Ważne jest również ograniczenie nadmiernej presji rekreacyjnej i turystycznej, które to zjawiska powodują bardzo poważne i często nieodwracalne szkody w cennych przyrodniczo ekosystemach, które powinny zachować charakter ostoi różnorodności biologicznej.

Ze względu na specyfikę gminy zakłada się, że w każdej miejscowości występować mogą tereny o funkcjach mieszkalnych, mieszkalno-usługowych i usługowych oraz produkcyjnych .Nowe tereny dla zabudowy mieszkaniowej, wraz z towarzyszącymi jej usługami nieuciążliwymi, przewiduje się na mniejszą lub większą skalę w każdej wsi obrębowej uwzględniając występujące uwarunkowania: [1] ochronę naturalnego środowiska, w tym ochronę gruntów rolnych pochodzenia organicznego i posiadających wysoką bonitację, [2] ochronę dóbr kultury oraz historycznych układów ruralistycznych, [3] naturalne predyspozycje dla rozwoju określonych funkcji, [4] brak naturalnych i formalnych ograniczeń lokalizacyjnych. Realizacja nowej zabudowy na terenie gminy winna kształtować się w oparciu o następujące ogólne zasady: [1] Zakłada się intensyfikację wykorzystania terenów leżących w granicach centrów wsi, tj. realizacje inwestycji na działkach wolnych od zabudowy przylegających do urządzonych ulic wiejskich lub leżących w bezpośrednim ich sąsiedztwie. [2] Przekształcenia centrów wsi powinny iść w kierunku dominacji funkcji usługowej nad mieszkaniową, powinny tam być realizowane przede wszystkim usługi użyteczności

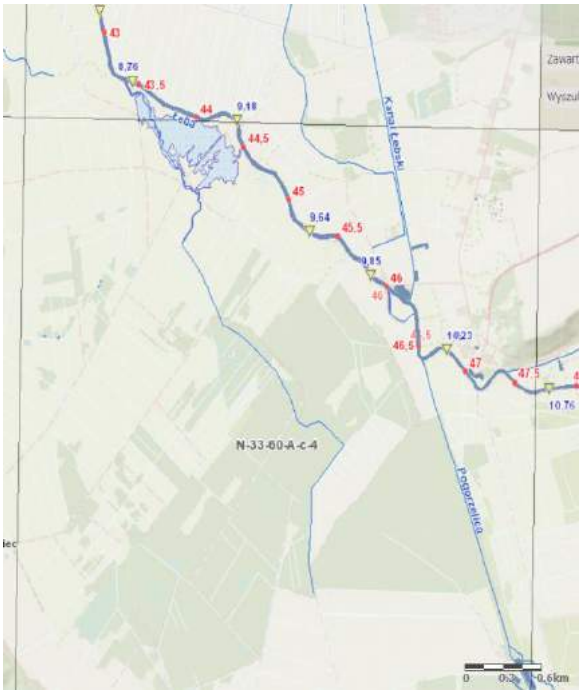
publicznej; administracji, kultury, obiekty handlu, gastronomii. Obiekty tego typu mogą być powiązane z funkcją mieszkalną.

[3] Zabudowa mieszkaniowa winna koncentrować się w rejonie istniejących już skupisk zabudowy w strefie istniejącego układu ruralistycznego, powinna wypełniać wolne tereny wśród istniejącej zabudowy mieszkalnej, a także w zasięgu racjonalnej obsługi infrastruktury technicznej i społecznej. [4] Przyjmuje się możliwość uzupełnienia, modernizacji, odtworzenia zabudowy na istniejących działkach i w obrębie istniejących siedlisk zagrodowych. [5] Przyjmuje się możliwość realizacji siedlisk zagrodowych na terenach nowych gospodarstw rolnych powstałych np. w wyniku przekształceń własnościowych. Zabudowa winna być sytuowana na glebach nie objętych ochroną. [6] Usługi mogą być lokalizowane w powiązaniu z terenami istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej z zachowaniem funkcji podstawowej i pod warunkiem uwzględnienia przepisów szczególnych. [7] Usługi publiczne i komercyjne winny być realizowane w obszarze wyznaczonych terenów rozwojowych wsi z uwzględnieniem wymagań zawartych w przepisach szczególnych. [8] Działalność obiektów produkcyjnych, usługowych (z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej jako towarzyszącej funkcji podstawowej) winna być realizowana na działce, której wielkość uwarunkowana będzie rodzajem prowadzonej działalności z możliwością prawidłowej obsługi komunikacyjnej, zgodnej z programem inwestycji oraz tym, że uciążliwość zakładu mieścić się będzie w obrębie własności. [9] Ze względu na konieczność chronienia walorów przyrodniczych i kulturowych gminy, które są elementem podstawowym predyspozycji jej rozwoju – działalność gospodarcza o charakterze produkcyjnym - musi być realizowana w obiektach starannie wkomponowanych w krajobraz.

Ochrona przed powodzią

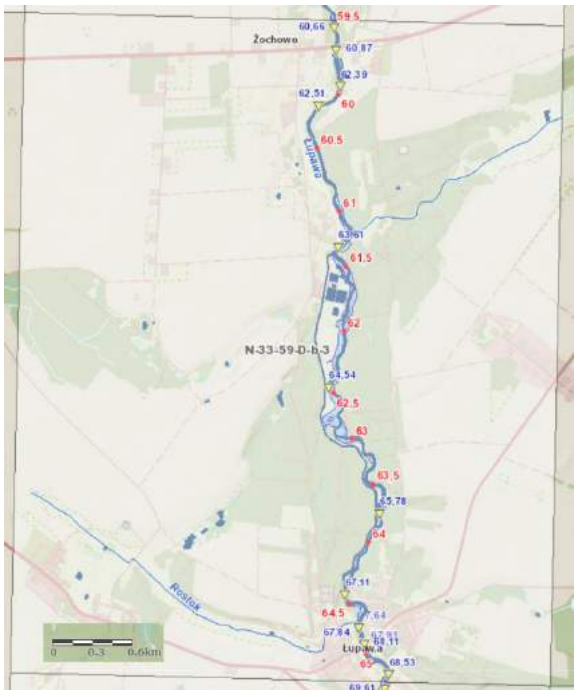
Ochrona przed powodzią należy do zadań organów administracji rządowej i samorządowej. Na terenie gminy Potęgowo wyznaczone zostały obszary szczególnego zagrożenia powodzią o prawdopodobieństwie wystąpienia 1% i 10% związanego z rzeką Łupawą i rzeką Łebą.

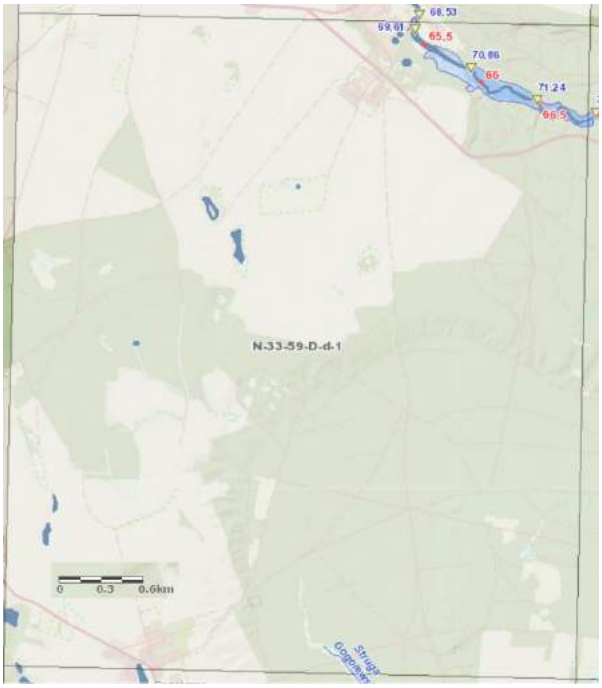
Zagrożenie powodzią dla rzeki Łeba (w obszarze gminy Potęgowo na podstawie www.isok.gov.pl)

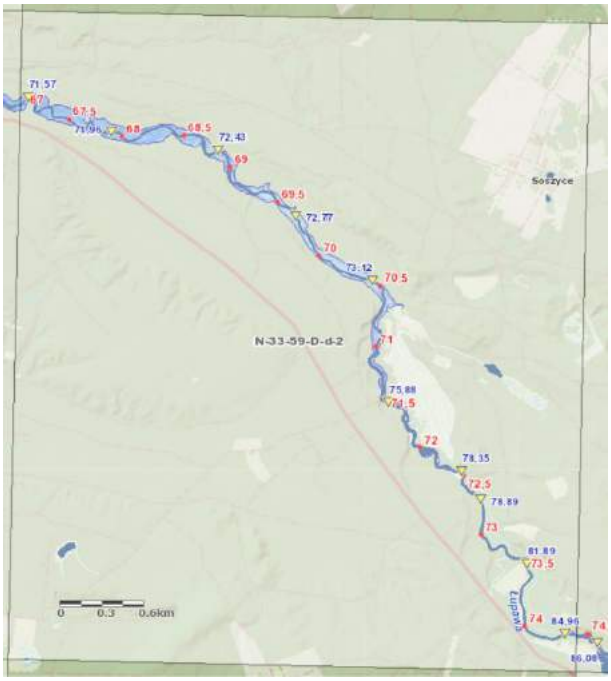

Zagrożenie powodzią dla rzeki Łupawa (w obszarze gminy Potęgowo na podstawie www.isok.gov.pl)

Zgodnie z ustawą prawo wodne na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią wszelka działalność inwestycyjna podporządkowana jest ochronie przed powodzią. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi nie są wskazane do lokalizowania inwestycji kubaturowych ze względu na ryzyko wywoływania przez powodzie zagrożenia życia ludzi oraz powodowania szkód i strat.

Dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią ustala się, że ochronie planistycznej podlegają budowle przeciwpowodziowej, takie jak poldery przeciwpowodziowe, wały przeciwpowodziowe, kanały ulgi, wrota przeciwpowodziowe, sztuczne i suche zbiorniki przeciwpowodziowe. Każdorazowo należy dokonać analizy wpływu zagospodarowania przestrzennego na zagrożenia powodziowe w danej zlewni; należy uwzględnić istniejące obiekty osłony przeciwpowodziowej pod względem możliwości przepustowej i zaprojektować ich dostosowanie do nowych potrzeb lub wprowadzić nowe. Planowanie przestrzenne na terenach zagrożonych powodzią pociąga za sobą ważne decyzje inwestycyjne dotyczące utrzymania, modernizacji i rekonstrukcji istniejących obiektów osłony przeciwpowodziowej. Zagospodarowanie terenów zagrożonych powodzią powinno być poprzedzone lub co najmniej zsynchronizowane z realizacją urządzeń osłony przeciwpowodziowej. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w szczególności ich składowania oraz lokalizowania nowych cmentarzy.

Zagrożenia powodzią mogą wywołać również niesprawne urządzenia melioracji wodnych. Istotne znaczenie dla ochrony użytków rolnych przed powodzią ma konserwacja urządzeń oraz utrzymanie drożnych systemów rowów melioracyjnych i przepustów pod drogami.

Nadmienić należy, że utrzymanie urządzeń melioracji wodnych (rowów wraz z ich budowlami funkcjonalnymi, drenowań, rurociągów, stacji pomp służących wyłącznie do celów rolniczych, ziemnych stawów rybnych, grobli na obszarach nawadnianych oraz systemów nawodnień grawitacyjnych i ciśnieniowych należy do obowiązków zainteresowanych właścicieli gruntów oraz do spółek wodnych

W celu zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa zdrowia i życia ludzi oraz mienia ludności ustala się następujące kierunki kształtowania zagospodarowania przestrzennego:

-kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w sposób stwarzający warunki dla realizacji sprawnej ochrony przed powodzią, a w szczególności:

- budowę i rozbudowę polderów przeciwpowodziowych i zbiorników retencyjnych;

- racjonalne retencjonowanie wód, użytkowanie budowli przeciwpowodziowych oraz sterowanie przepływami wód;

- właściwe kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych, budowę i rozbudowę wałów przeciwpowodziowych;

- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w sposób polepszający zdolność produkcyjną gleb, ułatwiający jej uprawy oraz chroniący użytki rolne przed powodzią, a w szczególności prawidłowe utrzymanie, konserwację, modernizację i rozbudowę sieci kanałów melioracyjnych oraz

planowanie i realizację inwestycji na terenach zmeliorowanych w sposób dostosowany do istniejących systemów melioracyjnych.

Obszary problemowe

W wyniku analizy sytuacji w gminie i panujących tendencji rozwojowych określono 3 potencjalne obszary konfliktowe wraz ze szczególnymi problemami, które te konflikty wywołują lub mogą wywołać. Wynikają one ze współistnienia funkcji o rozbieżnych celach i odmiennych wymaganiach.

Obszar problemowy - Elektrownie wiatrowe, ich funkcje przemysłowe a krajobraz i środowisko przyrodnicze

1. Obniżenie atrakcyjności krajobrazowej gminy poprzez przeinwestowanie. Pojedynczy wiatrak lub mała ich grupa stanowią atrakcję krajobrazową, zbyt duża ich ilość wraz z towarzyszącą infrastrukturą może znacząco obniżyć walory krajobrazowe.
2. Ingerencja krajobrazu przemysłowego w naturalny krajobraz gminy. Degradacja istniejących walorów krajobrazu poprzez wprowadzanie specyficznych form zabudowy przemysłowej niedostosowanych do kulturowo uwarunkowanego krajobrazu.
3. Ograniczenia lokalizacyjne dla wprowadzania innych funkcji, a w szczególności funkcji mieszkaniowych.
4. Przekształcenia środowiska przyrodniczego. Wpływ inwestycji szkodliwych dla środowiska - zanieczyszczenia powietrza, wody i gleb.
5. Negatywne oddziaływanie lub wręcz zagrożenie zniszczenia dla obszarów o walorach przyrodniczych (np. Natura2000).
6. Obniżenie jakości środowiska zamieszkania poprzez zwiększenie poziomu hałasu, zanieczyszczeń powietrza lub innych uciążliwości.
7. Uciążliwość transportu związanego z funkcjonowaniem zakładów przemysłowych.
8. Zagrożenie zanieczyszczenia zasobów wód podziemnych.
9. Przekształcenia litosfery w wyniku niezrównoważonej eksploatacji kopalin.

Obszar problemowy - Droga krajowa nr 6 i droga wojewódzka nr 211, a zagospodarowanie terenów sąsiadujących

1. Ograniczenie wzajemnej dostępności i ciągłości przestrzennej pomiędzy poszczególnymi częściami obszaru gminy, na które dzielą je te drogi.
2. Uciążliwości akustyczne i zanieczyszczenie powietrza na terenach sąsiadujących z drogą.
3. Ograniczenia lokalizacyjne dla nowych inwestycji planowanych w sąsiedztwie drogi.
4. Zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i zwierząt wynikające z funkcjonowania drogi.
5. Zagrożenia dla bezpieczeństwa funkcjonowania drogi wynikające z zagospodarowania i funkcjonowania terenów sąsiadujących.

Gmina Potęgowo w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gmin sąsiednich

Istnieje konieczność zachowania ciągłości przestrzennej oraz spójnych zasad gospodarowania na terenach prawnie chronionych oraz innych cennych przyrodniczo, istotnych dla zachowania walorów środowiskowych [1] obszarów krajobrazu chronionego Natura 2000 „Dolina Łupawy" [2] głównych zbiorników wód podziemnych i ich stref ochronnych oraz [3] regionalnego systemu osnowy ekologicznej. [4] Bardzo ważne jest zachowanie istniejących walorów i kształtowanie krajobrazu harmonijnie wiążącego zagospodarowanie związane ze środowiskiem życia człowieka i krajobraz naturalny środowiska przyrodniczego na terenach granicznych, a w szczególności na terenach ekspozycji widokowej na obszarze chronionego krajobrazu i w rejonach miejscowości: Głuszyno, Grapice, Radosław. [5] Wskazane jest zachowanie połączeń drogowych i kolejowych gminy z terenami gmin sąsiadujących oraz ich właściwego stanu technicznego [6] Bezwzględnie konieczne jest zachowanie sprawności funkcjonowania istniejących urządzeń melioracyjnych oraz zapewnienie bezpieczeństwa związanego z zagrożeniem powodzią związanych z rzekami Łupawą i Łebą. [7] Konieczna jest koordynacja realizacji i zapewnienie ciągłości szlaków turystycznych i dróg rowerowych.

Włączenie w system szlaków turystycznych ponadregionalnych i regionalnych tras rowerowych (nr 125 Kartuzy - Smołdzino, nr 145 Słupsk - Lębork) i szlaku kajakowego na rzece Łupawie.

Zgodność strategii z aktami prawnymi i dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym

Tworzone dokumenty o charakterze strategicznym powinny odnosić się do innych znaczących dokumentów, regulujących funkcjonowanie społeczno-gospodarcze na różnych szczeblach kraju. Strategie powinny być ze sobą zgodne i spójne, dlatego strategie lokalne muszą uwzględniać uwarunkowania, jakie zostały przyjęte w Strategiach regionalnych czy subregionalnych.

Rozwój Gminy Potęgowo jest ściśle związany z planami rozwojowymi miasta Słupska i Lęborka, powiatu słupskiego, województwa pomorskiego i kraju. Dlatego też muszą zachodzić zjawiska synergii uwidocznione również w dokumentach planistycznych. Ze względu na duże znaczenie funduszy unijnych w stymulowaniu rozwoju niezbędne jest, aby w planach strategicznych uwzględniać również przewidywany zakres programów operacyjnych, które mogą być wykorzystane przez gminę. Strategia Rozwoju Gminy Potęgowo do roku 2030 jest dokumentem spójnym z innymi dokumentami planistycznymi o charakterze ponadnarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym.

Poniżej zaprezentowano kluczowe dokumenty strategiczne, których zapisy były brane pod uwagę przy tworzeniu założeń strategii.

Schemat spójności dokumentów planistycznych

Plany strategiczne Unii Europejskiej

Plany strategiczne kraju

Plany strategiczne województwa pomorskiego

Plany strategiczne Powiatu Słupskiego

Plany strategiczne Gminy Potęgowo

Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (przyjęta przez Organizację Narodów Zjednoczonych) to program działań definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Określono 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Nowa wizja rozwoju nakreślona w Agendzie koncentruje się na pięciu zmianach transformacyjnych określonych jako zasada 5P -People (Ludzie), Planet (Planeta), Prosperity (Dobrobyt), Peace (Pokój), Partnership (Współpraca). W 2019 roku Rada Unii Europejskiej przyjęła konkluzje o wdrażaniu przez UE Agendy ONZ w ramach Programu Zrównoważona Europa 2030.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest strategicznym instrumentem zarządzania polityką rozwoju realizowaną przez instytucje państwa. Opisuje cele do realizacji w horyzoncie roku 2020 i 2030. Określa wskaźniki ich realizacji, przedstawia sposób ich osiągania oraz określa najważniejsze projekty służące realizacji celów. Wyznacza standardy odpowiedzialnego rozwoju: to rozwój z myślą o przyszłych pokoleniach, włączający a nie wykluczający, zrównoważony terytorialnie, trwały wzrost gospodarczy oparty na innowacyjnych firmach, najlepsza inwestycja to inwestycja w ludzi, nowoczesna infrastruktura służąca potrzebom gospodarczym i jakości życia oraz państwo bardziej efektywne.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 r. KSRR jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r.

Koncepcja Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030 stanowi najważniejszy krajowy dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju. Sześć celów KPZK 2030 odpowiada najważniejszym wyzwaniom rozwojowym polskiej przestrzeni. Integracja przestrzenna na poziomie lokalnym w obrębie obszarów wiejskich powinna zapewniać na obszarze całego kraju jednolity standard dostępu do podstawowych usług i dóbr publicznych, w szczególności w zakresie kultury, edukacji,

transportu publicznego, usług teleinformatycznych (punkty z darmowym dostępem do Internetu), usług niezbędnych dla obsługi działalności gospodarczej oraz usług administracyjnych.

Wizja obszarów wiejskich w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030 brzmi: Obszary wiejskie w 2050 to atrakcyjne miejsce pracy, zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności rolniczej lub pozarolniczej. To również obszary dostarczające dóbr publicznych i rynkowych, z zachowaniem unikalnych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych dla przyszłych pokoleń, dzięki zrównoważonemu rozwojowi konkurencyjnego rolnictwa i rybactwa. Na obszarach wiejskich zatrzymano niekorzystne zmiany demograficzne oraz znacząco zwiększono pozytywne efekty środowiskowe produkcji rolnej i rybackiej. Podstawą ustroju rolnego są gospodarstwa rodzinne rozwijające się w sposób zrównoważony i odpowiedzialny, wykorzystujące nowoczesne technologie. Zapewniono zwiększenie się wkładu małych i średnich gospodarstw rolnych w zapewnienie zrównoważonego rozwoju rolnictwa

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 wskazuje trzy cele strategiczne: Trwałe Bezpieczeństwo, Otwarta Wspólnota Regionalna oraz Odporna Gospodarka. Przewiduje, że rozwój województwa pomorskiego w perspektywie 2030 roku będzie kształtowany przez trzy główne mega trendy: postęp technologiczny, kryzys klimatyczny i zmiany demograficzne.

Strategia Rozwoju Powiatu Słupskiego do 2030 roku Powiat stwarza wszystkim mieszkańcom atrakcyjne warunki rozwoju osobistego, zawodowego, społecznego i stanowi obszar zapewniający rozwój, wypoczynek oraz dostęp do kultury. Powiat słupski w pełni wykorzystuje swój potencjał rozwijając profil turystyczno-rolniczy oraz usługowy. Teren powiatu jest przyjazny mieszkańcom i otwarty na nowe inicjatywy.

System realizacji strategii

System wdrażania i monitorowania Strategii Rozwoju Gminy Potęgowo na lata 2023-2030 zawiera bezpośrednie odniesienie do procedur i zakresu odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych oraz dokonanie pomiaru i obserwacji postępów w jej realizacji.

Dopełnieniem systemu jest określenie podmiotów odpowiedzialnych i zaangażowanych w proces wdrażania, monitorowania i oceny strategii.

Podmiot	Zaangażowanie w proces
Wójt Gminy	✓ odpowiada za wdrożenie strategii w wyznaczonej perspektywie czasowej; ✓ inicjuje realizację celów i kierunków działań; ✓ wyznacza Opiekuna Strategii.
Rada Gminy	✓ analizuje postępy wdrażania strategii; ✓ akceptuje sprawozdania z realizacji strategii; ✓ analizuje i zatwierdza wnioski o aktualizację strategii; ✓ uwzględnia zadania zaplanowane do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych.
Opiekun Strategii	✓ pełni funkcję koordynacyjne; ✓ upowszechnia założenia strategii wśród interesariuszy; ✓ koordynuje przygotowanie sprawozdań z realizacji zadań; ✓ rekomenduje wprowadzenie zmian do strategii.
Partnerzy realizacji strategii	✓ realizują zaproponowane działania; ✓ przekazują informację o stopniu realizacji zadań do Opiekuna Strategii; ✓ przekazują dane konieczne do procesu monitorowania; ✓ zgłaszają wnioski do zmian w strategii.

Wytyczne do sporządzania dokumentów strategicznych

Strategia jest dokumentem programującym rozwój gminy na lata 2023-2030. Wszystkie pozostałe plany i programy są względem strategii dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami. Zgodność dokumentów wykonawczych powinna odnosić się do [1] zgodności na poziomie interwencji/logiki oddziaływań, [2] zgodności celów – cele zaplanowane w dokumentach programowych niższego rzędu powinny wpisywać się w realizację celów zaplanowanych w strategii, [3] zgodność efektów – dokumenty wykonawcze powinny przyczynić się do osiągnięcia wskaźników zaplanowanych w strategii,

[4] zgodności na poziomie wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Wdrażanie strategii

Wdrażanie strategii będzie odbywało się na poziomie organizacyjnym, społecznym i merytorycznym.

Wdrażanie strategii w zakresie organizacyjnym będzie dotyczyło przede wszystkim ustalenia kwestii rozpowszechniana treści i założeń dokumentu wśród wszystkich podmiotów, do których odnosi się realizacja założonych przedsięwzięć oraz na których będą miały wpływ założone cele dokumentu.

Proces wdrażania założeń strategii będzie nadzorował Wójt Gminy i zlecał realizację założeń strategii poszczególnym pracownikom referatów oraz jednostkom podległym. Urząd Gminy będzie odpowiedzialny za rozpowszechnianie prezentowanych idei oraz podtrzymywanie ich społecznego charakteru. Działania te będą cechowały się zasadą jawności, dostępności, systematyczności i aktualności. Urząd Gminy jako instytucja wdrażająca strategię będzie odpowiedzialna za:

- nadzorowanie działań pracowników, sołtysów i rad sołeckich;
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych (wieloletnich i operacyjnych) oraz przedsięwzięć projektowych;
- zarządzanie ryzykiem związanym z wdrażaniem strategii - ryzyko prawne, niestabilność gospodarcza, brak zakładanych zewnętrznych źródeł finansowania, niewykonania zadań leżących w kompetencji zewnętrznych podmiotów decyzyjnych tj. władze powiatowe, regionalne, krajowe;
- monitoring- systematyczne zbieranie, analizowania i udostępniania ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażania strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym;
- ewaluację oceniającą realizację założonych celów i kierunków działań.

Głównym celem procesu wdrażania strategii w wymiarze społecznym będzie zachęcenie mieszkańców do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji działań zgodnie z ideą planowania strategicznego. Wdrażanie strategii będzie oparte o jak najszerszy udział lokalnej społeczności. Jawność i szeroki zakres prowadzonych działań zakładać będzie uaktywnienie jak największej liczby zaangażowanych podmiotów społecznych w realizację poszczególnych działań. Wykorzystane będą wszystkie możliwe środki przekazu (bezpośrednie spotkania z mieszkańcami, lokalna praca, narzędzia internetowe). Prowadzone będą akcje informacyjne o realizowanych działaniach.

W aspekcie merytorycznym Urząd Gminy będzie odpowiedzialny za realizację celów i przedsięwzięć założonych do realizacji oraz analizę stopnia i poziomu realizacji założeń strategii.

W tym zakresie jednostka wdrażająca strategię będzie odpowiedzialna za koordynowanie procesu realizacji założonych do realizacji celów i przedsięwzięć oraz weryfikację, czy realizowane na terenie gminy działania oraz całościowy proces rozwoju będzie zgodny z przyjętymi kierunkami działań. W zakresie monitoringu jednostka wdrażająca będzie odpowiedzialna za systematyczny przegląd stopnia realizacji celów strategii. Etap monitoringu będzie w tym kontekście stanowił wstęp do procesu aktualizacji i korekty założeń strategii. W wyniku prowadzonego monitoringu i ewaluacji jednostka wdrażająca będzie miała możliwość dokonywania ewentualnych korekt w przyjętych założeniach strategii i ich zmian w odniesieniu do cząstkowych efektów jej realizacji.

Monitorowanie strategii

Celem systemu monitorowania strategii będzie weryfikacja skuteczności działań określonych w ramach celów strategicznych ujętych w dokumencie. Monitoring pozwoli sprawdzić, czy strategia jest wdrażana zgodnie z założonym planem. Monitoring prowadzony będzie jedynie w odniesieniu do wskaźników rezultatów mających swoje źródło w efektach poszczególnych zadań, uwzględnionych w planach działań dla celów strategicznych rozwoju gminy.

Opracowywanie raportu monitoringowego odbywać się będzie co dwa lata. W celu przeprowadzenia monitoringu, jednostki organizacyjne gminy oraz komórki urzędu odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań przekazywać będą Opiekunowi Strategii informację na temat aktualnych wartości wskaźników oraz napotkanych potencjalnych trudności i problemów w realizacji zaplanowanych zadań. Opiekun Strategii opracowywać będzie sprawozdanie z realizacji strategii, które przedstawiać będzie wójtowi oraz Radze Gminy.

Aktualizacja strategii

Przegląd i aktualizacja dokumentu strategii odbywać się będzie w połowie jej obowiązywania w roku 2026 lub w przypadku stwierdzenia konieczności jej aktualizacji. W przypadku chęci przeprowadzenia przeglądu strategicznego lub stwierdzenia konieczności wprowadzenia zmian w dokumencie podjęte zostaną działania zmierzające do aktualizacji zapisów strategii. Wójt gminy na sesji rady przedstawi wniosek o rozpoczęcie procesu aktualizacji strategii. Rada określi zakres i harmonogram aktualizacji dokumentu. Zaktualizowany dokument strategii podlegać będzie konsultacjom społecznym, a następnie zostanie przedstawiony do aprobaty radzie.

Ewaluacja strategii

Ewaluacja ex-ante

Po opracowaniu dokumentu strategii, a przed jej wdrażaniem przeprowadzona zostanie tzw. ewaluacja uprzednia (ex-ante), w zakresie trafności, skuteczności i efektywności. Analizie poddana zostanie adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów. Określi się czy wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia poprzez zdefiniowane działania oraz czy zdefiniowane cele są uzasadnione pod względem przewidywanych nakładów finansowych.

Ewaluacja okresowa

Po trzech latach obowiązywania strategii (rok 2026) odbędzie się ewaluacja okresowa. Opracowany zostanie raport okresowy/sprawozdanie okresowe z wdrażania założeń dokumentu. Dokument określać będzie stopień osiągnięcia założonych wskaźników. Ewaluacja służyć będzie wprowadzenia ewentualnych korekt i aktualizacji do dokumentu strategii.

Ewaluacja ex-post

Po zakończeniu obowiązywania strategii (rok 2030) przewidziano opracowanie ewaluacji ex-post. Sporządzony zostanie raport końcowy/sprawozdanie końcowe z wdrażania założeń dokumentu, który będzie zawierał m.in. wykaz zrealizowanych działań, analizę efektywności wydatkowania środków finansowych, analizę osiągniętych rezultatów w ramach podjętych działań.